

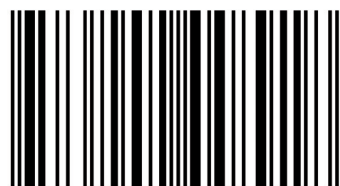
W burzliwych warunkach

Obecna sytuacja geopolityczna na świecie w Republice Białorusi oceniana jest jako systemowy kryzys sytuacji międzynarodowej, która staje się coraz bardziej globalna. Do głównych wyzwań należą tu: wzmocnienie rywalizacji i pogłębienie deficytu zaufania między wiodącymi międzynarodowymi graczami i ośrodkami władzy, "tłące się" konflikty regionalne i powstawanie nowych obszarów niestabilności; pogłębianie się sprzeczności gospodarczych, "wojny handlowe", stosowanie sankcji i kontrsankcji; groźba załamania się międzynarodowego systemu kontroli zbrojeń i powrotu do wyścigu zbrojeń; pojawienie się fundamentalnie nowych zagrożeń dla międzynarodowego bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. W tych trudnych warunkach oficjalny Mińsk nadal utrzymuje i umacnia kurs zapewnienia suwerenności i integralności terytorialnej państwa białoruskiego, prowadzenia niezależnej i zrównoważonej wielosektorowej polityki zagranicznej, rozwijania procesów integracyjnych w przestrzeni euroazjatyckiej, ich interakcji z innymi stowarzyszeniami i projektami, wzmocnienia bezpieczeństwa w skali regionalnej i globalnej.

Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - czterdzieści pięć lat. Teraz - profesor nadzwyczajny Wydziału Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: nowoczesne stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo międzynarodowe, międzynarodowa wymiana informacji, eksport produktów i usług medialnych.

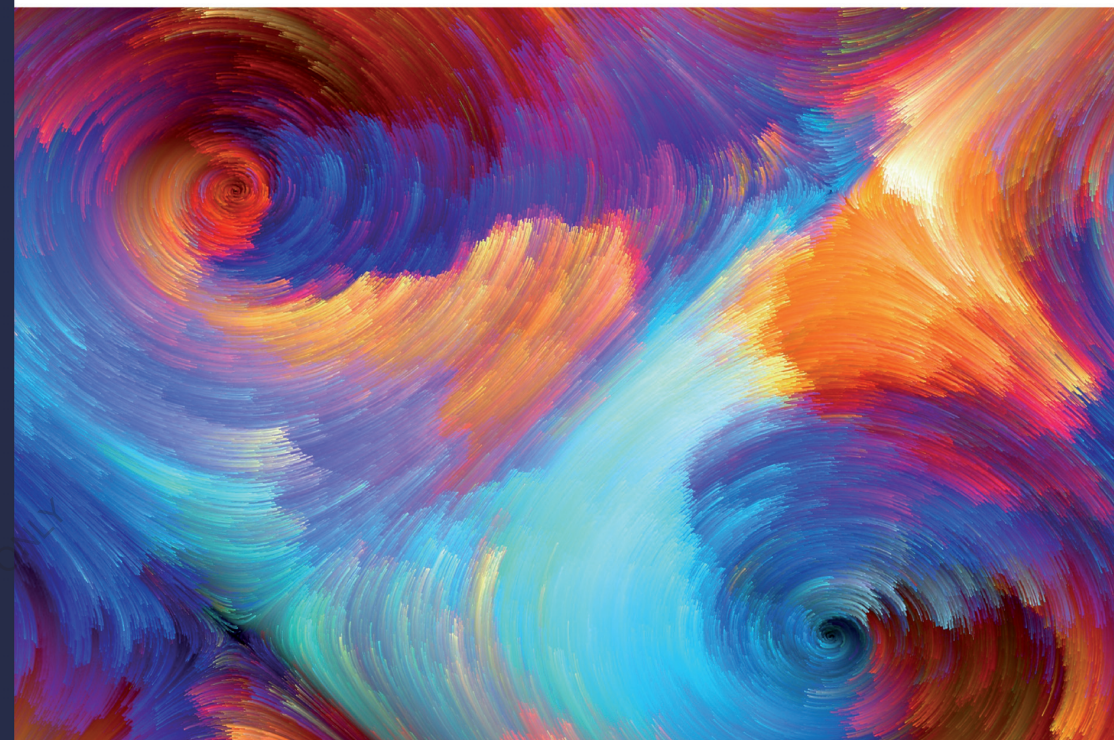
FOR

978-620-2-44891-8

Wydawnictwo
Zezkresy Wiedzy

Boris Zalesski

W burzliwych warunkach

Potencjał w zakresie interakcji
międzypaństwowych w dobie globalizacji

Boris Zalesski

W burzliwych warunkach

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalesski

W burzliwych warunkach

**Potencjał w zakresie interakcji
międzypaństwowych w dobie globalizacji**

FOR AUTHOR USE ONLY

Wydawnictwo Bezkręsy Wiedzy

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-44891-8

Copyright © Boris Zalesski

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalesky

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

W burzliwych warunkach.

Potencjał w zakresie współpracy międzypaństwowej
w dobie globalizacji

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Białoruś: perspektywy współpracy transgranicznej między regionami i mediami	7
Białoruś - Euroazjatycka Unia Gospodarcza: współpraca regionalna i media	15
Białoruś - Chiny: decyzje komisji ds. współpracy jako aktualny temat medialny	23
Białoruś-Francja: od pogłębienia dialogu do skutecznych rozwiązań.....	33
Białoruś - Obwód Rostowski: możliwości zacieśnienia współpracy.....	43
Białoruś-Kazachstan: aktualne tematy medialne w ramach współpracy dwustronnej	51
Białoruś - Gruzja: nowe inicjatywy i obszary współpracy	61
Białoruś - Afryka: punkt odniesienia - wspólny interes.....	71
Białoruś-Algia: priorytety partnerstwa zostaną określone w planie działania	83

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: perspektywy transgraniczne współpraca regionalna i media

W Republice Białorusi regionalne środki masowego przekazu tradycyjnie wywierają silny wpływ na swoich odbiorców. Według pierwszego wiceministra informacji Republiki Białoruś P. Legkoi "pod względem wpływu na świadomość społeczną i relacje z publicznością nie ustępują republikanom"¹. Wyjaśnia to w dużej mierze zakrojone na szeroką skalę zadania, jakie stoją dziś przed białoruską prasą regionalną w zakresie odzwierciedlenia specyfiki polityki państwa w zakresie rozwoju regionalnego na Białorusi, której jednym z najważniejszych elementów jest pogłębienie **współpracy transgranicznej** z partnerami zagranicznymi, co oznacza m.in. odpowiedni rozwój międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa regionalnego. Jednocześnie przedstawiciele sfery mediów powinni postępować zgodnie z szeregiem podstawowych przepisów określonych w dokumentach politycznych.

Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku, która określa cele, etapy i kierunki przejścia państwa białoruskiego do społeczeństwa postindustrialnego i innowacyjnego rozwoju gospodarki, identyfikuje regiony kraju jako miejsce, w którym należy jeszcze stworzyć solidne podstawy dla dalszego zrównoważonego rozwoju w oparciu o modernizację systemu stosunków gospodarczych i efektywne zarządzanie w celu zapewnienia równowagi między ich społecznymi, gospodarczymi i ekologicznie bezpiecznymi regionami. Strategicznym celem białoruskiej polityki regionalnej jest rozwój każdego regionu w sposób zintegrowany i zmniejszenie istniejących dysproporcji regionalnych, z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania jego potencjału zasobów i przewagi konkurencyjnej w celu zapewnienia wysokiego poziomu życia ludności, ochrony przyrody i pozytywnego wkładu regionów w konkurencyjność i bezpieczeństwo kraju.

Zakłada się, że do 2030 roku polityka rozwoju regionalnego na Białorusi będzie realizowana w dwóch etapach. W ramach pierwszego - do 2020 r. - planuje się tworzenie i wspieranie centrów rozwoju regionalnego, zmniejszanie międzyregionalnego zróżnicowania w poziomie życia ludności, restrukturyzację gospodarki regionalnej, tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienie bazy zasobowej budżetów lokalnych, rozwiązywanie

¹ Łatwe, P. Regionalne środki masowego przekazu nie powinny ustępować republikanom (w języku rosyjskim) / P. Elegky // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/opinions/view/regionalnye-smi-ne-dolzny-ustupat-respublikanskim-6366/>

problemów regionów pozostających w tyle za średnią krajową, pokonywanie barier infrastrukturalnych i instytucjonalnych w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów oraz zwiększanie efektywności rozwoju regionalnego.

W drugim etapie - do 2030 roku - polityka rozwoju regionów Białorusi będzie ukierunkowana na "rozszerzenie samorządu lokalnego w rozwiązywaniu problemów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i ekologicznych, zmniejszenie subsydiowania obszarów i zapewnienie wysokiego poziomu życia we wszystkich regionach"².

Podstawowe postanowienia Programu rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białoruś na lata 2016-2020 wyznaczają zadanie - "poprzez koncentrację zasobów na kluczowych obszarach, zdolnych do zapewnienia maksymalnego rozwoju terytoriów, efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału zasobów i przewag konkurencyjnych" -³ stworzenia centrów wzrostu gospodarczego w obwodach Białorusi, w których będą koncentrować się nowoczesne struktury produkcyjne, obiekty inżynieryjne i infrastruktury społecznej. Dlatego też najważniejszym kierunkiem polityki regionalnej jest rozwój podstawowych sieci i obiektów infrastruktury energetycznej, transportowej, telekomunikacyjnej i innej, zgodnie ze strategią rozwoju konkretnego regionu. Wynika to z faktu, że rozwój infrastruktury w połączeniu z lokalizacją zakładów produkcyjnych pozwoli na rozwój obszarów o trudnych warunkach gospodarczych oraz zmniejszy różnice w poziomie i jakości życia w miastach różnych kategorii i na obszarach wiejskich. A wsparcie dla najbardziej zapóźnionych regionów będzie wyrażało się w umieszczaniu tam nowych organizacji, branż i warsztatów istniejących branż związanych z obsługą rolnictwa i leśnictwa, przetwórstwem ich produktów, produkcją wyrobów z lokalnych surowców, rozwojem usług dla ludności i turystyki. Istotne jest również, że dla realizacji strategicznych kierunków rozwoju regionalnego przewidziano kluczowe projekty obejmujące inwestycje zagraniczne oraz nieefektywnie wykorzystane i wolne zakłady produkcyjne w procesie inwestycyjnym. W szczególności "przyciągani będą inwestorzy zagraniczni, w tym poprzez aktywne kontakty międzyregionalne sinobiałoruskie, w celu realizacji projektów istotnych dla rozwoju regionalnego, tworzenia infrastruktury

² Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społecznego i Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku. - Ministerstwo Gospodarki Republiki Białorusi. - Mińsk, 2015. -- C. 115.

³ Podstawowe postanowienia Programu rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białorusi na lata 2016-2020 [Zasób elektroniczny]. -- 2016. - URL: <http://shod.belta.by/programma/>

turystycznej i społecznej. Dodatkowym źródłem finansowania takich projektów będą pożyczki z Chin"⁴.

W sumie planuje się utworzenie ponad 60 centrów wzrostu gospodarczego w obwodach Białorusi, które powinny obejmować dwie trzecie kraju. W procesie ich tworzenia będą brane pod uwagę trzy uzupełniające się wektory: po pierwsze, tworzenie tych ośrodków w tych dzielnicach i miastach, gdzie istnieje na to potencjał; po drugie, tworzenie miejsc pracy poza ośrodkami wzrostu gospodarczego w ciągu jednej godziny dostępności; po trzecie, tworzenie komfortowych warunków w całym kraju, co będzie wymagało rozwiniętej nowoczesnej infrastruktury. W tym względzie działania inwestycyjne będą musiały opierać się na koordynacji trzech polityk: naukowej i technologicznej, przemysłowej i regionalnej. W celu ich realizacji Białoruś postawiła sobie za zadanie opracowanie planu industrializacji regionów, którego podstawą będą trzy główne bloki: "Pierwszy z nich to określenie priorytetowych działań gospodarczych, nisz technologicznych, odpowiadających im konkretnych projektów, które zostaną zaproponowane przedsiębiorstwom do realizacji. Drugim jest plasowanie wybranych projektów w oparciu o specjalizację okręgową i z uwzględnieniem ich potencjału kadrowego, produkcyjnego i surowcowego. Jednocześnie jednym z głównych warunków powinien stać się zrównoważony rozwój regionów. Trzecim jest stworzenie pakietu środków stymulujących na poziomie krajowym i regionalnym do realizacji projektów"⁵. Jeśli konkretnie chodzi o perspektywy rozwoju białoruskich regionów, to tutaj rysuje się następujący obraz.

W **obwodzie brzeskim** priorytetem rozwoju powinien być przemysł wydobywczy, kompleks rolno-przemysłowy, budowa maszyn, obróbka drewna i produkcja mebli, transport i logistyka, turystyka. Ośrodkami wzrostu gospodarczego będą miasta Brześć, Baranowicze, Pińsk i przyległe obwody, a także obwody Berezowski, Prużański, Iwatszewiczowski, Kobryński i Luniniecki. Wśród dużych projektów inwestycyjnych jest tutaj: modernizacja CJSC "Pinskdev Holding Company" mająca na celu zwiększenie produkcji sklejk i elementów sklepanych do stu tysięcy metrów sześciennych rocznie; kontynuacja budowy zakładu górniczego i przetwórczego na bazie złoża Sitniskoje; utworzenie IOO "Beldan" - organizacji rolno-przemysłowej zajmującej się ubojem i przetwórstwem bekonu wieprzowego o wydajności 80 sztuk na godzinę; zapewnienie pełnego cyklu produkcji akumulatorów ołowionych w JLLC

⁴ Program rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białorusi na lata 2016-2020 // Rada Ministrów Republiki Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: http://www.government.by/upload/docs/program_ek2016-2020.pdf

⁵ Na Białorusi można stworzyć ponad 60 centrów wzrostu gospodarczego w obwodach - Zinovsky [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-belarusi-mozhet-byt-sozdano-bolee-60-tsentrov-ekonomicheskogo-rosta-v-regionah-zinovskij-272081-2017/>

"Exaid Technologies"; przebudowa zespołu pałacowo-parkowego "Soveiki" przez siły NWO "LadaGarant".

Wzrost gospodarczy w **obwodzie witebskim** będzie zapewniony przede wszystkim w dziedzinie rafinacji ropy naftowej i petrochemii, energetyki, produkcji obuwia, kompleksu rolno-przemysłowego, hutnictwa, budowy maszyn, turystyki. Obwody witebski i nowopołocki, a także witebski, orszański, brasławski, verkhnedwiński, głubokowski, miorski, lepelski, połocki, postawski i chasnicki powinny stać się centrami atrakcyjności inwestycyjnej. Jeśli chodzi o główne projekty inwestycyjne, mówimy przede wszystkim o zakończeniu przebudowy jednostki próżniowej jednostki AVT-2 do przetwarzania resztek oleju opałowego oraz budowie kompleksu wolno koksowniczego w Naftan, OJSC, modernizacji młyna lnianego Orsha i budowie zakładów produkcyjnych: blacha i biała cyna - MMPZ Group LLC w powiecie pirackim; konstrukcje metalowe - w powiecie połockim; wyposażenie handlowe - w Modern-Expo LLC.

Rafinacja i produkcja ropy naftowej, przemysł górniczy i chemiczny, hutnictwo i budowa maszyn, przemysł celulozowo-papierniczy, przetwórstwo drewna i energia alternatywna powinny stać się kluczowymi obszarami rozwoju w **regionie Homelszczyzny**. Homel został uznany za centrum wzrostu gospodarczego, podobnie jak powiaty Homel, Mozyr, Rocziça, Rogaczewsk, Żłobin, Swietłogorsk, Kalinkowicze, Dobrusz i Żytkowicze. A wśród głównych projektów inwestycyjnych są...: rekonstrukcja głównych jednostek technologicznych elektrycznych zakładów hutniczych nr 1 i nr 2 oraz budowa kompleksu stali specjalnych w JSC "Białoruska Huta" - spółce zarządzającej holdingu "Białoruskie Przedsiębiorstwo Hutnicze"; utworzenie dwóch zakładów kruszonych kamieni w obwodzie ługickim; zakład produkcji siarczanowej bielonej celulozy na bazie Celulozy Swietłogorskiej o wydajności 400 tysięcy ton rocznie; kompleks hydrokrakingu ciężkich pozostałości olejowych w Rafinerii Olejowej Mozyr; techniczne wyposażenie oddziału "Dobruszarnia Papieru "Bohater Pracy" JSC "Spółka Zarządzająca Holdingu "Białoruskie tapety" z organizacją produkcji tektury powlekaney i niepowlekaney.

W **obwodzie grodzieńskim powstanie** zupełnie nowy przemysł dla całej Białorusi - energetyka jądrowa, a także produkcja chemiczna, kompleks rolno-przemysłowy, obróbka drewna, turystyka. Centrami wzrostu gospodarczego będą nie tylko Grodno, ale również Grodno, Lidsky, Ostrovets, Mostovsky, Smorgonsky, Volkovsky, Slonimsky. Mówiąc o głównych projektach inwestycyjnych, wśród nich należy wymienić ukończenie remontu technicznego produkcji bezwodnika ftalowego ze wzrostem wydajności do 48 tys. ton rocznie w JSC "Lakokraska", budowę hali produkcyjnej kwasu azotowego w JSC "GrodnoAzot", realizację projektu w Skidel w

zakresie produkcji form farmaceutycznych - tabletek i kapsułek w JSC "Novalok", przebudowę kompleksu hotelowo-restauracyjnego "Grodno".

W **Mińsku voblast**, produkcja chemiczna, farmaceutyczna i drobnziarnista, kompleks samochodowy i rolno-przemysłowy, transport i logistyka, a także turystyka powinny wyprzedzać rozwój. Centra wzrostu gospodarczego powstaną w obwodzie żodinońskim, borysowskim, mińskim, smolewicyńskim, soligorskim, dzierżyńskim, mołodeczceńskim, słuckim, puchowickim, logotypowym, nieświeżym, madelskim i wołożyńskim. Kluczowymi projektami inwestycyjnymi obwodu mińskiego będzie budowa Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Velikiy Kamen", zakładu górniczo-przetwórczego Slavkaliy w obwodzie lubańskim, zakładu produkcji samochodów NWAO Belzhi, zakładu przetwórstwa mleka Nesvizh Baby Food LLC, kompleksu transportowo-logistycznego w wolnej strefie ekonomicznej "Mińsk", a także przebudowa produkcji ampułek w OJSC "Borisovsky Plant of Medicines".

Obwód mohylewski będzie się rozwijał poprzez produkcję chemiczną, produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, materiałów budowlanych, artykułów spożywczych, obróbki drewna z centrami wzrostu gospodarczego w Mohylewie, Bobrujsku, a także w obwodach - Mohylewskim, Bobrujskim, Osipowiczskim, Szklowskim, Bychowskim, Goreckim. Na tym terenie zakłada się: przebudowa zakładu produkcji wyrobów gumowych w Krichevie wraz ze zwiększeniem produkcji modelowego obuwia z polichlorku winylu do 250 tys. par rocznie; budowa kompleksu do produkcji wyrobów poliestrowych w JSC "Mogilevkhimvolokno"; rozszerzenie produkcji brojlerów z kurczaką w oddziale "Servuluks Agro" NWAO "Servuluks"; Modernizacja urządzeń odlewniczych i obróbczych w Zakładzie Produkcji Maszyn w Bobrujsku, OJSC; kontynuacja realizacji Programu Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Obwodu Południowo-Wschodniego Obwodu Mohylewskiego, w ramach którego planuje się realizację do 2020 r. dwunastu projektów mających na celu stworzenie nowych organizacji i zakładów produkcyjnych w sferze małych i średnich przedsiębiorstw, sześciu - w przemyśle, ponad trzydziestu - w rolnictwie.

Wreszcie, priorytetowy rozwój w **Mińsku zostanie nadany budowie maszyn**, dziedzinom zaawansowanej technologii - mikroelektronice, oprzyrządowaniu, informatyce i telekomunikacji, farmaceutyce, a także medycynie i usługom. Największym projektem zrealizowanym z udziałem kapitału zagranicznego w białoruskiej stolicy powinna być budowa eksperymentalnego wielofunkcyjnego kompleksu "Mińsk-Mir", który "obejmuje budowę ponad 2 milionów metrów kwadratowych mieszkań, 600 tysięcy metrów kwadratowych powierzchni dla celów

administracyjnych i publicznych, w tym międzynarodowego centrum finansowego"⁶. Stworzy to strategiczną platformę dla prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Białorusi, przyczyni się do rozwoju krajowego rynku finansowego i związanych z nim usług - turystyki, bankowości, ubezpieczeń, outsourcingu - co będzie dodatkowym bodźcem do przyciągnięcia inwestorów zagranicznych. "Inwestycja w ten projekt wyniesie około 3,5 miliarda dolarów."⁷

W inżynierii mechanicznej szereg przedsiębiorstw kapitałowych zostanie wprowadzonych na nowy poziom poprzez kompleksową modernizację. Wśród nich: OJSC "Minsk Motor Plant Holding Management Company" - dzięki opanowaniu produkcji wysokoprecyzyjnego, wysokowytrzymałego żeliwa i opracowaniu małych silników wysokoprężnych o mocy do 75 koni mechanicznych; OJSC "Minsk Automobile Plant" - spółka zarządzająca holdingu "Bielawtomaz" - poprzez przebudowę produkcji kabin do pojazdów rodzinnych MAZ; Spółka Otwarta "Fabryka przyczep i nadwozi samochodowych "MAZ-Kupava" - poprzez wprowadzenie technologii spieniania węglowodorowego przy produkcji izotermicznych płyt pojazdów; Towarzystwo Otwarte "Mińska Fabryka Łożysk" - na podstawie wyposażenia technicznego i dalszego rozwoju produkcji łożysk tocznych; Towarzystwo Otwarte "Fabryka transferów hydrotechnicznych" - na podstawie organizacji produkcji przekładni.

W zakresie mikroelektroniki i oprzyrządowania planuje się realizację projektów dotyczących rozwoju oddziału Centrum Naukowo-Technicznego "Belmicrosystems" S.A. "Integral" - spółki zarządzającej holdingiem "Integral", stworzenia obiecującej technologii obudowywania układów scalonych i włączania ich do produkcji wyrobów przemysłowych, specjalnych i dwufunkcyjnych, rozwoju struktur epitoksalnych oraz rozwoju technologii bipolarnej na płytkach o średnicy 150 mm. Do 2020 roku planuje się realizację projektu pilotażowego mającego na celu utworzenie w stolicy Białorusi klastra innowacyjno-przemysłowego wysokich technologii w zakresie kompleksowego sprzętu medycznego, systemów bezpieczeństwa, aparatury do badań nieniszczących i aparatury analitycznej, który połączy w sobie organizacje zajmujące się oprzyrządowaniem high-tech w Mińsku, a także organizacje naukowe i instytucje edukacyjne z silną bazą badawczą i znacznym potencjałem kadrowym. Realizacja tego projektu pilotażowego do 2020 r. powinna "zapewnić przychody ze sprzedaży towarów (prac i usług) w wysokości 450 mln USD, stworzyć 1 000 nowych miejsc pracy, zwiększyć udział innowacyjnych produktów wysyłanych w ogólnej ilości wysyłanych

⁶ Program rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Mińska na lata 2016-2020 [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=D917o00834911=15=0>

⁷ To jest to samo miejsce.

produktów do 90 procent"⁸. Ogólnie rzecz biorąc, w ciągu pięciu lat do 2020 roku gospodarka białoruskiego kapitału "przyciągnie co najmniej 38,1 mld dolarów inwestycji zagranicznych, w tym ponad 4,8 mld dolarów bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w ujęciu netto"⁹.

Pogłębianie współpracy transgranicznej obwodów białoruskich powinno być płynnie włączone do rozwoju współpracy międzynarodowej i zewnętrznych stosunków gospodarczych Republiki Białoruś jako całości, których najważniejszymi kryteriami są stałe tempo wzrostu eksportu towarów i usług oraz osiągnięcie dodatniego bilansu w handlu zagranicznym towarami i usługami. W tym zakresie do 2020 roku uwaga regionów Białorusi będzie się koncentrować na: rozszerzaniu i dywersyfikacji powiązań handlowych i gospodarczych z różnymi krajami, związkami regionalnymi i międzynarodowymi organizacjami gospodarczymi; rozwijaniu integracji gospodarczej w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej; utrzymywaniu dobrosąsiedzkich stosunków i ścisłej współpracy z Federacją Rosyjską; rozszerzaniu kompleksowej współpracy z krajami Unii Europejskiej, w tym w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego; dalszym zacieśnianiu wymiany handlowej z krajami Unii Europejskiej, w tym w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego; oraz intensyfikacji wymiany handlowej z Federacją Rosyjską. W drugiej fazie - do 2030 r. - to właśnie pogłębienie współpracy transgranicznej we wszystkich dziedzinach handlu, działalności gospodarczej, naukowej, technologicznej i środowiskowej powinno stać się zasadniczym czynnikiem zrównoważonego rozwoju. Przyczyni się to do stworzenia elastycznych struktur handlowych z przyciąganiem inwestycji zewnętrznych w celu poprawy infrastruktury; poprawy handlu transgranicznego, turystyki; skutecznej współpracy w sferze kulturalnej, społecznej i środowiskowej; utworzenia wspólnej przestrzeni społeczno-kulturalnej; rozwoju wspólnych transgranicznych polityk regionalnych. W tych warunkach to właśnie media regionalne powinny stać się najważniejszym elementem komunikacji masowej, aby odegrać swoją rolę społeczną i polityczną w umacnianiu społeczeństwa w zakresie realizacji zadań rozwojowych na dużą skalę w regionach Białorusi w ciągu najbliższych 12-15 lat.

⁸ Program rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Mińska na lata 2016-2020 [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=D917o00834911=15=0>

⁹ Mińsk planuje przyciągnąć co najmniej 38 mld dolarów inwestycji zagranicznych w latach 2016-2020 [Zasoby elektroniczne4res]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minsk-planiruet-privlech-v-2016-2020-godah-ne-menee-38-mlrd-inostrannyh-investitsij-252054-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Euroazjatycka Unia Gospodarcza: współpraca regionalna i media

Dzisiaj białoruska prasa regionalna stoi przed wielkimi zadaniami twórczymi, które obejmują wszystkie etapy realizacji polityki państwowej rozwoju regionalnego na Białorusi, "jednym z najważniejszych elementów jest pogłębienie współpracy transgranicznej z partnerami zagranicznymi, co oznacza m.in. odpowiedni rozwój międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa regionalnego"¹⁰. Jednocześnie współdziałanie białoruskich obwodów z partnerami zagranicznymi powinno być płynnie włączone do rozwoju współpracy międzynarodowej Republiki Białoruś jako całości, której najważniejszymi kryteriami są stałe tempo wzrostu eksportu towarów i usług oraz osiągnięcie dodatniego bilansu handlu zagranicznego towarami i usługami.

Pod tym względem białoruskie regionalne środki masowego przekazu mają bardzo szerokie spektrum tematyczne, które w najbliższej przyszłości powinno znaleźć pełne odzwierciedlenie na łamach gazet miejskich, okręgowych i regionalnych. Podkreślimy w tym kontekście te obszary, które podkreślają geografie współpracy międzyregionalnej i które są omawiane w Narodowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku¹¹: rozszerzenie kompleksowej współpracy z regionami Unii Europejskiej, a w szczególności w ramach inicjatywy Partnerstwa Wschodniego, a także z regionami krajów "Pasa Sąsiedztwa" - Polski, Litwy, Łotwy; pogłębienie współpracy z regionami krajów uczestniczących w mega-projekcie "Jeden Pas, Jedna Droga". Być może jednak jak dotąd najbardziej realny rozwój integracji gospodarczej na szeroką skalę obserwujemy z regionami krajów Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego (Rosja, Kazachstan, Armenia, Kirgistan), a zwłaszcza z rosyjskimi podmiotami federacji w ramach państwa Unii.

Jeśli chodzi o **Euroazjatycką Unię Gospodarczą**, to od samego początku jej istnienia w zakresie opracowywania działań integracyjnych uważano, że poziom współpracy regionalnej jest wskaźnikiem trafności i skuteczności działań regulacji ponadnarodowych, ponieważ historycznie istniały ekonomiczne podstawy do wdrażania działań integracyjnych mających na celu stymulowanie rozwoju

¹⁰ Zalessky, B. Media refleksja nad specyfiką współpracy transgranicznej regionów Białorusi / B. Zalessky // Żurnalistyka-2018: stan, problemy i perspektywy: mateyryaly 20 th Mizhnar. nauk.-prekt. can., Mińsk, 15-16 stron. 2018 / Redk.: V.M. Samusevich (adk. red.) [iinsh.] - Mińsk: BDU, 2018. -- C. 291.

¹¹ Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Republiki Białorusi na okres do 2030 roku. - Ministerstwo Gospodarki Republiki Białorusi. - Mińsk, 2017. -- C. 137.

regionalnego i współpracy międzyregionalnej, a także potencjał do rozszerzania współpracy w różnych dziedzinach i sferach gospodarki na poziomie regionów państw członkowskich EWEA. W rezultacie "uwzględnienie aspektów regionalnych pozwala na skuteczniejszą realizację działań stymulujących nowe obszary wzajemnej wymiany handlowej, budowę przemysłowych łańcuchów produkcyjnych, tworzenie korytarzy transportowych i planowanie lokalizacji obiektów infrastrukturalnych oraz w przyszłości zapewnienie rozwoju społecznego i poprawę poziomu życia"¹².

Jeśli mówimy o dwustronnym formacie współpracy międzyregionalnej w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, to bezwarunkowym liderem i impulsem do rozwoju całej integracji euroazjatyckiej jest tutaj wzajemne oddziaływanie regionów Białorusi i **Rosji** w ramach państwa unijnego. Wystarczy powiedzieć, że do połowy 2018 roku białoruskie regiony utrzymywały "bezpośrednie stosunki handlowe i gospodarcze z 80 obwodami Federacji Rosyjskiej, z czego 70 - na podstawie długoterminowych umów o współpracy".¹³a do dziesięciu głównych partnerów handlowych należą: Moskwa i Sankt Petersburg, republiki Tatarstanu i Baszkortostanu, obwód permski, a także obwody: Briański, Kałuski, Moskiewski, Smoleński i Tiumeński.

O rosnącym potencjale białorusko-rosyjskiej współpracy międzyregionalnej szczególnie świadczyły wyniki V Forum Regionów Białorusi i Rosji, które odbyło się w Mohylewie w październiku 2018 roku i obejmowało takie główne obszary tematyczne jak: polityka rolna, ujednoczenie i harmonizacja prawodawstwa, gospodarka cyfrowa, polityka młodzieżowa, działalność międzynarodowa oraz bezpieczeństwo gospodarcze. Należy zauważyć, że dziś w dużej mierze to właśnie z punktu widzenia mediów białoruskich i rosyjskich Forum Regionów definiowane jest jako "kluczowy projekt współpracy regionalnej między Białorusią a Rosją, skuteczna platforma dla partnerskiego dialogu na temat integracji gospodarczej i współpracy międzyregionalnej"¹⁴. I nie jest to stwierdzenie bezzasadne. Wystarczy powiedzieć, że na wspomnianym forum w Mohylewie podpisano umowy na ponad pół miliarda dolarów.

¹² Główne kierunki rozwoju gospodarczego EWEA do 2030 r. - Euroazjatycka Komisja Gospodarcza. - - M., 2015. - - C. 42.

¹³ M. Masnikowicz, M. Rabota na Wynik / M. Masnikowicz // Priorytetowe kierunki współpracy regionalnej jako kluczowy czynnik budowy sojusznicej: projekt inform.-integratsiyu / komp. Gusev, B. Zalessky. - Mińsk: Biznesosset, 2018. - - C. 5.

¹⁴ M. Masnikowicz, M. Forum Regionalne stało się skuteczną platformą dialogu na temat integracji i współpracy międzyregionalnej / M. Masnikowicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.sovrep.gov.by/ru/interview-ru/view/forum-regionov-stal-effektivnoj-ploschadkoj-dlja-dialoga-po-voprosam-integratsii-i-mezhregionalnogo-256/>

Fakt, że do ram prawnych białorusko-rosyjskiej współpracy międzyregionalnej w ramach piątego forum dodano jeszcze 76 dokumentów, również przemawia za tym. W szczególności Rada Obwodu Mohylewskiego zawarła umowy o współpracy i rozwoju stosunków ze zgromadzeniami ustawodawczymi Obwodu Kałuskiego i Ziemia Krasnodarskiego. Rada Obwodu Grodzieńskiego będzie współpracować z Dumą Obwodu Kaliningradzkiego w sferze handlowej, gospodarczej, naukowej, technicznej i kulturalnej. Rada Obwodu Homelskiego i Zgromadzenie Ustawodawcze obwodu Niżnego Nowogrodu, a także Mohylewski Obwodowy Komitet Wykonawczy i rząd obwodu Nowosybirskiego określiły podobne obszary współpracy. Ale mówimy także nie tylko o integracji szczebla regionalnego czy regionalnego, ale także o tym, że "w proces ten zaangażowane są małe miasta, które dość aktywnie współpracują, i to nie tylko w zakresie stosunków humanitarnych i budowania więzi gospodarczych"¹⁵. W związku z tym okazuje się, że obecnie na szczeblu międzyregionalnym współpraca między obwodami białoruskimi a bezwzględną większością podmiotów wchodzących w skład Federacji Rosyjskiej została już nawiązana. Ale w jaki sposób jest to w pełni odzwierciedlone na stronach białoruskiej prasy regionalnej? Sprawa jest aktualna, z wielkim niezrealizowanym potencjałem.

Relacje w białoruskiej prasie regionalnej na temat współpracy między regionami Białorusi i jej partnerami w **Kazachstanie**, kolejnym członkiem Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego, z którym w listopadzie 2017 roku podpisano Traktat o współpracy społeczno-gospodarczej do 2026 roku, mający na celu wdrożenie nowego jakościowo etapu w stosunkach dwustronnych, w tym na szczeblu regionalnym, powinny stać się bardzo zróżnicowane. Warto tu przypomnieć, że już w 2000 roku Białoruś i Kazachstan podpisały umowę o współpracy w dziedzinie prasy i informacji, która w 2017 roku została uzupełniona o zapis, w którym "szczególną wagę przywiązywano do rozszerzenia współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu między tymi dwoma państwami"¹⁶ i która weszła w życie w październiku 2018 roku.

Zakres tematyczny publikacji w prasie regionalnej mógłby być w tym względzie bardzo szeroki. Jest to również działalność w Kazachstanie wspólnych zakładów montażowych z udziałem strony białoruskiej, które na koniec 2018 roku liczyły osiem, w tym produkcja JSC BelAZ, JSC MTZ, JSC Gomselmash, JSC MAZ, JSC MCH Bobruiskagromash do produkcji kamieniołomu, kopalni, specjalnego sprzętu

¹⁵ Matveev, V. Ponad 70 umów regionalnych zostało podpisanych na V Forum Regionów Białorusi i Rosji / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/bolee-70-regionalnyh-soglashenij-podpisano-na-v-forume-regionov-belarusi-i-rossii-321404-2018/>

¹⁶ Umowa między Rządem Republiki Kazachstanu a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://pravo.by/document/?guid=125510=I017000711=1>

użytkowego i przeciwpożarowego, ciągników, kombajnów, silników, pras, sprzętu medycznego. Jest to również realizacja projektu Kazachstańsko-Białoruski Park Przemysłowo-Technologiczny Maszyn Rolniczych i Komunalnych w Kokshetau w obwodzie akmolskim, którego pierwsza faza została uruchomiona w 2016 roku. Obejmuje to kilkadziesiąt wspólnych projektów naukowo-technicznych w Kazachstanie, z szerokim wykorzystaniem białoruskich technologii, innowacji i osiągnięć naukowych. W związku z tym przypominamy, że Białoruś i Kazachstan powinny osiągnąć w 2020 roku obroty w wysokości co najmniej miliarda dolarów. Mińsk i Astana uważają, że "aby osiągnąć ten cel, konieczne jest wykorzystanie potencjału współpracy międzyregionalnej"¹⁷.

Tematyka białorusko-kazachskiej współpracy międzyregionalnej może być szczególnie aktualna dla prasy obwodów homelskiego, grodzieńskiego i mohylewskiego. W szczególności w 2014 r. regiony Grodno i Akmola przyjęły Memorandum o współpracy w rolnictwie. W listopadzie 2016 roku Komitet Wykonawczy Obwodu Homelskiego podpisał umowę o współpracy z Obwodem Pawłodarskim Akimat. Obwód mohylewski zawarł podobne umowy z obwodem południowokazachskim (2003) i wschodniokazachskim (2009). Również białoruski Mohylew i rodzina kazachska mają umowę o współpracy. Dane te świadczą o skuteczności współpracy międzyregionalnej między obwodem mohylewskim a jego kazachskimi partnerami. Przez trzy kwartały 2018 r. "obroty w handlu zagranicznym pomiędzy podmiotami gospodarczymi regionu a Kazachstanem wzrosły o 57% i wyniosły 82,8 mln USD, natomiast eksport do Kazachstanu wzrósł o 52,4%"¹⁸. Pod wieloma względami tak znaczące liczby były powodem otwarcia w listopadzie 2018 roku w Mohylewie Konsulatu Honorowego Republiki Kazachstanu, co przyczyni się do nadania nowego impulsu rozwojowi białorusko-kazachskiej współpracy międzyregionalnej. Ale jakie jest odzwierciedlenie tych wszystkich dokumentów i wyników w prasie regionalnej? "Nie zawsze są one odpowiednio odzwierciedlone w sferze medialnej. A to ma wpływ na zmniejszenie zainteresowania partnerów i na kontynuację współpracy jako całości"¹⁹.

Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej jest ważnym elementem wzmacniania dwustronnej współpracy handlowej, gospodarczej i kulturalnej z **Armenią**, kolejnym

¹⁷ Białoruś jest zainteresowana utworzeniem nowych spółek joint venture z Kazachstanem - "Miaśnikowicza". - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-zainteresovana-v-sozdanii-novyh-sovmestnyh-predpriyatij-s-kazahstanom-mjasnikovich-323707-2018/>

¹⁸ W Mohylewie otwarto Konsulat Honorowy Republiki Kazachstanu S. Kulyagin / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/politics/view/pochetnoe-konsulstvo-respubliki-kazahstan-otkryli-v-mogileve-325498-2018/>

¹⁹ Zalesky, B. Stosunki międzynarodowe i media. Wektorialność polityki zagranicznej w warunkach globalnego kryzysu zaufania / B. Zalesky. - Palmarium Academic Publishing, 2018. - - C. 57.

państwem członkowskim Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. Wystarczy powiedzieć, że na dzień dzisiejszy "między miastami i regionami Białorusi i Armenii podpisano 21 umów o współpracy bliźniaczej"²⁰. Tak więc jeszcze w 2008 roku w ramach rozwoju współpracy między obwodem mińskim a obwodem syuskim podpisano siostrzane umowy o współpracy z Borysowem, Nieświeżem, Soligorskiem, Słuckiem i Miodelami z takimi ormiańskimi miastami jak Kapan, Goris, Agarak, Sisian i Meghri. Ponadto, "w maju 2011 roku lista białoruskich i ormiańskich partnerów regionalnych została uzupełniona o obwód oszczepowiczski i miasto Sewan, w czerwcu 2012 roku - obwód witebski i Lori marz, miasta Orsza i Mierzeja, Witebsk i Wanadzor, a w październiku 2012 roku - obwód lepelski i Taszira, obwód brasławski i Stepanawan"²¹.

Biorąc pod uwagę fakt, że w ostatnich latach obroty handlowe między Białorusią a Armenią rosną, że aby utrzymać ten pozytywny trend, strony muszą osiągnąć wyższy poziom współpracy i stworzyć wspólne zakłady produkcyjne, a Białoruś jest gotowa wziąć udział w remoncie armeńskiej floty sprzętu pasażerskiego oraz w programie remontu wind, parlamentarzyści obu państw zamierzają zaktualizować agendę międzyregionalnej współpracy białorusko-ormiańskiej w 2019 roku. W szczególności oznacza to, że "przyspieszone zostaną prace nad porozumieniem w sprawie ustanowienia stosunków siostrzanych między Mińskiem a Erewanem". Jest teraz rozważana po stronie ormiańskiej"²². Wracając do analizy realizacji już istniejących umów, prasa regionalna Białorusi i Armenii mogłaby wyjść z założenia, że białorusko-ormiańska współpraca międzyregionalna jako całość przyczynia się do intensyfikacji wspólnej działalności gospodarczej, przywrócenia utraconych więzi produkcyjnych, kontaktów humanitarnych i ludzkich, zapewnia promocję dwustronnych projektów gospodarczych i tworzenie wspólnych konkurencyjnych produktów, na które jest popyt zarówno na rynkach krajowych, jak i w krajach trzecich.

Wreszcie, w lipcu 2018 roku Białoruś podpisała umowę o współpracy w dziedzinie informacji z innym państwem członkowskim Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej, **Kirgistanem**, w celu zachęcenia do regularnej wymiany materiałów informacyjnych na temat życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego obu krajów, a także rozwijania współpracy między redakcjami. Jednocześnie "strona kirgiska zaproponowała również nowy kierunek współpracy w dziedzinie informacji. Dotyczy

²⁰ Stosunki handlowe i gospodarcze [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://armenia.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations/trade_economic/

²¹ Zaleskiy, B.L. Białoruskie dziennikarstwo międzynarodowe: cechy, tendencje, perspektywy: metoda edukacyjna / B.L. Zaleskiy. - Mińsk: BSU, 2014. - - C. 221.

²² Białoruś jest gotowa wziąć udział w odnowieniu parku maszyn pasażerskich Armenii [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-gotova-uchastvovat-v-obnovlenii-parka-passazhirskoj-tehniki-armenii-334782-2019/>

to w szczególności współpracy na poziomie dziennikarstwa regionalnego²³. Portfolio tematyczne publikacji w prasie regionalnej Białorusi i Kirgistanu w tym zakresie może być dość zróżnicowane, mówi wiele faktów, opierając się na stwierdzeniu, że "stosunki Kirgijsko-Białoruskie rozwijają się dynamicznie w szerokim zakresie zagadnień, w tym w sferze politycznej i dyplomatycznej, gospodarczej, kulturalnej i humanitarnej"²⁴.

Na przykład w 2017 roku białoruski eksport do tego środkowoazjatyckiego kraju przekroczył 300 pozycji towarowych: od produktów mlecznych i ciężarówek po płyty wiórowe, meble i tapety. Istnieje ponad 50 przedstawicielstw podmiotów sieci dystrybucji towarów i dystrybutorów białoruskich przedsiębiorstw. W listopadzie 2016 roku uruchomiono tu produkcję montażową ciągników MTZ oraz centrum serwisowe maszyn rolniczych na bazie Biszkeku "Avtomash Radiator". Jednocześnie "UPP "Niva-Holding" (Soligorsk) zarejestrowała w Ministerstwie Sprawiedliwości Kirgistanu białoruskie przedsiębiorstwo OOO "Niva-Shakhtospetsstroy", które planuje produkować sprzęt dla górnictwa i budownictwa wodnego z komponentów produkowanych przez przedsiębiorstwo "Niva-Holding"²⁵. Plany obejmują utworzenie na terytorium Kirgistanu zakładu montażowego dla białoruskich kombajnów zbożowych, co było przedmiotem podpisanego Memorandum o współpracy pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa, Przemysłu Spożywczego i Melioracji Kirgistanu, Gomselmash OJSC i dystrybutorem białoruskiego przedsiębiorstwa Avtomash Radiator LLC.

Ponadto na ósmej sesji Kirgijsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, która odbyła się w październiku 2018 r. w Biszkeku, strona białoruska zaproponowała partnerom kirgiskim realizację wspólnego projektu dotyczącego utworzenia zakładu przetwórstwa mleczarskiego, którym zainteresowane było natychmiast Ministerstwo Rolnictwa, Przemysłu Spożywczego i Melioracji Republiki Kirgiskiej. W tym przypadku mówimy o organizacji przedsiębiorstwa w tym środkowoazjatyckim kraju, które mogłoby produkować mleko, lody, kwaśne produkty mleczne - kefir, jogurt, kwaśna śmietana, twarożek, ser miękki na bazie białoruskich surowców, a także specjalnie opracowaną technologię na

²³ Białoruś i Kirgizja podpisały umowę o współpracy w dziedzinie informacji [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-kyrgyzstan-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-v-sfere-informatsii-309989-2018/>

²⁴ Matveev, V. ministrowie spraw zagranicznych Białorusi i Kirgistanu potwierdzili zamiar zintensyfikowania współpracy dwustronnej / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/glavy-mid-belarusi-i-kyrgyzstana-podtverдили-namerenie-aktivizirovat-dvustoronnee-sotrudnichestvo-324657-2018/>

²⁵ Rozmowa z Nadzwyczajnym i Pełnomocnym Ambasadorem Republiki Białoruś w Republice Kirgiskiej A. Strachko na łamach czasopisma informacyjno-analitycznego "Połączenie rynku" (№ 1, 2018) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/ba775717cb6a991b.html>

Białorusi. I "w przyszłości planowane jest wejście na chiński rynek z produktami tego przedsiębiorstwa"²⁶. Ponadto, konsekwentnie rozwijając regionalne więzi gospodarcze z partnerami w Kirgistanie, strona białoruska w sierpniu 2018 roku dostarczyła do stolicy Kirgistanu 15 niskopodłogowych trolejbusów produkowanych przez JSC "Belkommunmash", gdzie odbędzie się również szkolenie kierowców wydziału trolejbusów w Biszkeku. Interesujący szczegół: ta "technika została zakupiona w ramach projektu "Rozwój transportu publicznego miasta Biszkek", finansowanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju"²⁷.

Umowa o współpracy pomiędzy Białoruskim Narodowym Centrum Badań Marketingowych i Cenowych a firmą wystawienniczą BI Expo z Biszkeku ma na celu rozszerzenie białorusko-kirgiską współpracę w zakresie działalności wystawienniczej i targowej. Umowa ma na celu zachęcenie białoruskich eksporterów do aktywnego udziału w międzynarodowych wystawach i targach organizowanych corocznie w Kirgistanie. W 2018 roku ekspozycja producentów z Białorusi była już prezentowana na międzynarodowej wystawie przemysłu spożywczego FoodExpo Kirgistan, która jest najważniejszym wydarzeniem branżowym w tym kraju. Produkty zostały zaprezentowane w stolicy Kirgistanu przez JV "Spartak" OJSC, "Skidelskiy Agro-Industrial Complex" OJSC, "Oshmyanskiy Meat Processing Plant" OJSC, "Management Company of Holding "Concern Brestsmyasomolprom" OJSC, "Smorgon Dairy Products" OJSC - oddział "Lida Dairy Canning Plant" OJSC, "Pinskiy Meat Processing Plant" OJSC. Oprócz białoruskich eksporterów uczestniczyły firmy z Bułgarii, Indonezji, Włoch, Kazachstanu, Rosji, Turcji, Uzbekistanu, Francji, Sri Lanki i Uzbekistanu. To forum biznesowe odwiedziło około trzech i pół tysiąca osób, z czego 95% to profesjonalisci z branży spożywczej.

Być może również dzięki tej wystawie "obroty handlowe między Białorusią a Kirgistanem w okresie styczeń-październik 2018 roku wyniosły 98,49 mln dolarów, z czego większość przypada na białoruski eksport (90,96 mln dolarów)".²⁸ Najważniejszymi pozycjami w białoruskich dostawach na rynek kirgiski są mleko i suszona śmietana skondensowana, masło, ser i twaróg cukrowy. Należy zaznaczyć, że w kwietniu 2019 roku ekspozycja białoruskich przedsiębiorstw zostanie ponownie zaprezentowana na FoodExpo Kirgistan-2019 w ramach takich działań

²⁶ Białoruś oferuje Kirgizji wspólny projekt utworzenia przedsiębiorstwa przetwórstwa mleka [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-predlagaet-kyrgyzstanu-sovmestnyj-proekt-po-sozdaniyu-molokopererabatyvajushego-predpriyatija-322349-2018/>

²⁷ W Biszkeku 37 dostarczonych zostało trolejbusów wyprodukowanych na Białorusi i w Rosji [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-bishkek-postavili-37-trolejbusov-belorusskogo-i-rossijskogo-proizvodstva-313496-2018/>

²⁸ Białoruś weźmie udział w wystawie Food Expo Kirgistan w Biszkeku [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-primet-uchastie-v-vystavke-foodexpo-kyrgyzstan-v-bishkeke-333552-2019/>

tematycznych jak żywność, wyposażenie dla przemysłu spożywczego, towary i usługi dla wyposażenia publicznych przedsiębiorstw cateringowych, wyroby opakowaniowe, przemysł halowy.

W kwietniu 2018 roku białoruskie przedsiębiorstwa eksportowe również wzięły udział w Międzynarodowej Specjalistycznej Wystawie MedExpo w Biszkeku. Wśród nich były ALC "Belsept", JSC "Gomselmash", Republikańskie Centrum Naukowo-Praktyczne Neurologii i Neurochirurgii Ministerstwa Zdrowia Białorusi, JSC "Exon", LLC "Arvit Medical". Przedstawiciele białoruskiego przemysłu medycznego i farmaceutycznego sprowadził do Kirgistanu fakt, że w 2017 roku uruchomiono w tym kraju państwowy program modernizacji systemu opieki zdrowotnej, dlatego do końca 2018 roku planowano "zakup nowoczesnego sprzętu medycznego i wysokiej jakości leków za 7 milionów dolarów"²⁹. Dlatego prezentacja produktów medycznych i farmaceutycznych była bardzo przydatna.

Podsumujmy to. W opracowaniu tym przytoczyliśmy fakty szybkiego rozwoju i wzrostu współpracy międzyregionalnej Białorusi z partnerami tylko z krajów Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej - Rosją, Kazachstanem, Armenią, Kirgistanem. Jeśli dodamy do nich podobne trendy obserwowane dziś w obwodach Wspólnoty Niepodległych Państw, Unii Europejskiej, "dalekiego łuku", Pasię Gospodarczym Jedwabnego Szlaku, to wszystkie one będą przekonująco świadczyć o tym, co oczywiste: takie pojęcie jak "międzynarodowe dziennikarstwo regionalne", które nawet w profesjonalnym środowisku medialnym jest jeszcze rzadkością, powinno jak najszybciej odnaleźć swoje prawdziwe kontury w praktyce medialnej przestrzeni informacyjno-komunikacyjnej obwodów Białorusi, tak aby jego przedstawiciele mogli być kompetentni w dziedzinie informacji i komunikacji.³⁰ że w rezultacie temat euroazjatycki - życie i działania w regionach krajów Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej - staje się istotny dla regionalnych struktur medialnych, a tym samym dla ich czytelników, widzów i słuchaczy.

²⁹ Białoruś weźmie udział w wystawach MedExpo i FoodExpo w Kirgistanie [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-primet-uchastie-v-vystavkah-medexpo-i-foodexpo-v-kyrgyzstane-297380-2018/>

³⁰ Zalessky, B. Białoruś - Rosja: granice integracji. Kronika budowy sojusznicy /B. Zalessky. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. - - C. 96.

Białoruś - Chiny: decyzje komisji

tworzenie sieci kontaktów jako aktualny temat medialny

W listopadzie 2018 roku w Pekinie odbyło się trzecie posiedzenie Białorusko-Chińskiej Międzyrządowej Komisji Współpracy, na którym strony uzgodniły: po pierwsze, rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej; po drugie, zwiększenie wzajemnych inwestycji; po trzecie, wzmocnienie więzi międzyregionalnych; po czwarte, w 2019 roku podpisały plan działania na rok edukacji między Białorusią a Chinami. Powiedzmy od razu, że strony bez wątplenia mają niezbędne warunki do pomyślnej realizacji zadań określonych w każdym z tych wektorów rozwoju, co sprawia, że są one przedmiotem szczególnej uwagi przedstawicieli międzynarodowego segmentu białoruskiego i chińskiego dziennikarstwa, których zawodową powinnością jest odpowiednie pokrycie realizacji całego zestawu planów mających na celu osiągnięcie poziomu kompleksowego partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy w stosunkach białorusko-chińskich.

Jeśli chodzi o **rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej**, to cel wyznaczony przez stronę białoruską jest następujący: "Wielkość białoruskiego eksportu do Chin w perspektywie średnioterminowej powinna osiągnąć 5 miliardów dolarów"³¹. Oczekuje się, że uda się to osiągnąć w kilku kierunkach jednocześnie, z których jednym jest zwiększenie dostaw białoruskich produktów rolnych dla chińskich konsumentów. Wystarczy powiedzieć, że przez trzy czwarte 2018 roku Białoruś wysłała do Chin żywność o wartości 52 milionów dolarów. A do końca czwartego kwartału, ta liczba powinna się podwoić. Jednocześnie "wiodącą pozycję w białoruskim eksporcie zajmują produkty mleczarskie, których dostawy wzrosły 9-krotnie w porównaniu z tym samym poziomem w 2017 roku"³². Do tak szybkiej dynamiki przyczynił się również fakt, że w listopadzie 2018 roku do Chongqing w Chinach przyjechał trzeci pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi, składający się z 41 kontenerów o łącznej wadze przekraczającej tysiąc ton. Zachęcające jest również to, że "strony uzgodniły, że w najbliższym czasie osiągną tygodniowy rozkład jazdy pociągów do Chongqing z

³¹ Griszkievicz, A. Białoruski eksport do Chin w perspektywie średnioterminowej powinien osiągnąć poziom 5 miliardów dolarów - Snopkow / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://news.21.by/economics/2018/11/06/1648136.html>

³² Ministerstwo Rolnictwa: eksport białoruskich produktów rolnych do Chin na koniec roku wyniesie 100 milionów dolarów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minselhozprod-eksport-belorusskoj-selhozproduksii-v-kitaj-poitogam-goda-dostignet-100-mln-324799-2018/>

białoruskimi produktami rolnymi³³. Ponadto w 2019 roku białoruska JSC "Meat and Dairy Company" oraz spółka joint venture "Sinoby Agriculture" podpisały umowę na dostawę produktów mlecznych za 30 milionów dolarów.

Rozbudowa linii produktów w prowincji Hebei w 2019 r. za pośrednictwem wspólnego przedsiębiorstwa "Zunshen Gomel Agricultural Machinery Enterprise" LLC, opartego na wspólnym kapitale Gomselmash OJSC i Zunshen Industrial Corporation, wniesie znaczący wkład we wzajemne **inwestycje**. Przypomnijmy, że umowa ramowa o utworzeniu tego przedsiębiorstwa została podpisana w 2014 roku, a rok później zawarto umowę strategiczną, której realizacja doprowadziła w 2016 roku do rozpoczęcia produkcji wspólnych produktów - maszyn do zbioru pasz i kolb. W ciągu trzech lat z zestawów maszyn Gomselmash zebrano około pięćset kombajnów. Do kwietnia 2019 roku planowane jest dodanie do gamy produkowanych maszyn siewczkami polowych o mocy 290 i 450 koni mechanicznych. W tym celu w hrabstwie Wei Xiang prowincji Hebei wybudowano już nowy budynek produkcyjny, który pozwoli na zwiększenie produkcji maszyn rolniczych do półtora tysiąca sztuk rocznie. "Chińscy partnerzy planują budowę kolejnego budynku, który zwiększy moce produkcyjne do 3 tys. kombajnów"³⁴.

Jeśli chodzi o **zacieśnianie więzi międzyregionalnych**, współpraca między obwodem mohylewskim a obwodzie łowieckim może być bardzo skuteczna i obiecująca, gdzie strony zamierzają skupić się na takich strategicznych obszarach jak gospodarka, inwestycje i turystyka. Jednocześnie w pierwszej fazie wysiłki regionu i województwa będą koncentrować się na przyspieszeniu rozwoju turystyki. Faktem jest, że strony są pewne: "Istnieje związek pomiędzy trendami rozwoju turystyki a ogólnym stanem gospodarki, dlatego też kierunek ten jest wybrany jako jeden ze strategicznych dla wzmocnienia i rozwoju wspólnej współpracy"³⁵. Dlatego, jeśli chodzi o projekty infrastrukturalne, biznesmenom z prowincji Hunan zaproponowano już budowę hoteli, kompleksów kulturalnych i rozrywkowych, a nawet restauracji z kuchnią chińską w obwodzie mohylewskim, gdzie turyści z Chin mogliby czuć się komfortowo. Kolejnym krokiem w rozwoju tej międzyregionalnej współpracy inwestycyjnej mogłyby być projekty dotyczące przetwarzania lokalnych surowców i wytwarzania

³³ Do Chongqing przyjechał pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/poezd-s-belorusskoj-molochnoj-produktsiej-pribyl-v-chuntsin-324784-2018/>

³⁴ Homelskie przedsiębiorstwo budowy maszyn rolniczych Junshen zamierza w 2019 roku rozszerzyć swoją linię produktów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/predpriyatie-selhozmaszinoenija-tszunshen-gomel-namereno-v-2019-godu-rasshirit-linejku-produktsii-325877-2018/>

³⁵ Kulyagin, obwód S. Mohylewski i chińska prowincja Hunan zamierzają przyspieszyć rozwój wzajemnej turystyki (w języku rosyjskim) / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-hunan-namereny-uskorit-razvitie-vzaimnogo-turizma-325776-2018/>

produktów żywnościowych, z perspektywą ich eksportu do Chin i innych krajów. W tym celu chińskim inwestorom oferuje się już około dwustu lokalizacji.

W listopadzie 2018 roku Mińsk i Szanghaj podpisały porozumienie o zamiarze nawiązania przyjaznych stosunków. Zdaniem stron, dokument ten jest bardzo ważny dla rozwoju bliższych kontaktów handlowych i realizacji konkretnych projektów: "Będzie to platforma dla rozwoju naszych relacji we wszystkich sferach."³⁶ Przedstawiciele chińskiego miasta interesują się doświadczeniami Mińska w przemyśle, obróbce metali, budowie maszyn. A białoruski kapitał jest zainteresowany partnerstwem z inwestorami z Szanghaju "w zakresie zarządzania infrastrukturą miejską, systemu "Smart City", systemu transportowego, poprawy, zagospodarowania stałych odpadów komunalnych"³⁷. Wcześniej Mińsk podpisał już umowy o nawiązaniu stosunków partnerskich z takimi miastami Chin jak Changczun, Pekin, Shenzhen, a także o nawiązaniu współpracy - z Szejnjangą.

Ważny szczegół: podpisanie listopadowego porozumienia poprzedziło forum handlowo-gospodarcze "Żagle Szanghaju", które odbyło się we wrześniu 2018 roku w Mińsku, gdzie przedstawiciele tego chińskiego miasta stwierdzili, że "biorąc pod uwagę obecne dobre stosunki białorusko-chińskie, realizacja nowych wspólnych projektów, w tym z szanghajskimi biznesmenami, ma duże perspektywy"³⁸. To forum handlowo-gospodarcze zgromadziło w białoruskiej stolicy ponad 130 krajowych i chińskich przedsiębiorstw zainteresowanych współpracą w zakresie budowy maszyn, budownictwa, technologii informatycznych, przemysłu chemicznego, ochrony środowiska, przemysłu lekkiego, spożywczego, produkcji biżuterii. Do Mińska przyjechali chińscy producenci sprzętu elektronicznego i gospodarstwa domowego, odzieży i tkanin, opakowań na sprzęt medyczny, kosmetyków, zabawek, biżuterii, a także importerzy samochodów, sprzętu elektrycznego i spawalniczego, sprzętu komputerowego, zainteresowani znalezieniem partnerów biznesowych na Białorusi.

Symboliczne jest również to, że podpisanie tego porozumienia miało miejsce podczas pierwszych China International Import Expo, które odbyły się w Szanghaju, na których zaprezentowano solidną listę mińskich przedsiębiorstw i organizacji. Wśród nich są:

³⁶ Umowa o współpracy między Mińskiem a Szanghajem przeniesie partnerstwo na nowy poziom - Jiang Ping [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/soglashenie-o-sotrudnichestve-minska-i-shanhaja-vyvedet-partnerstvo-na-novyj-uroven-tszjan-pin-321797-2018/>

³⁷ Mińsk liczy na pomoc Szanghaju w modernizacji infrastruktury miejskiej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minsk-rasschityvaet-na-pomosch-shanhaja-v-modernizatsii-gorodskoj-infrastruktury-321799-2018/>

³⁸ Gryszkiewicz, A. Forum "Żagle Szanghaju" w Mińsku przyczyni się do realizacji wspólnych projektów (w języku rosyjskim) / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/forum-parus-shanhaja-v-minske-posposobstvuet-realizatsii-sovmestnyh-proektov-lin-sjan-317232-2018/>

Mińskie Zakłady Ciągnikowe, Mińsk Chlebprom, Kommunarka, Mińskie Zakłady Samochodowe, Integral, Mińskie Zakłady Mleczarskie nr 1. W Szanghaju i na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym, znajdującym się, jak wiadomo, w Mińsku, zademonstrowano obszerne portfolio swoich osiągnięć w dziedzinie oprzyrządowania, automatyzacji produkcji, medycyny, rolnictwa - ponad trzydzieści. W szczególności ekspozycja importowanych towarów i usług pokazała jego jednostkę medyczną hipertermii ogólnej "Bird-M", przeznaczoną do kompleksowego leczenia różnych form raka w klinikach specjalistycznych. Wśród innowacji BSU zaprezentowano również w Szanghaju "fitosole do korygowania podwyższonego progu wrażliwości smakowej na sól kuchenną, jadalne folie opakowaniowe, serię biopreparatów weterynaryjnych do leczenia i zapobiegania chorobom zwierząt rolniczych i domowych, leki przeciwtumoralne, kompleks sprzętu i oprogramowania" Kalibracja

"39

Interesującą kontynuację współpracy między Mińskiem a Szanghajem można uzyskać na poziomie partnerstwa poszczególnych dzielnic tych miast. W tym przypadku mówimy o sowieckim okręgu stolicy Białorusi i Czaninie Szanghaju, które we wrześniu 2018 roku podpisały umowę ramową o współpracy. Co ciekawe, "współpraca pomiędzy dwoma okręgami rozpoczęła się w 1994 roku, kiedy to podpisano pierwszą umowę o współpracy. W tym czasie obroty handlowe wzrosły kilkakrotnie⁴⁰. Tym razem strony wyraziły zainteresowanie realizacją szeregu wspólnych projektów. W szczególności Magic of Light LLC zaoferowała chińskiemu biznesmenowi partnerstwo w produkcji hologramów ochronnych. rozważa znalezienie partnerów w Szanghaju i Mińsku OJSC "Promsvyaz" do udziału w projekcie przeniesienia produkcji przedsiębiorstwa do chińsko-białoruskiego parku przemysłowego "Great Stone". Propozycja inwestycyjna dotycząca utworzenia wielofunkcyjnego centrum medyczno-naukowo-praktycznego została złożona przez spółkę Medical Initiative.

Najwyraźniej inny powiat mińsk - Frunzenski, który we wrześniu 2018 roku podpisał umowę o partnerstwie z chińskim miastem Jilin, położonym w prowincji Girin, znacznie zintensyfikuje w najbliższej przyszłości swoje kontakty międzynarodowe. Przyjęty przez strony dokument przewiduje rozwój stosunków handlowych i

³⁹ Ponad 30 osiągnięć naukowych i technicznych zostanie zaprezentowanych przez BSU na wystawie importu w Chinach [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/bolee-30-nauchno-technicheskikh-razrabotok-predstavit-bgu-na-vystavke-importa-v-kitae-324163-2018/>

⁴⁰ Okręg sowiecki w Mińsku i okręg Channin Szanghaj podpisały umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/sovetskij-rajon-minska-i-rajon-channin-shanhaja-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-317462-2018/>

gospodarczych oraz wymiany kulturalnej. I "wśród obiecujących obszarów są wspólne projekty w budownictwie, edukacji, turystyce, zaopatrzeniu w żywność"⁴¹.

Współpraca między chińską prowincją Żejdżang a białoruskim obwodem mińskim, która już w maju 2015 roku podpisała porozumienie o nawiązaniu przyjaznych stosunków, zapowiada się bardzo skutecznie. Następnie, oceniając perspektywy rozwoju tych dwustronnych więzi międzyregionalnych, strona chińska stwierdziła, że "Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę obwodu mińskiego. W związku z tym⁴² będzie zachęcał swoich biznesmenów w każdy możliwy sposób, a także zaproszonych partnerów z regionu stołecznego "do wspólnego rozwoju turystyki"⁴³. Rok później Borysowska fabryka wyrobów medycznych, znajdująca się w mińskim wobleście, rozpoczęła negocjacje z firmą "Menovo" z obwodu Żejang w sprawie realizacji wspólnego projektu produkcji leków. I już dziś projekt ten zaczyna nabierać coraz wyraźniejszego kształtu.

W styczniu 2018 roku kolejnym rezultatem współpracy obwodu mińskiego z Żejdżangiem było otwarcie centrum tradycyjnej medycyny chińskiej w Obwodowym Szpitalu Klinicznym w Leśnie w obwodzie mińskim, gdzie chińscy koledzy już zaczęli przekazywać swoje wieloletnie doświadczenie w dziedzinie medycyny tradycyjnej i umiejętności, co pozwala białoruskim specjalistom udoskonalić i rozszerzyć listę usług medycznych. Dokładniej mówiąc, w czterech salach zabiegowych i gabinecie refleksoterapeutów "pacjentom proponuje się poddanie się procedurze akupunktury klasycznej (akupunktury), nakłucia laserowego, elektropunktury, refleksoterapii próżniowej, hirudoterapii, auriculoreflexoterapii"⁴⁴. Ponadto "Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej" planuje się otworzyć na bazie Mińskiego Obwodowego Centrum Rehabilitacji Medycznej "Zagorie"⁴⁵.

W listopadzie 2018 roku białoruski region stołeczny, biorąc pod uwagę zainteresowanie chińskich partnerów dostawami produktów mleczarskich i mięsnych - lodów, wołowiny i drobiu - z Białorusi, oświadczył, że jest gotowy do załadowania

⁴¹ Powiat grunzenski w Mińsku i chiński Dżilin podpisały umowę o połączeniach bliźniaczych [źródło elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frunzenskij-rajon-minska-i-kitajskij-tszilin-podpisali-soglashenie-o-pobratimskih-svjazjah-318157-2018/>

⁴² Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę obwodu mińskiego [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://investinbelarus.by/press/news/provinciya-chjeczjan-namerena-napravit-v-ekonomiku-minskoy-oblasti-znachitelnye-inwesticii/>

⁴³ Prowincja Zhejiang oferuje regionowi mińskiemu współpracę w zakresie turystyki [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/provintsija-chzhetszjan-predlagaet-minskoy-oblasti-sotrudniczat-v-sfere-turizma-2646-2015/>

⁴⁴ Centrum Medycyny Chińskiej zostało utworzone na bazie Mińskiego Szpitala Obwodowego [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.zviazda.by/ru/news/20180112/1515764769-centr-kitayskoy-mediciny-sozdan-na-baze-minskoy-oblastnoy-bolnicy>

⁴⁵ W Mińsku otwarto Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej [Zasobów Elektronicznych]. - - 2018. - URL: <https://politring.com/region/12002-v-minske-otkrylsya-centr-tradicionnoy-kitayskoy-mediciny.html>

swoich produktów rolnych pociągami kontenerowymi, które zostały zwrócone z Europy do Chin. Jeśli chodzi o perspektywy tej współpracy, regiony partnerskie "planują realizację wspólnych projektów w zakresie turystyki, handlu, produkcji przemysłowej, rolnictwa, medycyny, kultury i logistyki transportu"⁴⁶.

Inną ważną kwestią jest to, że miasta i powiaty znajdujące się na ich terytorium zaczynają w znacznym stopniu wspierać interakcję między obwodem białoruskim a prowincją chińską. W szczególności, w tym samym roku 2015 zostało podpisane Memorandum o nawiązaniu przyjaznych stosunków przez dzielnicę Smolevichi i miasto Iu. Co ciekawe, zaledwie dwadzieścia lat temu, to chińskie miasto w prowincji Zhejiang było "małą znaną osadą rolniczą, a obecnie jest szybko rozwijającym się centrum międzynarodowego średniego i małego handlu hurtowego"⁴⁷. Tutaj, w południowo-wschodniej części Chin, jest największym na świecie wewnętrznym rynku hurtowym "Yiu International Trade City", którego wyjątkowość polega na tym, że nie opuszczając ścian centrum handlowego, kupujący może wybrać odpowiedni produkt z ogromnej gamy produktów, dokonać transakcji hurtowej i zorganizować wysyłkę produktów do dowolnego miejsca przeznaczenia. Jednocześnie "w ultranowoczesnym kompleksie Futian na powierzchni 2,6 mln metrów kwadratowych prezentowany jest ogromny asortyment produktów. Około 58 tys. stoisk handlowych znajduje się na 5 piętrach. Długość samego budynku wynosi około 4 km"⁴⁸. Teraz jest jasne, dlaczego już dziś strona białoruska dyskutuje na temat "zwiększenia dostaw przetworów mlecznych i innych produktów żywnościowych obwodu mińskiego na rynek chiński poprzez umieszczenie pawilonu białoruskich towarów firmy "Kingston" na międzynarodowym rynku towarów miasta Iu"⁴⁹.

W listopadzie 2018 roku białoruski Borysów i chiński Ningbo podpisali porozumienie o nawiązaniu przyjaznych stosunków. "Strony postanowiły rozwijać wielostronne więzi i współpracę w zakresie handlu, gospodarki, edukacji, kultury, turystyki, sportu, opieki zdrowotnej, rozwoju miast, ochrony środowiska, a także promować wzajemny

⁴⁶ Obwód miński przewiduje realizację projektu z chińskim Ningbo w zakresie produkcji leków medycznych [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-rasschityvaet-realizovat-s-kitajskim-ninbo-proekt-po-vypusku-medpreparatov-326994-2018/>

⁴⁷ Białoruś planuje sprzedawać towary w chińskim centrum średniego i małego handlu hurtowego Iu [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-planiruet-realizovvat-tovary-v-kitajskom-tsentre-srednej-i-melkooptovoj-torgovli-iu-242556-2017/>

⁴⁸ Grishkevich, A. Międzynarodowe miasto handlowe chińskich towarów może pojawić się w Bolbasovo / A. Grishkevich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/mezhdunarodnyj-torgovij-gorodok-kitajskih-tovarov-mozhet-pojavitsja-v-bolbasovo-262012-2017/>

⁴⁹ O współpracy międzyregionalnej Obwodu Mińskiego z Obwodem Żejdzang [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://minsk-region.gov.by/ru/glavnyj-novosti/item/36377-nikolay-rogaschuk-chtoby-nazad-konteynery-ne-shli-pustymi>

dobrobyt⁵⁰. Najwyraźniej strony mają potencjał, aby wdrożyć taki scenariusz. W końcu Ningbo jest głównym chińskim miastem portowym w prowincji Zhejiang. Znajdują się tu jednocześnie cztery kompleksy portów morskich. Jednym z największych jest Beilun, gdzie znajdują się znane na Białorusi fabryki samochodów firmy "Gili". A produkt krajowy brutto miasta w 2017 roku osiągnął prawie 145 miliardów dolarów - to liczba, która mówi sama za siebie. Krótko mówiąc, to miasto również ma wiele do nauczenia się. I nie tylko Borysow.

Mówiąc o rozwoju partnerstwa w tej dziedzinie, należy zauważyć, że "chiński system edukacji jest wyjątkowy w swoim rodzaju. W przeciwieństwie do Europy Zachodniej, kultywuje nie tyle indywidualność, co dyscyplinę i oddanie interesom zbiorowym. Model ten udowodnił swoją wartość: ogólny poziom rozwoju edukacji w Chinach jest wyższy od średniej światowej"⁵¹. W związku z tym zainteresowanie strony białoruskiej planowanymi działaniami jest oczywiste nie tylko po to, aby zapoznać się bliżej z chińskimi doświadczeniami, lecz również aby porównać je z własnymi. W tym celu planuje się w 2019 roku znacznie zintensyfikować prace nad rozszerzeniem obecności białoruskich instytucji edukacyjnych na chińskim rynku edukacyjnym poprzez takie formy współpracy, jak otwarcie przedstawicielstw uniwersytetów, wspólnych wydziałów, centrów studiów Białorusi. Ponadto białoruska wystawa narodowa "może zająć centralne miejsce na największej międzynarodowej wystawie" China Education Expo ", która tradycyjnie odbywa się w październiku w czterech dużych miastach Chin: Pekinie, Czangdu, Szanghaju i Kantonie"⁵².

Jeśli chodzi o nowe formy współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego obu krajów i nowymi uczestnikami, już w 2018 r. strony zrealizowały szereg obiecujących projektów. Należą do nich na przykład porozumienie podpisane przez F. Skorina State University of Gomel i Nanjing University of Science and Technology w grudniu 2018 r. w sprawie wspólnego szkolenia naukowców o wyższych kwalifikacjach (doktorat) oraz w sprawie podwójnych międzynarodowych wytycznych dotyczących pisania i obrony prac doktorskich, zgodnie z którymi "strony zorganizują wspólne szkolenie naukowców o wyższych kwalifikacjach w najbardziej obiecujących obszarach: fizyka, chemia, fizyka i chemia"⁵³. Podstawowym elementem tego szkolenia będą studia podyplomowe na tych uczelniach, a tematyka prac doktoranckich zostanie określona

⁵⁰ Borysów i chińskie miasto Ningbo nawiązały przyjazne stosunki [Zasoby elektroniczne]. - – 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/borisov-i-kitajskij-gorod-ninbo-ustanovili-druzhestvennye-svjazi-326980-2018/>

⁵¹ Chiny. [Zasoby elektroniczne] - – 2018. - URL: <https://export.by/china>

⁵² Cechy organizacji pracy ideowej i edukacyjnej w szkołach wyższych w roku akademickim 2018/2019. - RIVSH, 2018, S. 7.

⁵³ Homelskie i Nankinskie uniwersytety rozpoczną wspólne szkolenie doktoranckie [Zasoby elektroniczne]. - – 2018. - URL: <https://belta.by/regions/view/gomelskij-i-nankinskij-universitety-nachnut-sovmestnuju-podgotovku-kandidatov-nauk-328395-2018/>

przez uczelnie partnerskie. Rezultatem tej interakcji będzie możliwość uzyskania stopnia doktora zarówno z Homelskiego, jak i z Nankinu. A wyniki badań staną się własnością dwóch uniwersytetów i zostaną opublikowane w międzynarodowych kolekcjach naukowych.

W październiku 2018 roku umowa o współpracy została podpisana przez Baranowicki Uniwersytet Państwowy i Nanczański Instytut Technologiczny, które "zamierzają rozwijać współpracę w dziedzinie technicznej - w zakresie systemów i technologii informatycznych, automatyzacji procesów technologicznych"⁵⁴. Ponadto strona chińska wyraziła zainteresowanie badaniem białoruskiej metodologii azotowania jonowo-plasmowego, środowiska, mechanizmów stabilności społeczno-gospodarczej. W związku z tym partnerzy zgodzili się na utworzenie wspólnego zespołu naukowców w każdym z wybranych obszarów.

We wrześniu 2018 roku przy pomocy Konsulatu Generalnego Republiki Białorusi w Szanghaju i Państwowego Uniwersytetu Puszkina w Brześciu otwarto Centrum Studiów nad Białorusią na Uniwersytecie w Ankhoi. Oczekuje się, że stanie się ona "szeroką platformą rozwoju międzyuczelnianych badań naukowych, współpracy edukacyjnej, kulturalnej, a także wzmocnienia i rozszerzenia więzi regionalnych między obwodem brzeskim i chińskim obwodem Anhui"⁵⁵. Z kolei planowane jest otwarcie centrum badań nad Chinami na Państwowym Uniwersytecie Puszkina w Brześciu. W ten sposób mieszkańcy Brześcia wdrażają w życie postanowienia umowy o współpracy podpisanej we wrześniu 2017 roku z Uniwersytetem Anhoy. Zdaniem stron, otwarcie takich ośrodków przyczyni się do głębszego zrozumienia tradycji kulturowych narodów białoruskiego i chińskiego, wzmocnienia stosunków między regionem i prowincją w sferze humanitarnej, otworzy "nowe możliwości wymiany akademickiej studentów, współpracy nauczycieli w sferze naukowej"⁵⁶. Należy dodać, że pierwszy ośrodek studiów na Białorusi w Chinach został otwarty już w 2012 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym Chin Wschodnich w Szanghaju, który w listopadzie 2018 roku "podpisał program współpracy białoruskich uniwersytetów <...> na rzecz rozwoju Centrum Studiów nad Białorusią".

⁵⁴ Baranowiczski Uniwersytet Państwowy będzie współpracował z Nanczańskim Instytutem Technologicznym [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/baranovichskij-gosuniversitet-budet-sotrudnichat-s-nanchanskim-tehnologicheskim-institutom-320995-2018/>

⁵⁵ Griszkievicz, A. Centrum Studiów Białoruskich zostało otwarte na Uniwersytecie Anhui w Chinach / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/tsentr-izuchenija-belarusi-otkrylsja-v-anhojskom-universitete-v-kitae-318426-2018/>

⁵⁶ Centrum Studiów Chińskich planuje otworzyć w Brzeskim Uniwersytecie Państwowym [tryb elektroniczny]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/tsentr-izuchenija-kitaja-planirujut-otkryt-v-brestskom-gosuniversitete-314837-2018/>

Jak widać, spektrum tematyczne interakcji białorusko-chińskiej rozwija się jak reakcja łańcuchowa. A to stawia przed dziennikarzami obu krajów bardzo trudne zadania, jeśli chodzi o odpowiednie artykułowanie mediów, szybkie i wysokiej jakości relacjonowanie procesów współpracy między Białorusią i Chinami. Aby skutecznie poradzić sobie z tą decyzją, przedstawiciele białoruskich i chińskich mediów również starają się znaleźć nowe rozwiązania w celu wzmocnienia partnerstwa. Wśród nich jest przede wszystkim umowa o współpracy podpisana we wrześniu 2018 roku pomiędzy Wydawnictwem "Belarus Today" a chińską agencją informacyjną "Xinhua". Niech to nie będzie pierwszy dokument takiego planu, ponieważ około 20 lat temu podpisano umowę o współpracy między Białoruską Agencją Telegraficzną ELTA i Xinhua. Ale "ta współpraca była wypełniona ciekawymi projektami dla obu stron, w BELTIE był news line w języku chińskim"⁵⁷. Dlatego obecna umowa powinna być postrzegana jako nowy poziom współpracy między białoruskimi i chińskimi środkami masowego przekazu. Tym bardziej, że mówi ona nie tylko o wymianie informacji, ale i materiałów multimedialnych, o tworzeniu nowych rubryk dotyczących współpracy między Białorusią i Chinami. W szczególności gazety Wydawnictwa "Belarus Today" powinny taką kolumnę nazwać "Oknem na Chiny". Należy założyć, że doświadczenie twórczej interakcji z kolegami z Niebiańskiego Imperium będzie kontynuowane w publikacjach na poziomie regionalnym i wydziałowym Białorusi.

⁵⁷ Dzisiaj Białoruś" i agencja informacyjna "Xinhua" będą współpracować [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-segodnja-i-informagentstvo-sinhua-budut-sotrudnichat-317352-2018/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Francja:

od głębokiego dialogu do skutecznych rozwiązań

W Republice Białorusi stosunki z Francją są tradycyjnie rozpatrywane w kontekście konstruktywnego współdziałania we wszystkich kwestiach współpracy dwustronnej i wielostronnej, w oparciu o "dalsze pogłębianie dialogu i zwiększanie poziomu kontaktów"⁵⁸. A w 2018 roku strony podjęły szereg ważnych kroków w tym kierunku. Po pierwsze, Senat Francji i Rada Republiki Białoruś uzgodniły znaczne zintensyfikowanie dwustronnej współpracy międzyparlamentarnej. Za najważniejsze priorytety rozwoju partnerstwa uznali "promowanie stosunków gospodarczych i przyciąganie francuskich inwestycji w projekty gospodarcze na Białorusi"⁵⁹. Po drugie, w 2018 roku, po raz pierwszy w historii stosunków dwustronnych, w Radzie Republiki i Senacie Francji utworzono grupy przyjaźni, co świadczy o pragnieniu nadania nowego impulsu stosunkom dwustronnym przez stronę białoruską i francuską. Po trzecie, wspólna białorusko-francuska Komisja Współpracy Gospodarczej oraz regularnie spotykające się forum biznesowe przedsiębiorców obu krajów znacznie zwiększyły swoją aktywność w zakresie koordynacji dwustronnych stosunków partnerskich. Dość wymownie świadczy o tym trzecie posiedzenie wspólnej komisji i piąte forum biznesowe, które odbyło się w październiku 2018 roku w Mińsku.

Uczestnicy spotkania komisji podsumowali wyniki wspólnych prac z ostatnich dwóch lat w zakresie współpracy handlowej, gospodarczej i inwestycyjnej, a także nakreślili priorytetowe obszary rozwoju partnerstwa, w tym handlu, środowiska, rolnictwa, transportu, turystyki, sfery bankowej i finansowej, jak również "stosunki międzyregionalne i rozwój ram prawnych współpracy dwustronnej"⁶⁰.

Mówiąc o wynikach, strony zauważyły kilka pozytywnych tendencji w rozwoju białorusko-francuskich więzi partnerskich. Po pierwsze, wzajemna wymiana handlowa między tymi dwoma krajami stale rosła w ciągu ostatnich dwóch lat: o 28 procent w 2017 roku i o prawie 15 procent w pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku, przekraczając 260 milionów dolarów. W tym samym czasie w 2017 roku "wzrost

⁵⁸ Gratulacje dla prezydenta Francji Emmanuela Macrona [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-prezidentu-frantsii-emmanuelju-makronu-19118/

⁵⁹ Problem bezpieczeństwa regionalnego został omówiony na spotkaniu Miaśnikowicza z przewodniczącym francuskiego Senatu [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/problematika-regionalnoj-bezopasnosti-obsuzhdena-na-vstreche-mjasnikovicha-s-prezidentom-senata-325177-2018/>

⁶⁰ Na trzeciej sesji wspólnej białorusko-francuskiej komisji ds. współpracy gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/df75390f947ce6c.html

białoruskiego eksportu wyniósł 155%, pozytywna dynamika eksportu w 2018 roku⁶¹. Stało się tak przede wszystkim ze względu na takie stanowiska jak transport, informatyka, telekomunikacja i usługi informacyjne. Ponadto obecnie z Białorusi do Francji dostarczanych jest 250 sztuk towarów. Interesujący szczegół: na spotkaniu w Mińsku strona francuska zaproponowała podwojenie handlu z białoruskimi partnerami w ciągu najbliższych pięciu lat, uważając, że "obietującymi obszarami współpracy mogą być rolnictwo, ubezpieczenia, transport, dostawy sprzętu i maszyn"⁶².

Po drugie, pozytywne zmiany w zakresie przyciągania inwestycji francuskich do białoruskiej gospodarki, które w pierwszej połowie 2018 roku wzrosły o ponad 75% i wyniosły cztery i pół miliona dolarów. Przy tym "na Białorusi zarejestrowanych jest 40 organizacji z francuskimi inwestycjami"⁶³.

Jeśli chodzi o rozwój ram prawnych stosunków białorusko-francuskich, do niedawna istniało 21 dokumentów: od Protokołu o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych (1992) do Memorandum o współpracy między Ministerstwem Sprawiedliwości Republiki Białorusi a Francuską Krajową Izbą Wykonawców Sądowych (2017). W ramach trzeciego posiedzenia wspólnej komisji strony uzupełniły tę listę dokumentów dwustronną umową międzyrządową o międzynarodowy transport drogowy osób i towarów, której projekt został uzgodniony jeszcze w latach 90. i która obecnie "prawnie określa istniejące umowy między Białorusią a Francją w dziedzinie międzynarodowego transportu drogowego"⁶⁴.

Dowodem na to są dokumenty akceptowane w obszarach forum biznesowego.

Najpierw Narodowe Centrum Badań Marketingowych i Cenowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych Białorusi oraz francuskie stowarzyszenie biznesowe MEDEF International podpisały protokół ustaleń, który "przyczyni się do zwiększenia liczby francuskich inwestycji w gospodarce białoruskiej" i⁶⁵ pomoże rozwijać współpracę w

⁶¹ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorus przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

⁶² Francja proponuje podwojenie obrotów handlowych z Białorusią [zasoby elektroniczne] w ciągu najbliższych pięciu lat. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/frantsija-predlagaet-v-blizhajshie-pjat-let-udvoit-tovarooborot-s-bielarusiju-323245-2018/>

⁶³ Igor Petrishenko spotkał się z sekretarzem stanu przy Ministrze Europy i Spraw Zagranicznych Francji [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8349>

⁶⁴ Białorus i Francja podpisały międzypaństwową umowę o międzynarodowym transporcie drogowym [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/belarus-i-frantsija-podpisali-mezhpravosoglashenie-o-mezhdunarodnyh-avtomobilnyh-perevozkah-323221-2018/>

⁶⁵ Narodowe Centrum Marketingu i Francuskie Stowarzyszenie Biznesu podpisały Memorandum of Understanding [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/natsionalnyj-tsentr-marketinga-i-biznes-assotsiatsija-frantsii-podpisali-memorandum-o-vzaimoponimanii-323213-2018/>

dziedzinie rolnictwa, energetyki i budownictwa. Po drugie, uczestnicy forum zawarli dwie umowy ramowe w dziedzinie edukacji i kultury.

Po trzecie, konkretnym rezultatem piątego forum biznesowego była umowa podpisana przez oddział "Domostroenie" RUE "Newspaper Factory" (Shklov) z francuską firmą SARL Logibat, która zajmuje się budową osiedli mieszkaniowych w ich kraju, na dostawę w latach 2018-2019 około 60 zestawów domów szkieletowych za łączną kwotę jednego miliona euro. Ciekawe, że "pierwsze dwa domy z białoruskiego Szkłowa zostały wysłane do Francji w 2015 roku⁶⁶. W ciągu najbliższych pięciu lat firma planuje sprzedać około 650 domów we Francji. W sumie, w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy 2018 roku, Concern Bellesbumprom, który obejmuje "Domostroenie", eksportował na rynek francuski produkty za trzy miliony dolarów - meble, konstrukcje drewniane, okna i drzwi.

Jak widać, rozwój więzi międzyregionalnych stał się jednym z priorytetów w programie piątego białorusko-francuskiego forum biznesowego oraz trzeciej sesji wspólnej białorusko-francuskiej komisji ds. współpracy gospodarczej. Wyjaśnia to fakt, że to właśnie regiony obu państw wnoszą dziś swój najważniejszy wkład we wzrost wzajemnej wymiany handlowej między Białorusią i Francją, obserwowany w ciągu ostatnich dwóch lat, ponieważ "regiony rozumieją pragmatyzm stosunków". Ludzie po prostu chodzą po ziemi.⁶⁷ Konkretnie, stosunki partnerskie łączą obecnie takie miasta obu krajów jak Mińsk i Lyon, Homel i Clermont-Ferrand, Brześć i Brześć, Obwód Partyzancki Mińsk i Turkuen, Obwód Centralny Mińsk i Nevers.

Niewątpliwą wizytówką współpracy międzyregionalnej z francuskimi partnerami jest białoruski kapitał, w którym zarejestrowanych jest 39 podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału francuskiego, w tym 24 spółki joint venture i 15 przedsiębiorstw zagranicznych. W pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku obroty handlowe między Mińskiem a Francją wzrosły o jedną czwartą, a eksport - nawet o 37,1%. W tym samym okresie gospodarka białoruskiego kapitału otrzymała ponad milion dolarów bezpośrednich inwestycji francuskich, czyli dwukrotnie więcej niż w tym samym okresie w 2017 roku. W tym miejscu należy przypomnieć, że ponad czterdzieści lat temu zostało podpisane porozumienie o przyjaznych stosunkach między Mińskiem a Lyonem. W 2016 roku pod auspicjami 40. rocznicy utworzenia tych więzi partnerskich w celu zacieśnienia współpracy handlowej, gospodarczej i inwestycyjnej między

⁶⁶ Szkłowskoje "Domostroenie" dostarczy nową partię domów drewnianych do Francji [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/shklovskoe-domostroenie-podpishet-soglashenie-o-postavke-novoj-partii-derevjannyh-domov-vo-frantsiju-323174-2018/>

⁶⁷ Jesteśmy na rozdrożu wspólnych interesów: Latushko o współpracy z Francją [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <https://www.belta.by/society/view/beloruskie-ulitki-perekrestok-interesov-i-sharl-de-goll-latushko-o-razvitii-sotrudnichestva-s-222884-2016/>

regionami obu państw "w stolicy Białorusi odbyło się Pierwsze Białorusko-Francuskie Forum Międzyregionalne, w którym wzięło udział ponad 50 przedstawicieli strony francuskiej i około 80 - białoruskiej"⁶⁸.

A dziś Mińsk oferuje swoim francuskim partnerom podjęcie kilku wspólnych projektów jednocześnie. W stolicy Białorusi rozumie się, że "ważnym sektorem innowacji we Francji jest środowisko naturalne".⁶⁹a zielona gospodarka jest tam postrzegana jako siła napędowa wzrostu gospodarczego. W szczególności mówimy o ewentualnym udziale firm francuskich w projektach przebudowy mińskiej oczyszczalni ścieków i budowy zakładu utylizacji odpadów. Przebudowa mińskiej oczyszczalni ścieków - najbardziej złożonej oczyszczalni ścieków przemysłowych i bytowych - ma rozpocząć się w 2019 roku, w celu poprawy efektywności oczyszczania ścieków, zmniejszenia wpływu na środowisko naturalne tego obiektu, budowy kompleksu biogazowni i kompleksu spalania odpadów. W ramach realizacji projektu w zakresie gospodarki komunalnymi odpadami stałymi planowana jest budowa zakładu utylizacji odpadów o wielkości przetwarzania do 800 ton rocznie.

Francuzi, jak pan wie, mają najnowocześniejszą technologię w tym zakresie. Ponadto Białoruś i Francja mają już doświadczenie w korzystnym dla obu stron partnerstwie w dziedzinie ochrony środowiska, w tym w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi. "W 2012 roku 823 tony odpadów zawierających niebezpieczne chemikalia zostały przewiezione do fabryki francuskiej firmy Tready i tam zniszczone. Zmniejszyło to o 17% całkowitą ilość odpadów zawierających polichlorowane bifenyle na Białorusi"⁷⁰. Ponadto, wspomniana firma uczestniczyła w realizacji międzynarodowego projektu pomocy technicznej w zakresie likwidacji tymczasowego magazynu potencjalnie niebezpiecznych pestycydów we wsi Mizgiri, powiat słonimski, obwód grodzieński. Umowa podpisana w 2016 roku pomiędzy Ministerstwem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Białorusi a Ministerstwem Środowiska, Energii i Morza Francji o współpracy w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju może i powinna nadać dodatkowy impuls do białorusko-francuskiej współpracy w tej dziedzinie.

⁶⁸ Mińsk oferuje francuskim firmom udział w projektach przebudowy oczyszczalni i recyklingu [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minsk-predlagaet-frantsuzskim-kompanijam-uchastie-v-proektah-rekonstruktsii-ochistnoj-stantsii-i-323285-2018/>

⁶⁹ Ambasador Francji ds. reżimu bezwizowego, umów z Mińskiem i języka białoruskiego [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/posol-frantsii-o-bezvizovom-rezhime-minskikh-soglashenijah-i-belorusskom-jazyke-237950-2017/>

⁷⁰ Białoruś i Francja będą rozwijać współpracę w dziedzinie ochrony środowiska [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-frantsija-budut-razvivat-sotrudnichestvo-v-prirodoohrannojsfere-311222-2018/>

Dowodzi tego również fakt, że współpraca białoruskiej stolicy z jej francuskimi partnerami może wkrótce znacznie się rozszerzyć. W listopadzie 2017 roku Mińsk odwiedziła reprezentatywna delegacja firm z Francji, które uważają rynek białoruski za potencjalnie interesujący dla jego rozwoju. Ogłaszając tę wizytę, strona francuska nie ukrywała, że "położenie geograficzne Białorusi, jej zasoby gospodarcze, naukowe i oczywiście ludzkie są ważnymi argumentami dla francuskich eksporterów i inwestorów"⁷¹. W szczególności spółka JT Finances nie wykluczyła możliwości utworzenia przedsiębiorstwa na Białorusi, "dostarczającego transportery do automatycznej zapłaty za drogi"⁷². Ciekawe oferty przyniosły do Mińska inne znane marki - Alteo, Atos, Airbus Helicopter Vostok, La Fonte Ardennaise, Secmair, Servier, Schneider Electric.

Jednak strony nadal uważają, że "białorusko-francuskie stosunki handlowe i gospodarcze nie wykorzystują potencjału obu krajów"⁷³. Nawet dziś nie tylko Mińsk, ale również inne regiony Białorusi i Francji mogą i powinny wnieść znaczący wkład w zwiększenie dwustronnej wymiany handlowej. Na pewno mają do tego niezbędne możliwości.

Tak więc w listopadzie 2018 roku we francuskim mieście Villeux, położonym w regionie Lotaryngii, otwarto jedną czwartą białoruskich drewnianych domów. Co ciekawe, na sugestię strony białoruskiej dzielnica ta została nazwana imieniem Jean Gilbert - wybitnego lekarza, botanika i biologa. "Ten człowiek był twórcą jednego z pierwszych szpitali, szpitala w Grodnie, i jednego z pierwszych ogrodów botanicznych w Europie Wschodniej. W Grodnie znajduje się pomnik na cześć Jeana Gilberta, jest plac o tej samej nazwie"⁷⁴. W sumie do połowy listopada 2018 roku z białoruskich materiałów wybudowano w Lotaryngii 71 budynków mieszkalnych. W szczególności w Okur-Mulen zbudowano już ulicę 17 białoruskich domów.⁷⁵...gdzie pierwsi najemcy osiedlili się w pierwszym kwartale 2018 roku.

⁷¹ W dniach 14-15 listopada na Białorusi przyjadą przedstawiciele największych firm francuskich / A. Griskiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/predstaviteli-krupnejshih-frantsuzskih-kompanij-14-15-nojabrja-posetjat-belarus-275346-2017/>

⁷² Michalczuk, L. Business France: Wiele firm francuskich właśnie odkrywa białoruski rynek / A. Michalczuk // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belrynok.by/2017/11/18/business-france-mnogie-frantsuzskie-kompanii-tolko-otkryvayut-dlya-sebya-belorusskij-rynok/4133/>

⁷³ Białoruś i Francja zintensyfikują współpracę międzyparlamentarną [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-i-frantsija-aktivizirujut-mezhparlamentskoe-sotrudnichestvo-325720-2018/>

⁷⁴ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

⁷⁵ Pierwszy kamień położono we Francji, aby zbudować jedną czwartą białoruskich drewnianych domów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/pervyj-kamen-zalozhen-vo-frantsii-v-stroitelstvo-kvartala-iz-belorusskih-derevjannyh-domov-276022-2017/>

Te drewniane domy są wykonane przez oddział "Domostroenie" Szklowskich Zakładów Gazetowych. Mają one dobre właściwości termoizolacyjne, a ich montaż wraz z innymi pracami budowlanymi trwa do trzech miesięcy. Ponieważ wszystkie główne elementy domu szkieletowo-panelowego są wykonane w Shklovo, plac budowy w Lotaryngii pozostaje tylko do montażu gotowych konstrukcji. "Taki dom nie kurczy się i może być wzniesiony o każdej porze roku. <...> Ich żywotność przy pełnym przestrzeganiu techniki budowlanej wynosi 30-50 lat" . Być może z tych powodów Lotaryngia planuje do końca 2019 roku zwiększyć budowę do 132 domów, podpisać umowę na dostawę białoruskich płytek, które będą służyły do dekoracji domów, a także kuchni wyprodukowanych na Białorusi do wyposażenia domów. Ogólnie rzecz biorąc, "w 2017 roku do Francji dostarczono 16 milionów dolarów białoruskich mebli, domów i innych produktów drewnianych, a przez 9 miesięcy tego roku - ponad 17 milionów dolarów"⁷⁶.

Wszystkie te fakty są bardzo wymownym dowodem na to, jakie punkty w rozwoju współpracy międzyregionalnej z francuskimi partnerami są podkreślane w obwodzie mohylewskim, gdzie JLLC Unimilk Shklov - jedno z przedsiębiorstw głównego inwestora francuskiego na Białorusi - firmy Danone, która z powodzeniem działa w Shklovie i zamierza się dalej rozwijać. A strony omawiają już "kwestię ewentualnej współpracy i partnerstwa w zakresie przetwarzania odpadów domowych i uzdatniania wody pitnej"⁷⁷.

Wśród innych białoruskich obwodów poważnie zainteresowanych rozwojem współpracy z partnerami z Francji jest obwód brzeski, gdzie działają trzy przedsiębiorstwa z kapitałem francuskim. Jest to spółka zależna znanej już korporacji Danone Pruzhany JLC i dwóch małych przedsiębiorstw w Brześciu. Współpraca w dziedzinie budowy maszyn, przemysłu lekkiego, chemicznego i perfumeryjnego oraz kosmetycznego, w której Francja jest jednym ze światowych liderów, wydaje się obiecująca⁷⁸. Ponadto brzeski oddział Białoruskiej Izby Handlowo-Przemysłowej

⁷⁶ Jedna czwarta białoruskich drewnianych domów pojawiła się we francuskim Villeu [Zasób elektroniczny]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/kvartal-belorusskih-derevjannyh-domov-pojavilsja-vo-frantsuzskom-vilrju-324661-2018/>

⁷⁷ Kulyagin, region S. Mohylew i Francja będą kłaść nacisk na rozwój współpracy gospodarczej / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. -- 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-frantsijskij-razvitie-ekonomicheskogo-sotrudnichestva-251920-2017/>

⁷⁸ Vechorko, S. Francuscy biznesmeni są oferowani do inwestowania kapitału w obwodzie brzeskim OJSC / S. Vechorko // [Zasoby elektroniczne]. -- 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frantsuzskim-biznesmenam-predlagajut-vkladyvat-kapital-v-oao-brestskoj-oblasti-227920-2017/>

latem 2018 roku wyraził duże zainteresowanie "nawiązaniem stosunków z Francuską Izbą Handlowo-Przemysłową". To może być Brest, Lyon, Strasburg.⁷⁹

Kolejnym obszarem partnerstwa Brestchiny z Francją jest medycyna. Pod koniec 2017 roku Brzeski Szpital Obwodowy i Klinika Uniwersytecka w Strasburgu uznały, że konieczne jest podpisanie umowy o współpracy, aby "nadać jej nowy impuls i systemowy charakter"⁸⁰. I ta interakcja zaczęła się od tego, że dziesięciu pracowników brzeskiego szpitala obwodowego - siedmiu lekarzy i trzech pielęgniarek - zostało przeszkolonych w Strasburgu, co trwało do półtora miesiąca. Brzescy chirurzy, anestezjologowie i pulmonolodzy opanowali nowe techniki w diagnostyce i leczeniu chorób płuc, udzielając pomocy anestezjologicznej podczas operacji. W rezultacie powiązania między lekarzami z Brześcia i Strasburga oparte na osobistych kontaktach osiągnęły poziom istotnego projektu społecznego.

Już w 2016 roku ogłoszono zamiar "podpisania porozumienia między obwodem mińskim a regionem Górnej Francji"⁸¹. A na początku grudnia 2018 roku do Mińska przyjechała reprezentatywna delegacja szefów przedsiębiorstw z tego regionu, aby kontynuować te kontakty i ewentualne wspólne projekty. O powadze i wielości intencji przedsiębiorców z Górnej Francji świadczy fakt, że "obszary zainteresowania delegacji francuskiej obejmują przemysł samochodowy i transport międzynarodowy, dystrybucję materiałów przemysłowych i urzędzeń do pakowania, współpracę przemysłową, usługi dla przedsiębiorstw przemysłowych, usługi kredytowe i finansowe, wystrój i sprzedaż luksusowych produktów kosmetycznych"⁸². Kolejny partner obwodu mińskiego we Francji może pojawić się w Centrum Obwodu - Dolinie Loary, gdzie we wrześniu 2018 roku w departamencie Endre-e-Loire odbyła się demonstracja regionu stołecznego Białorusi w sferze handlowej i gospodarczej, a także "prezentacja wyrobów przedsiębiorstw przemysłu spożywczego obwodu mińskiego, potencjału inwestycyjnego i turystycznego regionu"⁸³.

⁷⁹ Rozwój więzi międzyregionalnych wzmacnia stosunki między Białorusią a Francją - Lejeune [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/razvitie-mezhregionalnyh-svjazje-ukrept-otnoshenija-bielarusi-i-frantsii-lezhen-308504-2018/>

⁸⁰ Brzeski Szpital Obwodowy i Klinika Uniwersytecka w Strasburgu podpiszą umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/brestskaja-oblastnaja-bolnitsa-i-universitetskaja-klinika-strasburga-podpishut-dogovor-o-277163-2017/>

⁸¹ Obwód Miński może nawiązać stosunki partnerskie z regionem Górnej Francji [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-mozhet-naladit-pobratimskie-otnoshenija-s-regionom-verhnijaja-frantsija-221581-2016/>

⁸² Gryszkiewicz, A. Współpraca z Białorusią w dziedzinie IT jest atrakcyjna dla Francji - Ambasador / A. Gryszkiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/dlja-frantsii-privlekatelno-sotrudnichestvo-s-bielarusiju-v-it-sfere-posol-327534-2018>

⁸³ Ministerstwo Obrony i francuski departament Endre-e-Loire planują rozszerzenie stosunków handlowych i gospodarczych [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minoblispolkom-i-frantsuzskij-departament-endre-e-luar-planirujut-rasshirjat-torgovo-ekonomicheskie-318037-2018/>

Strona francuska jest również zainteresowana zintensyfikowaniem współpracy z Obwodem Witebskim, gdzie wspólne projekty w zakresie przetwórstwa lnu, sektora, w którym Francja posiada zaawansowane technologie, mogą stać się prawdziwą sferą współpracy. Ponadto obie strony postrzegają współpracę w zakresie produkcji leków jako obiecującą. Punktem wyjścia jest tu fakt, że "rocznie z francuskich producentów do obwodu witebskiego dostarczane są surowce medyczne o wartości około 20 milionów dolarów"⁸⁴.

Tworzenie i rozwój międzyregionalnych więzi białorusko-francuskich bardzo skutecznie ułatwia również praktyka tworzenia już dziś konsulatów honorowych. Należy zaznaczyć, że istniejący format konsulatów honorowych w Republice Białorusi jest powszechnie uważany za ważne i skuteczne narzędzie rozszerzenia obecności Białorusi za granicą, "poszukiwania nowych możliwości wzrostu gospodarczego, nowych partnerów do realizacji nowej strategii zapewnienia systematycznej dywersyfikacji handlu zagranicznego"⁸⁵. Tak więc to właśnie Ambasada Republiki Białoruś we Francji zgromadziła ciekawe doświadczenie w tworzeniu całego systemu takich struktur w jednym państwie. Jak powiedział szef białoruskiej misji dyplomatycznej w tym europejskim kraju P. Łatuszko, "dzięki konsułatom honorowym, dzięki kontaktom regionalnym możemy rozwijać ⁸⁶więzi gospodarcze". Dlatego też "otwarcie konsulatów honorowych jest ważnym i niezbędnym narzędziem wzmacniania dialogu między ludźmi i krajami"⁸⁷.

Przypomnijmy, że pierwszy Konsulat Honorowy Białorusi we Francji został otwarty w 2015 roku w Lyonie - jednym z największych administracyjno-terytorialnych, politycznych, gospodarczych i kulturalnych centrów regionalnych Francji, którego aglomeracja liczy 1 milion 253 tysięcy mieszkańców i z którym Białoruś ma wieloletnie więzi historyczne. Działalność konsula honorowego w Lyonie prowadzona jest w okręgu konsularnym, który obejmuje region Rodan-Alpy, a głównym zadaniem jest "promowanie współpracy gospodarczej poprzez kontakty między środowiskami biznesowymi obu krajów, realizację wspólnych projektów w dziedzinie kultury i

⁸⁴ Bogacheva, O. France jest zainteresowana aktywizacją współpracy z obwodem witebskim / O. Bogacheva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frantsija-zainteresovana-v-aktivizatsii-sotrudnichestva-s-vitebskoj-oblastju-299991-2018/>

⁸⁵ Zalessky, B. Granice Zrównoważonego Partnerstwa. Część II / B. Zalessky. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018. - - C. 4.

⁸⁶ Zapis wywiadu Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnika Republiki Białoruś do Francji Pawła Łatuszki do programu "Obraz świata" w stacji telewizyjnej "RTR-Białoruś" (12 grudnia 2015 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/d0ab2a8cf81749f7.html>

⁸⁷ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

edukacji, pomocy konsularnej i prawnej dla obywateli Białorusi"⁸⁸. Już w 2016 roku z inicjatywy konsula honorowego podpisano w tym regionie umowę o współpracy między Białoruską Państwową Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. M. Tanka a Wyższą Szkołą Pedagogiczną Akademii w Lyonie.

Drugi Konsulat Honorowy Białorusi we Francji został otwarty w październiku 2017 roku w mieście Bordeaux, którego terytorium stało się regionem Nowej Akwitania - trzecim co do wielkości produktem krajowym brutto w tym kraju. Podstawowym projektem, którego realizacja została natychmiast podjęta przez nową strukturę, jest badanie możliwości "dostaw eksportowych wyrobów huty szkła "Niemen", a także wody mineralnej białoruskich przedsiębiorstw"⁸⁹. Poza tym istnieje duży potencjał współpracy białoruskich partnerów z tym regionem Francji w dziedzinie rolnictwa, inżynierii, nauki i edukacji.

W grudniu 2017 roku trzecia podobna struktura pojawiła się w Marsylii - jednym z największych ośrodków przemysłowych, naukowych i kulturalnych Francji, drugim co do wielkości miastem w kraju pod względem liczby ludności. Konsulat Honorowy Marsylii rozszerzył swoją działalność na okręg, który "obejmuje departamenty Bouche-du-Rhône, Var, Haute-Alpes, Vaucluse, Alpes de Provence w regionie Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże".⁹⁰ który jest generalnie jednym z kluczowych francuskich regionów handlowych i gospodarczych. Jego produkt krajowy brutto przekracza 150 mld euro.

Czwartym miastem francuskim, w którym w grudniu 2018 roku otwarto kolejny Konsulat Honorowy Republiki Białorusi, był Biarritz, położony w południowo-zachodniej części Francji w pobliżu granicy z Hiszpanią, w historycznym regionie Nowej Akwitania i obmyty wodami Zatoki Biskajskiej. Od 1912 r. ma oficjalny status uzdrowiska klimatyczno-balneologicznego we Francji i słynie z łagodnego klimatu, piaszczystych plaż, niekonwencjonalnej medycyny i wód mineralnych. Dlatego też "zatrudnienie w Biarritz jest związane głównie z sektorem turystycznym"⁹¹.

Ponadto strona białoruska planuje otwarcie kolejnych konsulatów honorowych w kilku miastach francuskich, w tym w Metz - "jednej z obwodowych stolic Francji". To może

⁸⁸ Konsulat Honorowy Białorusi został otwarty we francuskim Lyonie [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/society/view/pochetnoe-konsulstvo-belarusi-otkrylos-vo-frantsuzskom-lione-173804-2015>

⁸⁹ Konsulat Honorowy Białorusi [Zasób elektroniczny] został otwarty we francuskim Bordeaux. - - 2017. - URL: <https://naviny.by/new/20170930/1506782954-vo-francuzskom-bordo-otkryto-pochetnoe-konsulstvo-belarusi>

⁹⁰ O otwarciu Konsulatu Honorowego Białorusi w Marsylii [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://france.mfa.gov.by/be/embassy/news/a7c1eb9186dc9eb8.html>

⁹¹ Miasto Biarritz we Francji [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.gorodamira.biz/goroda/159-gorod-biarric-vo-francii.html>

się stać w 2019 roku.⁹² W tym miejscu należy przypomnieć, że Metz jest "ekonomicznym sercem" regionu Lotaryngii w północno-wschodniej Francji, który jest liderem w kraju w wydobywaniu rudy żelaza i węgla, hutnictwie żelaza i stali, i charakteryzuje się różnorodnością powiązań z Niemcami: "To w tym sąsiednim kraju tysiące mieszkańców Lotaryngii idą do pracy codziennie <...>, stąd sprzedają znaczną część swojej produkcji, nadal z powodzeniem działają przedsiębiorstwa przemysłowe.

Jeszcze jeden szczegół: również Francja postrzega format konsulatów honorowych jako ważne narzędzie promowania swoich interesów narodowych na Białorusi. Dowodem na to jest fakt, że w październiku 2014 roku został otwarty Konsulat Honorowy tego kraju w Brześciu, którego wyboru nie można nazwać przypadkowym. Według strony francuskiej, położenie geograficzne Brześcia na granicy z Unią Europejską, a także "status miasta, być może najważniejszego na osi drogowej łączącej Paryż z Moskwą, jest niezaprzeczalnym atutem i stwarza wszystkie niezbędne warunki dla głębokiej, stałej wymiany"⁹³.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁹² Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi przy Republice Francuskiej P. Łatuszką w agencji "Mińsk-Nowosti" (26 października 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. -- 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/b683fba5967f5743.html>

⁹³ Konsulat Honorowy Francji [Zasoby elektroniczne] został otwarty w Brześciu 24 października. -- 2014. - URL: <https://by.ambafrance.org/24-oktyabrya-v-Breste-otkrylos>

Białoruś - Obwód Rostowski: możliwości współpracy

Obwód Rostowski w Republice Białorusi jest nazywany jednym z kluczowych partnerów wśród obwodów Południowego Okręgu Federalnego Federacji Rosyjskiej. W dużej mierze wynika to z faktu, że wśród głównych kierunków działań międzynarodowych regionu priorytetem jest "wzmacnianie więzi gospodarczych i humanitarnych w ramach współpracy transgranicznej i rozszerzanie partnerstwa z krajami WNP"⁹⁴. W regionie działa około trzech tysięcy osób prawnych - uczestników zagranicznej działalności gospodarczej, które jeszcze w 2016 roku prowadziły działalność eksportowo-importową ze 149 krajami, w tym z Republiką Białorusi, która wraz z Turcją, Ukrainą, Szwajcarią, Egiptem, Chinami i Kazachstanem jest jednym z pierwszych siedmiu państw - głównych partnerów handlowych Obwodu Rostowskiego.

W kwietniu 2002 r. strony podpisały umowę o współpracy w dziedzinie handlu, gospodarki, nauki, technologii i kultury. Od tego czasu stosunki między Republiką a Obwodem Rostowskim rozwijają się dość konsekwentnie i systematycznie, co znacznie ułatwia działalność powołanej wspólnej grupy roboczej, której regulamin zakłada organizowanie corocznych wspólnych spotkań, na których rozważane są kwestie rozwoju współpracy między przedsiębiorstwami i organizacjami Republiki Białoruś i Obwodu Rostowskiego w takich dziedzinach, jak stosunki handlowe i gospodarcze, medycyna, edukacja, kultura i sport.

Produktywne współdziałanie stron po podpisaniu umowy wkrótce doprowadziło do rejestracji kilku wspólnych przedsięwzięć z białoruskim kapitałem w obwodzie rostowskim. "To jest Atlant-Yug CJSC, który sprzedaje urządzenia chłodnicze produkowane na Białorusi. Jest to LLC BelarusYugService, zajmująca się sprzedażą i serwisem białoruskich ciągników i innych maszyn rolniczych. Jest to Dom Handlowy BMZ LLC, przedstawiciel największego zakładu metalurgicznego na Białorusi, który zaopatruje rynek rosyjski w armaturę budowlaną i importuje do Białorusi komponenty

⁹⁴ Działalność Ministerstwa - Współpraca międzynarodowa Obwodu Rostowskiego [Zasoby elektroniczne]. - 2017. - URL: <http://mineconomikiro.ru/a25.php>

do produkcji metalurgicznej. To jest OOO "BelAvtoMaz", która reprezentuje Mińskie Zakłady Samochodowe, sprzedaje swoje produkty i dalszy serwis⁹⁵.

Od 2011 roku w Rostowie nad Donem działa oddział Ambasady Republiki Białorusi w Federacji Rosyjskiej, co przyczyniło się do wzmocnienia wzajemnych relacji między stronami. W czerwcu 2011 roku została podpisana umowa o współpracy pomiędzy Przedsiębiorstwem Państwowym "Regionalne Centrum Informacji i Analizy" a białoruskim RUE "Narodowym Centrum Badań nad Marketingiem i Cenami". A w listopadzie tego samego roku NIAEP i Ministerstwo Architektury i Budownictwa Republiki Białorusi podpisały protokół o udziale białoruskiego kompleksu budowlanego w budowie obiektów - bloków 3 i 4 EJ Rostów - na lata 2011-2012.

W 2011 roku głównymi pozycjami eksportowymi obywateli Rostowa na rynku białoruskim były: maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; tłuszcze i oleje zwierzęce lub roślinne oraz produkty ich łupania; produkty spożywcze; węgiel; produkty chemiczne; wyroby żelazne i nieżelazne; lampy i rury elektroniczne. Z Białorusi do obwodu rostowskiego aktywnie dostarczano: wyroby inżynierskie; aluminium i wyroby aluminiowe; urządzenia i urządzenia mechaniczne, części do kotłów; wyroby z metali żelaznych; gumę, gumę i wyroby gumowe; produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny; produkty spożywcze pochodzenia zwierzęcego; warzywa; wyroby gotowe z mięsa i ryb; tworzywa sztuczne i wyroby z tworzyw sztucznych; wyroby papiernicze; włókna syntetyczne i wyroby z nich; maszyny i urządzenia elektryczne. Ponadto białoruscy producenci dostarczyli więcej produktów higienicznych, kosmetyków, artykułów elektrycznych, sprzętu gospodarstwa domowego, mebli.

Takie przedsiębiorstwa obwodu jak LLC PK "Nowoczerkaska Elektryczna Fabryka Lokomotyw", LLC "Kombinat "Rostselmasz", OJSC "Sojusz Energomaszynostroitelny", CJSC "Don-Tex" z powodzeniem współpracowały z partnerami z Białorusi. W tym samym czasie OOO Belneftekhim-RUS kontynuował dostawy białoruskich wyrobów z polietylenu do przedsiębiorstw w Rostowie nad Donem. "A 1 października 2010 roku w obwodzie oktiabryjskim, obwód rostowski, otwarto wspólną ⁹⁶rosyjsko-białoruską firmę "BelaRus-Południe" do montażu ciągników "Białoruś 320". Na bazie "BeltechTorga" zaplanowano stworzenie centrum

⁹⁵ Pawłatenko, G. Konieczna jest wymiana doświadczeń w zakresie udzielania wsparcia małym i średnim podmiotom gospodarczym / G. Pawłatenko // Białoruś - Rosja: współpraca regionów: projekt inform.-integr. / com. B.L. Zalessky, E.A. Korovkin, M.E. Korovkin. - Mińsk: BelTA, 2010. -- C. 219.

⁹⁶ Gawriłenko, E. Asortyment towarów z Białorusi jest dość szeroki i nie ogranicza się tylko do odzieży i żywności (w języku rosyjskim) / E. Gawriłenko // Unia Celna: interakcja regionalna. Widok z Rosji: projekt inform.-integr. / pod redakcją ankietera: B. Zalessky, M. Valkovsky, A. Mostovoy. - Mińsk : Tezeusz, 2012. - C. 164.

handlowo-logistycznego sprzedaży białoruskich produktów w Południowym Okręgu Federalnym. Na jego budowę przeznaczono nawet działkę w Bataisku, w obwodzie rostowskim.

Rekordowy obrót handlowy "między regionem a republiką" został osiągnięty w 2012 roku i wyniósł wówczas 423,3 mln dolarów⁹⁷. Należy przypomnieć, że w tym samym roku odbyło się spotkanie białoruskiego przywódcy A. Łukaszenki z gubernatorem obwodu rostowskiego W. Gołubiewem, które było punktem orientacyjnym dla współdziałania stron. Zauważono, że "konieczne jest osiągnięcie poziomu realizacji wspólnych zintegrowanych gospodarczo projektów i programów". Wykorzystajcie synergię naszych zasobów produkcyjnych, technologicznych i intelektualnych"⁹⁸. Jednocześnie strony wskazały najbardziej obiecujące obszary współpracy, z których jednym jest kompleks rolno-przemysłowy, gdzie zidentyfikowały możliwości realizacji wspólnych projektów w zakresie modernizacji i rozwoju infrastruktury rolnej, bazy produkcyjnej, wprowadzenia zaawansowanych technologii produkcji i przetwórstwa produktów rolnych. Faktem jest, że w tym czasie obywatele Rostowa podjęli inicjatywę, aby stać się pilotażowym miejscem realizacji programów państwowych Unii w sektorze rolnym, gdzie już wdrożono dwa programy, mające na celu wprowadzenie nowoczesnych technologii, przede wszystkim w rolnictwie, rozwój obiecujących technologii oszczędzających zasoby naturalne, urządzeń do produkcji biologicznie kompletnych pasz, a także poprawę efektywności produkcji żywności poprzez przetwarzanie ich odpadów w oparciu o zaawansowane technologie. Kolejnym obszarem współpracy jest udział białoruskich organizacji w programach rozwoju dróg, realizacji projektów infrastruktury transportowej, wodociągów i kanalizacji, a także budowy obiektów mieszkalnych, socjalnych, kulturalnych i sportowych w obwodzie rosyjskim. Możliwości współpracy w dziedzinie transportu wzbudziły wówczas szczególne zainteresowanie, ponieważ w obwodzie rostowskim przygotowywane były tak duże projekty, jak budowa kompleksu lotniskowego i modernizacja uniwersalnego portu w Rostowie.

W związku z tym strony doszły do wniosku, że mogą znacznie zwiększyć wolumen wzajemnej wymiany handlowej, realizując szereg wspólnych projektów: po pierwsze, organizując montaż białoruskich wind w obwodzie rostowskim i tworząc kolejny system ich obsługi; po drugie, łącząc wysiłki w zakresie produkcji maszyn rolniczych; po trzecie, realizując duży projekt integracyjny dotyczący produkcji mięsa indyczego;

⁹⁷ Golubev, V. Znaczący potencjał dwustronnej współpracy istnieje w sferze rolnictwa / V. Golubev // Interakcja regionów: Państwo Unii - lokomotywa integracji euroazjatyckiej: projekt / es. inform.-integr., wywiad: B. Zalessky, M. Valkovsky, A. Greshnikov. - Mińsk: Biznesosset, 2016. - - C. 235.

⁹⁸ Aleksander Łukaszenko spotkał się z gubernatorem obwodu rostowskiego Wasyliem Golubiewem [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-vstretilsja-s-gubernatorom-rostovskoj-oblasti-vasiliem-golubevym-974/

po czwarte, wspólnie produkując konstrukcje stalowe i panele w zakładzie produkcyjnym w Klimowiczach na Białorusi. Z perspektywy czasu nazwano projekty utworzenia w Rostowie nad Donem spółki joint venture zajmującej się produkcją wyrobów cukierniczych, a także wspólnej produkcji oleju słonecznikowego, rzepakowego. A w kolejnych latach podjęto szereg konkretnych kroków w celu realizacji tych planów. W szczególności, z pomocą białoruskiej firmy Beltranslift, w latach 2013-2014 wymieniono i zainstalowano 513 wind w budynkach mieszkalnych i usługach komunalnych Obwodu Rostowskiego. W latach 2015-2016 ten rosyjski region zakupił 43 białoruskie autobusy o dużej pojemności i 15 trolejbusów.

Niemniej jednak, w 2016 r. wielkość wzajemnej wymiany handlowej nieznacznie spadła - do 339 mln dolarów. Z tego powodu, podpisując w maju 2017 roku w Mińsku "Mapę drogową współpracy na lata 2017-2019", strony jasno nakreśliły plany średnioterminowe w zakresie zwiększenia obrotów handlowych: "Mamy wszelkie możliwości, aby w ciągu najbliższych dwóch lat do 2019 roku zwiększyć je do 500 milionów dolarów"⁹⁹. Na nowym spotkaniu białoruskiego przywódcy z gubernatorem Rostowa obie strony wyraziły głębokie przekonanie, że strony mają wszelkie możliwości "znacznego zwiększenia wolumenu współpracy handlowej i gospodarczej w najbliższych latach oraz opanowania nowych, obiecujących obszarów współdziałania"¹⁰⁰. W szczególności chodziło o "przywrócenie do życia wspólnej produkcji ciągników zasilanych energią w Bataisku".¹⁰¹ Realizacja planów budowy obwodnicy wokół Rostowa nad Donem z udziałem strony białoruskiej, rozwój współpracy w zakresie hodowli bydła. Jeśli chodzi o wznowienie produkcji montażowej białoruskich ciągników w Bataisku, warto przypomnieć, że Dom Handlowy Mińskich Zakładów Ciągnikowych posiada "zakład produkcyjny w obwodzie rostowskim, przygotowany do montażu urządzeń energochłonnych - ciągników 5 i 6 klas trakcyjnych o mocy od 300 do 500 KM". Strona rosyjska rozważa możliwość subsydiowania produkcji z budżetów różnych poziomów"¹⁰².

⁹⁹ Matveev, W.W. Potencjał współpracy z Białorusią jest ogromny - gubernator obwodu rostowskiego (w języku rosyjskim) / W.Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/potencial-sotrudnichestva-s-belarusiju-gromadnyj-gubernator-rostovskoj-oblasti-246760-2017/>

¹⁰⁰ Spotkanie z gubernatorem obwodu rostowskiego Wasyliem Golubevem [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL:

http://president.gov.by/ru/search_ru/getExtendedResults/?query=earch_type=type_all_wordsroup=0rom_day=1from_month=5from_year=2017o_day=11o_month=5o_year=2017earch_type_sort=descearch_ok.x=31&search_ok.y=5&search_mode=&search_node=news&search_node_id=374&search_title_name=events

¹⁰¹ Spotkanie z Gubernatorem Obwodu Rostowskiego w Rosji [Zasoby Elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.government.by/ru/content/7227>

¹⁰² Region Rostowa jest zainteresowany produkcją montażową ciągników BELARUS [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/rostovskaja-oblast-zainteresovana-v-sborochnom-proizvodstve-tractorov-belarus-246848-2017/>

Wśród najskuteczniejszych sposobów zwiększenia wolumenu wzajemnej wymiany handlowej między Republiką Białorusi a Obwodem Rostowskim Mapa drogowa współpracy na lata 2017-2019 wskazuje również na przejście od interakcji regionalnych na poziomie dwóch państw - Białorusi i Rosji - do skutecznych partnerstw na poziomie miast i obwodów, które mogą zapewnić nowe bodźce i perspektywy, ponieważ pozwalają "wzmocnić istniejące kontakty i rozwijać nowe więzi gospodarcze, połączyć potencjał twórczy i intelektualny, wzmocnić zaufanie i wzajemny szacunek".¹⁰³

Jeden z pierwszych dokumentów w tym zakresie, umowa o partnerstwie na rzecz rozwoju, została podpisana między Rostowem nad Donem a Homelem w 2009 roku. Pięć lat później, po wygaśnięciu tego dokumentu, strony przyjęły nowy, już otwarty traktat, w którym uzgodniono, że "współpraca między miastami partnerskimi będzie odtąd ściślejsza i częstsze spotkania"¹⁰⁴. Główne kierunki współdziałania Rostów nad Donem i Homel zostały zdefiniowane jako "wzajemne dostawy maszyn rolniczych, maszyn do budowy dróg i produktów rolnych"¹⁰⁵.

W 2012 roku przy okazji siódmego wspólnego posiedzenia Grupy Roboczej ds. Współpracy Republiki Białorusi i Obwodu Rostowskiego, Obwodu Żernogradzkiego Obwodu Rostowskiego i Obwodu Goreckiego Obwodu Mohylewskiego podpisały Traktat o stosunkach braterskich, który nakreślił ich zamiar rozwijania wszechstronnej współpracy nie tylko w dziedzinie kultury, ale i nauki, między działającymi w tych dziedzinach uczelniami rolniczymi: "Znalazły one już wspólne punkty kontaktowe. Mają oni plany dalszego rozwoju w dziedzinie gospodarki. W obwodzie żernogradzkim znajduje się ośrodek hodowlany, w którym hoduje się nowe odmiany pszenicy i zbóż. Interesuje ich białoruska kukurydza i uprawy ozime. W przyszłości połączenia zostaną nawiązane również tutaj"¹⁰⁶.

Jednocześnie w 2012 roku Kogalnicki Okręg Obwodu Rostowskiego i Okręg Smolewiczski Obwodu Mińskiego podpisały Porozumienie o nawiązaniu bezpośredniej współpracy w celu ukierunkowania ich wysiłków "na zwiększenie wymiany informacji i wzajemnej współpracy w dziedzinie rozwoju gospodarczego,

¹⁰³ T. Woronina, T. Twinning z Mińska i Rostowa nad Donem będzie logicznym krokiem - ekonomista / T. Woronina // [Źródło elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://eurasia.expert/pobratimstvo-minska-i-rostova-nadonu-budet-logichnym-shagom-ekonomist/>

¹⁰⁴ Lucik, A. Rostów nad Donem + miasta partnerskie = nowe perspektywy konstruktywnej współpracy (w języku rosyjskim) / A. Lucik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://rostov.mk.ru/articles/2015/09/29/rostovnadonu-gorodapartnery-novye-perspektivy-konstruktivnogo-sotrudnichestva.html>

¹⁰⁵ Podpisanie umów o współpracy pomiędzy miastem Rostów a miastami Homel, Wołgograd i Glasgow [Zasoby Elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.don-plaza.ru/ru/press/news/881/>

¹⁰⁶ Białorusini z Rosji: Widok z Rostowa nad Donem [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: <http://www.soyuz.by/news/region/1054.html>

zarządzania, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, planowania regionalnego, ochrony środowiska, rozwoju obwodów jako całości, rozszerzenia bezpośrednich kontaktów między przedstawicielami i organizacjami publicznymi bliźniaczych obwodów¹⁰⁷.

Wreszcie, pod koniec czerwca 2018 roku Mińsk i Rostów nad Donem podpisały umowę partnerską, której celem jest poprawa stosunków handlowych i gospodarczych, współpracy w sferze społecznej i partnerstwa. Według stron, dokument ten "otwiera jeszcze więcej możliwości dla obu miast, w tym realizację projektów z zakresu zarządzania miastem, współpracy między szkołami średnimi i wyższymi, imprez sportowych i festiwali. Poza tym planowany jest rozwój sprawiedliwego handlu"¹⁰⁸. Fakty pokazują, że wcześniej obywatele Mińska i Rostowa mieli długotrwałe, wzajemnie korzystne relacje. Rostowskie przedsiębiorstwa eksportowały olej słonecznikowy, odzież damską, farby do białoruskiej stolicy. Z Mińska do Dona dostarczano żywność i obuwie, produkty inżynieryjne i chemiczne. Tylko w 2017 roku administracja Rostowa kupiła w czasie mistrzostw świata w piłce nożnej w 2018 roku 75 mińskich autobusów niskopodłogowych o dużej pojemności do przewozu turystów i mieszkańców. W związku z tym "obroty handlowe przedsiębiorstw "Rostów nad Donem" z białoruskimi przedsiębiorstwami w 2017 roku wyniosły 143,6 mln dolarów¹⁰⁹. A w kwietniu 2018 roku został otwarty bezpośredni lot między Mińskiem a Rostowem nad Donem. Od tego czasu samoloty białoruskiego przewoźnika lotniczego regularnie odlatują z lotniska w Rostowie we wtorki, czwartki, soboty i niedziele, a z Mińska - w poniedziałki, środy, piątki i soboty. Należy założyć, że zarówno otwarcie bezpośrednich połączeń lotniczych, jak i podpisanie traktatu o stosunkach partnerskich pozwoli przedsiębiorstwom z Mińska i Rostowa nad Donem na bardziej aktywną współpracę i tworzenie nowych wspólnych projektów, co z kolei doprowadzi do wzrostu dwustronnych obrotów handlowych.

Wśród innych obszarów współpracy, strony zamierzają zwrócić uwagę na rozwój współpracy w 110 sferze naukowej i edukacyjnej. Szczególnie, że Południowe Centrum Narodowe Rosyjskiej Akademii Nauk od wielu lat współpracuje z Narodową Akademią Nauk Białorusi. "Współpraca z białoruskimi uczonymi rozwija się najbardziej dynamicznie w ramach Umowy o współpracy naukowo-technicznej między Państwowym Instytutem Naukowym "Instytut Mechaniki Systemów

¹⁰⁷ Smolevichi [Zasoby elektroniczne]. -- 2012. - URL: <http://kagl-rayon.donland.ru/news/2012/09/05.aspx>

¹⁰⁸ Browar, E. Mińsk i Rostów nad Donem nawiązały partnerskie stosunki / Browar E. // [Zasób elektroniczny]. - -- 2018. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/minsk-i-rostov-na-donu-ustanovili-pobratimskie-otnoshenija-308489-2018/>

¹⁰⁹ Czy Mińsk i Rostów nad Donem staną się miastami bliźniaczymi? [Zasoby elektroniczne] -- 2018. - URL: <https://regnum.ru/news/2371856.html>

¹¹⁰ Barteniev, W.W. Barteniev // Jednolita przestrzeń gospodarcza: integracja regionów: projekt inform.-integracja / redakcja: B.Zaleskiy, M.Valkovskiy, A.Mostovoy. - Mińsk: Biznesosset, 2013. - -- C. 200.

Metalowo-Polimerowych imienia M. Gorkiego". Projekt ten był wspierany przez 6 Program Ramowy Komisji Europejskiej <...>, z udziałem naukowców z Republiki Białorusi, Niemiec, Litwy, Rosji i innych krajów".

Bardzo obiecująca jest współpraca białoruskich i rostowskich uczonych w dziedzinie rolnictwa, gdzie Federalny Państwowy Instytut Naukowy Budżetu Państwowego "Wszechrosyjskie Centrum Badań Naukowych Winiarstwa i Winiarstwa Osiedla Ja.I. Potapenko" podpisał umowę o współpracy naukowej z Republikańską jednostką zależną ds. produkcji naukowej "Instytut uprawy owoców", która przewiduje wymianę wstępnego materiału selekcyjnego owoców, roślin jagodowych i winogron. Ponadto już w 2015 roku Nowoczerkaski Instytut Inżynierii i Rekultywacji im. A. K. Szortunowa FSBEI HPE "Don Państwowy Uniwersytet Agrarny" oraz Instytut Rekultywacji Białoruskiego RUE "Instytut Rekultywacji" prowadziły prace nad wymianą doświadczeń w pracy badawczej oraz udziałem w konferencjach naukowych. Od 2016 roku Stacja Doświadczalna "Don" imienia L.A. Żdanow z Wszechrosyjskiego Instytutu Badawczego Roślin Oleistych imienia W.S. Pustowita nawiązała współpracę z białoruskimi przedsiębiorstwami w zakresie selekcji, testowania odmian wczesnych hybrid słonecznika, lnu oleistego, rzepaku i soi.

Około trzydzieścia podpisanych umów i porozumień obejmuje współpracę rostowskich uczelni wyższych z białoruskimi instytucjami edukacyjnymi i naukowymi. Dokumenty te przewidują opracowanie i wdrożenie wspólnych projektów naukowych i programów szkoleniowych w celu poprawy edukacji w oparciu o nowe technologie i koncepcje informacyjne i pedagogiczne, wdrożenie wspólnych publikacji, wymianę opublikowanej literatury naukowej i metodologicznej oraz organizację seminariów naukowych, konferencji i sympozjów w celu wymiany dobrych praktyk. W szczególności w kwietniu 2011 roku zostało zawarte Porozumienie o współpracy pomiędzy Wydziałem "Nanotechnologii i Materiałów Kompozytowych" a Wydziałem "Technologii Materiałów Strukturalnych" Uniwersytetu Donieckiego i Białoruskim Instytutem Metalurgii Prochowej, które przewiduje realizację prac innowacyjnych, badawczo-rozwojowych i rozwojowych, podniesienie poziomu naukowego, technicznego i zawodowego pracowników. Pomiędzy Rostowem a Białoruskimi Państwowymi Uniwersytetami Gospodarczymi nawiązały się owocne więzi twórcze.

Wszystkie te fakty świadczą o tym, że Republika Białoruś i obwód rostowski nadal mają duże możliwości poszerzenia wzajemnie korzystnej współpracy, opanowania nowych obiecujących obszarów współdziałania i pogłębienia istniejących więzi partnerskich zarówno w sferze handlowej, jak i gospodarczej, produkcyjnej i operacyjnej, a także naukowej i technologicznej, w celu pomyślnej realizacji zadań,

jakie stawia sobie za zadanie zwiększenie wzajemnego obrotu handlowego w najbliższych latach.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Kazachstan:

aktualne tematy medialne

współpraca dwustronna

Umowa o współpracy w dziedzinie prasy i informacji została podpisana przez Białoruś i Kazachstan już w 2000 roku. W niniejszym dokumencie strony zgodziły się na utrzymanie i zachęcanie do partnerstwa między redakcjami mediów i agencjami informacyjnymi w celu promowania "tworzenia jednej lub wspólnej przestrzeni informacyjnej i wzmacniania przyjaznych stosunków między dwoma narodami braterskimi Białorusi i Kazachstanu"¹¹¹. W kwietniu 2014 roku ramy prawne stosunków białorusko-kazachskich w sferze medialnej uzupełniono o kolejny dokument - umowę między Białoruską Agencją Telegraficzną a agencją "Kazinform", która "zakłada współpracę w zakresie wymiany informacji, materiałów zdjęciowych i innych treści medialnych, ponadto strony uzgodniły praktyki dla dziennikarzy"¹¹². A w listopadzie 2017 roku przyjęto nową wersję porozumienia międzyrządowego, w preambule której stwierdza się, że strony przywiązują "szczególną wagę do zacieśnienia współpracy w dziedzinie mediów między dwoma państwami"¹¹³. Odzwierciedla to obecny etap rozwoju przestrzeni informacyjnej Białorusi i Kazachstanu, a także stwarza poważne podstawy prawne do rozszerzenia współpracy pomiędzy agencjami i organizacjami obu krajów w kierunku wzajemnej obecności w przestrzeni medialnej.

Pojawienie się nowej umowy o współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu jest znaczące, ponieważ nastąpiło w roku 25 lat od nawiązania stosunków dyplomatycznych białorusko-kazachskich - w listopadzie 2017 roku, kiedy to prezydenci Białorusi i Kazachstanu podpisali umowę o współpracy społeczno-gospodarczej do 2026 roku z programem konkretnych działań w celu jej realizacji na ten sam okres. "Ten dokument polityczny ma na celu skonsolidowanie perspektywicznych stosunków obu krajów i stworzenie nowych możliwości rozwoju

¹¹¹ Zalesskiy, B.L. Białoruskie dziennikarstwo międzynarodowe: cechy, tendencje, perspektywy / B.L. Zalesskiy. - Mińsk, BSU, 2014. -- C. 186.

¹¹² BelTA i Kazinform zgodziły się na współpracę [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://bsj.by/2014/04/belta-i-kazinform-dogovorilis-o-sotrudnichestve/>

¹¹³ Umowa między Rządem Republiki Kazachstanu a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: http://egov.kz/wps/portal!/ut/p/b0/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjc7PyChKtUvKTS3NT80r0w_Wj9K_NgPM8U_cgAQzMEDEdAzMQBJ5STmpZcmpqfjRxaV6hfK5lqUOyoqAahz7G/#z6.

wszechstronnej współpracy".¹¹⁴ Strony doszły do wniosku, że podstawa dwustronnego partnerstwa ustanowionego od 1992 roku pozwala dziś Mińskowi i Astanie przejść na nowy poziom technologicznej interakcji z naciskiem na innowacje i zaawansowaną technologię. Tym bardziej, że w ciągu trzech kwartałów 2017 roku obroty handlowe pomiędzy krajami wzrosły od razu o prawie 65 procent i wyniosły około 500 milionów dolarów. Jednak, zdaniem szefów państw, nawet ta pozytywna dynamika nie odpowiada jeszcze potencjałowi współpracy integracyjnej między Białorusią a Kazachstanem. Dlatego też rządy obu krajów mają napięte zadanie - doprowadzić wielkość wzajemnych obrotów handlowych do miliarda dolarów w ciągu najbliższych dwóch lub trzech lat poprzez realizację obiecujących projektów w różnych dziedzinach: petrochemii, rolnictwa, energii, transportu, logistyki i nowych technologii. Jednocześnie głównym motorem dwustronnej współpracy gospodarczej pozostanie współpraca przemysłowa, w której strona białoruska zadeklarowała gotowość do zwiększenia poziomu lokalizacji wspólnych wyrobów w Kazachstanie, co pozwoli stworzyć tam dodatkowe miejsca pracy. A propos, "dzisiaj w Kazachstanie pracuje 260 białoruskich przedsiębiorstw"¹¹⁵. Właściwie dokument ten określa dziś kierunek działań białoruskich i kazachstańskich środków masowego przekazu w zakresie informowania o tematyce współpracy dwustronnej, która w nadchodzących latach powinna ulec silnemu rozwojowi.

Konkretne sposoby rozwiązania zadania zwiększenia wolumenu białorusko-kazachskiej wymiany handlowej zostały szczegółowo rozpatrzone przez strony na forum biznesowym, które odbyło się w Mińsku w listopadzie 2017 roku, największym w historii współpracy Białorusi z Kazachstanem, w którym wzięło udział około 400 przedstawicieli środowisk biznesowych obu krajów, a na wystawie, która działała równolegle, 55 białoruskich przedsiębiorstw zaprezentowało ponad 100 zaawansowanych wydarzeń, z których każde zasługuje na uwagę przedstawicieli sfery medialnej.

Istnieją duże perspektywy zwiększenia dostaw białoruskich do Kazachstanu, na przykład w przemyśle drzewnym. Wystarczy powiedzieć, że w okresie od stycznia do września 2017 roku przedsiębiorstwa białoruskiego koncernu "Bellesbumprom" zwiększyły eksport swoich produktów na rynek Kazachstanu o 42,3%, czyli do 18,3 mln dolarów. Warto zauważyć, że "przedsiębiorstwa koncernu dostarczają do Kazachstanu prawie wszystkie rodzaje wyrobów z drewna, przede wszystkim meble,

¹¹⁴ Oficjalne rozmowy z prezydentem Kazachstanu Nursultanem Nazarbajewem [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnye-peregovory-s-prezidentom-kazaxstana-nursultanom-nazarbaevym-17546/

¹¹⁵ Stosunki między Białorusią a Kazachstanem osiągnęły wysoki poziom strategiczny - Nazarbajew [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/otnosheniya-belarusi-i-kazaxstana-vyshli-na-vysokij-strategicheskij-uroven-nazarbaev-278130-2017/>

które zajmują ponad 60% całkowitej wielkości eksportu". Na drugiej pozycji pod względem wielkości sprzedaży - płyty wiórowe¹¹⁶. A potem podążać za deskami z włókna drzewnego, sklejką, tarcicą, drzwiami, oknami, tapetami, papierem, tekturą, zaparkami. I praktycznie każda z tych pozycji eksportowych na rynku kazachstańskim wykazuje systematyczny wzrost ilościowy.

Ciężarówka i maszyny rolnicze to kolejny solidny produkt eksportowy z Białorusi do Kazachstanu. I tak, w ramach już nazwanego Białorusko-Kazachskiego forum biznesowego, Białoruski Zakład Samochodowy i AstanaBelAZService LLP podpisały umowę na dostawę 25 wywrotek o wartości prawie 25 milionów dolarów do tego środkowoazjatyckiego kraju. Ponadto, zgodnie z podpisanym memorandum pomiędzy Mińskimi Zakładami Samochodowymi a Hyundai Trans Auto, w 2018 roku planowane jest dostarczenie do Kazachstanu 100 zestawów wywrotek i pojazdów komunalnych. Wreszcie w tym samym roku 2018 Miński Zakład Ciągników wyśle dwa tysiące swoich maszyn do Białoruskiego Domu Handlowego Ciągników LLP, a Gomselmash 500 zestawów maszyn do kazachskiej spółki "AgromashHolding". Ważne jest również to, że mieszkańcy Homelszczyzny zapewnili swoim partnerom - Agromashholding JSC - wyłączne prawo do sprzedaży całego asortymentu swoich produktów w Kazachstanie, co pozwoli im na poważne poszerzenie asortymentu eksportowanych kombajnów. W szczególności chodzi o to, że "do południowej części Kazachstanu, aby dostarczyć techniki do zbioru ryżu"¹¹⁷. Gomselmash posiada taką maszynę, która jest obecnie przygotowywana do produkcji masowej.

Białoruś i Kazachstan mają również ambitne plany współpracy w zakresie rozwoju cyfrowych korytarzy transportowych do Europy Zachodniej i Północnej, co jest bardzo ważne ze względu na położenie geograficzne obu krajów wzdłuż pasa gospodarczego Jedwabnego Szlaku. Celem strategicznym jest tu podwojenie wolumenu tranzytu kontenerów do transportu "1 mln kontenerów rocznie do 2020 r. i 2 mln do 2025 r."¹¹⁸. Ważne jest, aby przeciętny kontener z Azji Środkowej dotarł do Europy Zachodniej w ciągu dwóch tygodni. Strony zamierzają poradzić sobie z tym zadaniem poprzez skoordynowaną pracę z kolegami z Chin i Rosji. Oznacza to, że temat tworzenia cyfrowych korytarzy transportowych staje się od wielu lat istotny nie tylko dla

¹¹⁶ Przedsiębiorstwa z Bellesbumprom zwiększyły eksport do Kazachstanu o 42,3% w okresie styczeń-wrzesień [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-bellesbumproma-v-janvare-sentjabre-uvelichili-eksport-v-kazahstan-na-423-278065-2017/>

¹¹⁷ Dylenok, Yu. Wyłącznym dealerem "Gomselmash" w Kazachstanie został JSC "Agromashholding" / Yu.Dylenok // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/ekskljuzivnym-dilerom-gomselmasha-v-kazahstane-stalo-ao-agromashholding-278165-2017/>

¹¹⁸ Dylenok, Yu. Białoruś i Kazachstan intensyfikują współpracę w zakresie rozwoju cyfrowych korytarzy transportowych (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kazahstan-aktivizirujut-sotrudnichestvo-v-razvitii-tsifrovych-transportnyh-koridorov-278213-2017/>

międzynarodowych dziennikarzy na Białorusi i w Kazachstanie, ale także dla ich kolegów w Rosji i Chinach.

Traktat o współpracy społeczno-gospodarczej między Białorusią a Kazachstanem, podpisany w listopadzie 2017 roku, do 2026 roku, miał na celu "wdrożenie jakościowo nowego etapu w stosunkach dwustronnych, obejmującego wzajemne przenikanie kapitału z naciskiem na innowacje i wysokie technologie".¹¹⁹ Jak wspomniano powyżej, oznacza to, że strategiczne białorusko-kazachskie partnerstwo nadal będzie lokomotywą projektów, które umożliwiają tworzenie wspólnych produktów o wysokiej wartości dodanej i zapewniają zatrudnienie. Pod koniec 2017 roku w Kazachstanie działało osiem wspólnych zakładów montażowych, w których zorganizowano "montaż sprzętu wydobywczego, górniczego, specjalnego sprzętu użytkowego i przeciwpożarowego, ciągników, kombajnów, silników, pras i sprzętu medycznego"¹²⁰. Należy od razu zauważyć, że specyficzne doświadczenia każdego z nich mogą i powinny pozostać w centrum uwagi mediów w obu krajach, zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Ale niestety, nie zostało to jeszcze zaobserwowane. I jest wiele do powiedzenia waszym czytelnikom, waszym widzom, waszym słuchaczom.

Tak więc jednym z oczywistych białoruskich liderów obecności na rynku Kazachstanu jest Miński Zakład Samochodowy, który w 2010 roku otworzył w Astanie "Dom Handlowy MAZ - Kazachstan" LLP i do tej pory stworzył własną sieć dystrybucji w tym kraju, w skład której wchodzi dziewięciu dilerów, a także sieć 12 autoryzowanych stacji obsługi serwisowej białoruskich samochodów. Logiczną kontynuacją tej współpracy było otwarcie w czerwcu 2017 r. w Ałmaty, w zakładzie montażu samochodów Hyundai Trans Auto Company, należącym do Astana Motors Group, produkcji ciężkich wywrotek MAZ 5516X5 i MAZ 6501N9 "o ładowności 20 ton. W tym celu wykonuje się pełny cykl spawania, montażu i malowania"¹²¹.

Następny przykład. Jeszcze wcześniej, w 2007 roku, rozpoczęła się współpraca między białoruskim Gomselmash OJSC a kazachskim Holdingiem Agromash. W białorusko-kazachskim kombinacie montażowym, który znajduje się w mieście Kostanai na bazie

¹¹⁹ Przegląd wyników polityki zagranicznej Republiki Białoruś i działalności Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2017 roku [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/publication/reports/a8a5169b6e487b3b.html>

¹²⁰ Matwiejewa, N. Stosunki między Białorusią i Kazachstanem nabrały charakteru sojuszniczego i strategicznego - Bulegenov / N. Matwiejewa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/otnosheniya-belarusi-i-kazahstana-priobreli-sojuznicheskij-i-strategicheskij-harakter-bulegenov-266564-2017/>

¹²¹ W Kazachstanie uruchomiono produkcję sprzętu samochodowego MAZ [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-kazahstane-zapuscheno-proizvodstvo-avtotehniki-maz-256106-2017/>

JSC "Agshromash Holding", przez dziesięć lat udało się zebrać ponad trzy tysiące kombajnów zbożowych. I to pod warunkiem, że zdolność produkcyjna rynku kazachskiego w tej technice wynosi tysiąc nowych maszyn rocznie. W 2018 r. spółka joint venture opanuje produkcję jeszcze dwóch nowych modeli maszyn rolniczych. W tym przypadku mówimy o modelach KZS-575 i KZS-10. "Maszyny te poszerzą ofertę kombajnów zbożowych produkowanych w Kostanay, co pozwoli na bardziej elastyczne reagowanie na potrzeby lokalnego rynku"¹²².

Innym dobrym przykładem rozwoju obustronnie korzystnej współpracy białorusko-kazachskiej było uruchomienie w 2016 roku pierwszego etapu projektu utworzenia Kazachstańsko-Białoruskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego Urzędzeń Rolniczych i Komunalnych. Realizacja tego dużego projektu inwestycyjnego rozpoczęła się w 2012 roku - w celu zorganizowania w mieście Kościetau w obwodzie akmolskim na licencji kilku białoruskich zakładów "pełnego cyklu linii produkcyjnej do montażu przyczep, pras, osprzętu dodatkowego, narzędzi walcowych i paszowych, koparek, ładowarek różnych rozmiarów i modyfikacji"¹²³. Pierwszy etap projektu to prawie 10 tys. metrów kwadratowych powierzchni. "Okolo 230 nowych miejsc pracy zostanie utworzonych po uruchomieniu drugiej fazy i pełnym obciążeniu przedsiębiorstwa"¹²⁴. Strony są przekonane, że pomyślna realizacja tego projektu pozwoli na stworzenie silnego klastra białorusko-kazachskiego przemysłu maszynowego w Kościetau i będzie dobrym przykładem na rozpowszechnienie tego pozytywnego doświadczenia współpracy przemysłowej również w innych obszarach współdziałania. W szczególności "planuje się stworzenie podobnych parków do produkcji autobusów pasażerskich, sprzętu wydobywczego i górniczego, maszyn do

¹²² Sidorczyk, W.W. Dwa nowe modele kombajnów zbożowych zostaną opanowane w 2018 roku w białorusko-kazachskiej spółce joint venture (w języku rosyjskim) / W.Sidorczyk // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/newscompany/view/dve-novye-modeli-zernouborochnyh-kombajnov-osvojat-na-belorusko-kazahstanskom-sp-v-2018-godu-278818-2017/>

. Jak wychowuje się gospodarkę Kazachstanu w dziedzinie [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: http://forbes.kz/process/economy/kak_v_polevyih_usloviyah_podnimayut_ekonomiku_kazahstana/¹²³ W Kazachstanie uruchomiono produkcję sprzętu samochodowego MAZ [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-kazahstane-zapuscheno-proizvodstvo-avtotehniki-maz-256106-2017/>

¹²³ Sidorczyk, W.W. Dwa nowe modele kombajnów zbożowych zostaną opanowane w 2018 roku w białorusko-kazachskiej spółce joint venture (w języku rosyjskim) / W.Sidorczyk // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/newscompany/view/dve-novye-modeli-zernouborochnyh-kombajnov-osvojat-na-belorusko-kazahstanskom-sp-v-2018-godu-278818-2017/>

¹²³ . Jak wychowuje się gospodarkę Kazachstanu w dziedzinie [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL:

¹²⁴ Akaszin, W.Mińsk - Kokshetau: projekt korzystny dla obu stron (w języku rosyjskim) / W.Akaszin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://apgazeta.kz/2016/10/01/minsk-kokshetau-vzaimovyygodnyj-proekt/>

budowy dróg"¹²⁵. Realizacja tych planów to kolejny kierunek tematyczny publikacji w prasie białoruskiej i kazachskiej.

W sumie w najbliższych latach planuje się realizację kilkudziesięciu wspólnych projektów naukowo-technicznych z szerokim wykorzystaniem białoruskich technologii, innowacji i osiągnięć naukowych. W szczególności, planowany jest projekt "stworzenia wspólnej produkcji bezzałogowych kompleksów lotniczych"¹²⁶ z organizacją ich produkcji w Kazachstanie. Wspólne projekty współpracy w sektorze naftowym, w tym poszukiwania geologiczne, eksploatacja odwiertów, wprowadzenie różnych metod intensyfikacji wydobywania i zwiększenia wydobywania ropy, które były omawiane na spotkaniu szefów rządów obu państw A. Kobyakowa i B. Kobyakowa, mogą stać się również nowymi obszarami udanej pracy białoruskich firm z kazachskimi partnerami. Sagintaeva w sierpniu 2017 roku w Astanie. W sumie do dziś w Kazachstanie "w aktywnej fazie tworzenia jest sześć wspólnych produkcji montażowych".¹²⁷ Świadczy to o bardzo wysokiej gotowości stron do kontynuowania aktywnego poszukiwania nowych form współpracy produkcyjnej. Jednocześnie wiele będzie zależało od zdolności regionów obu krajów do realizacji potencjału współpracy. W związku z tym rola prasy regionalnej obu krajów w zapewnianiu wsparcia medialnego dla realizacji tych perspektyw współpracy wielokrotnie wzrasta.

Przypomnijmy, że w roku 2016 obroty handlowe między Białorusią a Kazachstanem wyniosły około 420 milionów dolarów. Dlatego na początku 2017 roku zarówno w Mińsku, jak i w Astanie wyznaczono ambitny cel - powrót do rekordowego poziomu białorusko-kazachskiego handlu wymiennego w 2014 roku, kiedy jego wielkość wyrażono w wysokości 966,8 milionów dolarów. Jednocześnie zidentyfikowano jedno ze skutecznych narzędzi rozwiązania tego problemu - intensyfikację interakcji pomiędzy regionami obu krajów, co jest ważnym warunkiem ich dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz czynnikiem zapewniającym promocję stosunków handlowych i gospodarczych w ramach deklarowanej swobody przepływu towarów, usług, kapitału, technologii, pracy oraz tworzenia wspólnych przedsięwzięć. Podsumowując, że "obwody Białorusi i Kazachstanu mają wiele obiecujących obszarów dla wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej".¹²⁸ Przybyli również

¹²⁵ Wywiad z Anatolijem Mikołajem Mikołajem, Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi w kazachskiej agencji informacyjnej Chabar (11 czerwca 2014 roku) [Zasób elektroniczny]. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/d8d30fc5ce4d68be.html>

¹²⁶ Białoruś i Kazachstan planują projekt stworzenia wspólnej produkcji samolotów bezzałogowych [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kazahstan-namechajut-proekt-po-sozdaniju-sovmestnogo-proizvodstva-bespilotnikov-278212-2017/>

¹²⁷ Dwustronna współpraca handlowa i gospodarcza [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://kazakhstan.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations/trade_economic/

¹²⁸ Sidoreczik, V. Obwody Białorusi i Kazachstanu mają wiele obiecujących kierunków współpracy - Władimir Dwornik / V. Sidoreczik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/u->

uczestnicy międzyregionalnego spotkania przedstawicielei kazachstańskiego obwodu pawłodarskiego i homelskiego z kwietnia 2017 roku.

Należy zauważyć, że region Pawłodar znajduje się wśród tych regionów Kazachstanu, gdzie interesy biznesowe "rozwijają się w ramach jednego z głównych kierunków polityki gospodarczej Kazachstanu, Rosji i Białorusi - Wspólnej Przestrzeni Gospodarczej". Dla naszego regionu współpraca ta jest priorytetowym kierunkiem w zagranicznej działalności gospodarczej"¹²⁹. O powadze jej zamiarów wypełnienia partnerstwa z białoruskimi regionami konkretną treścią gospodarczą świadczy przynajmniej ten fakt. Porozumienie o współpracy z Homelskim Regionalnym Komitetem Wykonawczym zostało podpisane przez akimat obwodu pawłodarskiego w listopadzie 2016 roku. I jeśli przez cały 2016 r. wolumen wzajemnej wymiany handlowej między obywatelami Homelszczyzny i mieszkańcami Pawłodaru został odnotowany na poziomie dwóch i pół miliona dolarów, to tylko "w okresie styczeń-luty 2017 r. obroty handlowe między regionami wyniosły 1,4 miliona dolarów (stopa wzrostu - 393,8%), w tym eksport - 0,9 miliona dolarów (256,1%). Główne pozycje eksportowe: mleko skondensowane i śmietana, wyposażenie torów kolejowych, naczynia metalowe, przybory kuchenne i porcelanowe. Importowany z obwodu Pawłodarskiego żelazokrzemu"¹³⁰ na potrzeby Białoruskiego Zakładu Metalurgicznego.

Spotkanie międzyregionalne w Homelu pokazało, że strony zamierzają znacznie przyspieszyć prace nad ramami dla zaangażowania międzyregionalnego. Na przykład, mieszkańcy Pawłodaru byli bardzo zainteresowani białoruskimi doświadczeniami w zakresie poprawy sytuacji w osadnictwie, w tym w małych miastach. W tym względzie pojawiła się nawet propozycja ze strony kazachskiej, aby zaprosić do pracy w Pawłodarze Homelskim architektów i pracowników mieszkalnictwa i służb komunalnych, przekazując swoje doświadczenie. Kolejnym obiecującym obszarem współpracy jest zakup maszyn rolniczych "Gomselmash": "Mówimy o kombajnie zbożowym KZS-5, przeznaczonym do pracy na polach o małej powierzchni, głównie w gospodarstwach rolnych"¹³¹. Te obiecujące obszary współpracy między obwodem

regionov-belarusi-i-kazahstana-est-mnogo-perspektivnyh-napraslenij-dlja-sotrudnichestva-vladimir-243748-2017/

¹²⁹ Bozumbajew, K. Wzajemne oddziaływanie regionów odgrywa ważną rolę w rozwoju i wzmacnianiu integracji / K. Bozumbajew // Euroazjatycka Unia Gospodarcza: aspekt regionalny: projekt / es. inform.-integracja, ankieter. B. Zalessky, M. Valkovsky, A. Mostovoy. - Mińsk: Biznesosset, 2014. -- C. 177-178.

¹³⁰ Sidorchik, V. Delegacja obwodu Pawłodarskiego w Kazachstanie odwiedzi obwód homelski w dniach 19-20 kwietnia / V. Sidorchik // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/delegatsija-pavlodarskoj-oblasti-kazahstana-posetit-gomelskij-region-19-20-aprelja-243412-2017/>

¹³¹ Naczelnik obwodu Pawłodarskiego interesował się białoruskimi doświadczeniami poprawy miasta / W.Sidorczik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/glavu-pavlodarskoj-oblasti-zainteresoval-beloruskij-opyt-blagoustrojstva-gorodov-243790-2017/>

białoruskim i kazachskim mogą być uzupełnione planowanymi zakupami młodego bydła w obwodzie homelskim w celu rozwoju hodowli bydła mlecznego w Kazachstanie i zwiększenia dostaw białoruskich mebli w tym kraju. W tej samej linii - interakcja wolnych stref ekonomicznych znajdujących się na terytorium regionów, której porozumienie zostało podpisane w Homlu w ramach spotkania międzyregionalnego i które może być bardzo produktywne. Chodzi o to, że FEZ regionu Pavlodar zaprasza zainteresowanych partnerów do udziału w projektach dotyczących wspólnego korzystania z zasobów mineralnych na swoim terytorium. W szczególności, obecnie w tym regionie Kazachstanu "powstaje klastr aluminiowy, w którym uczestniczą duże firmy z Niemiec, Polski i Turcji".¹³² w którym mogliby uczestniczyć również białoruscy przedstawiciele tego segmentu rynku.

Należy zauważyć, że interesy obwodu Pawłodarskiego w rozwijaniu stosunków partnerskich na Białorusi nie ograniczają się tylko do obwodu homelskiego. Tak więc, w obwodzie mińskim, strona kazachska wykazała duże zainteresowanie współpracą przy budowie kompleksów mleczarskich. Przekazując mieszkańcom Pawłodaru pakiet standardowych projektów obiektów rolniczych, przedstawiciele obwodu stołecznego Białorusi wyrazili gotowość nie tylko do konsultacji w tej sprawie, lecz również do budowy kompleksów mleczarskich i towarowych na wzajemnie korzystnych warunkach. Miasto Ekibastuz, znajdujące się w obwodzie Pawłodarskim, oraz okręg Partyzanski w Mińsku, podpisały w kwietniu 2017 roku porozumienie, które przewiduje "rozszerzenie współpracy handlowej i gospodarczej, pomoc w nawiązywaniu kontaktów między przedsiębiorstwami, wystawy, targi, fora biznesowe, a także rozwój współdziałania w dziedzinie edukacji, kultury, sportu i turystyki"¹³³.

Rzeczywista kwestia aktywizacji interakcji z obwodami Kazachstanu dotyczy również obwodu mohylewskiego, który zawarł "umowy o współpracy ze wschodnim Kazachstanem (2009) i południowym Kazachstanem (2003)"¹³⁴. Od tego czasu wiele przedsiębiorstw z obwodu mohylewskiego stało się eksporterami swoich produktów na rynek Kazachstanu: JSC Belshina, JSC Mogotex, JSC Bobruisk Machine-Building Plant, RUE Mogilev Plant Strommashina, JSC Osipovich Milk Factory, JSC Bykhovmoloko, KUP Legpromrazvitie, JOOO Jokey-Plastic, JOOO Stl-Extrusion,

¹³² Obwody Pawłodarski i Miński są wzajemnie zainteresowane rozwojem współpracy w rolnictwie [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/pavlodarskaja-i-minskaja-oblasti-projavljajut-vzaimnyj-interes-k-razvitiu-sotrudnichestva-v-selskom-243719-2017/>

¹³³ Dzielnicza Partyzancka w Mińsku podpisała umowę o współpracy z kazachskim miastem Ekibastuz [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/partizanskij-rajon-minska-podpisa-soglashenie-o-sotrudnichestve-s-kazahstanskim-gorodom-ekibastuzom-243437-2017/>

¹³⁴ Tkaczewa, O. Kazachstan jest zainteresowany aktywizacją współpracy międzyregionalnej z Obwodem Mohylewskim / O. Tkaczewa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/kazahstan-zainteresovan-v-aktivizatsii-mezhregionalnogo-sotrudnichestva-s-mogilevskoj-oblastju-31160-2013>

firma Babcia Krynka. Prawie wszyscy z nich są gotowi jedynie zwiększyć swoje dostawy do regionów Kazachstanu. Przedstawiciele międzynarodowego segmentu mediów obwodu mohylewskiego, którzy mają twórcze kontakty z kazachstańskimi kolegami, mogliby pomóc im w reklamie i medialnej promocji produktów eksportowych.

Jeszcze w 2014 r. regiony Akmola i Grodno spotkały się w celu nawiązania ścisłego partnerstwa¹³⁵. Podpisały wówczas memorandum o współpracy w rolnictwie i odnotowały duże rezerwy współdziałania "w zakresie inwestycji, handlu towarami i usługami". Przykłady takich zamiarów mogą być kontynuowane. Chodzi o to, że nie zawsze są one odpowiednio odzwierciedlone w sferze medialnej. Ma to następnie wpływ na zmniejszenie zainteresowania partnerów i kontynuowanie współpracy w ogóle. Aby temu zapobiec, musimy założyć, że Mińsk i Astana zaktualizowały porozumienie o współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu, przyjęte jeszcze w 2000 roku.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹³⁵ Stasiukewicz, obwód E. Akmola w Kazachstanie jest zainteresowany przyjęciem doświadczenia rolniczego obwodu grodzieńskiego (w języku rosyjskim) / E. Stasiukewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/akmolinskaja-oblast-kazahstana-zainteresovana-perenjat-selskohozjajstvennyj-opyt-grodnenskoj-oblasti-38047-2014>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Gruzja: nowe inicjatywy i obszary współpracy

Gruzja należy do tych krajów położonych w przestrzeni postradzieckiej, z którymi Republika Białorusi buduje stosunki na zasadach przyjaźni, wzajemnego zrozumienia i równego dialogu. Być może również z tego powodu "więzi białorusko-gruzińskie zacieśniają się z roku na rok, wypełniając nowe inicjatywy i obszary współpracy¹³⁶. Doświadczenia z lat 2017 - początek 2018 pokazują, że są to pierwsze, które należy przypisać: 1) rozwój **dyplomacji parlamentarnej**; 2) wzmocnienie **interakcji pomiędzy regionami** obu krajów; 3) poprawa skuteczności Międzyrządowej Białorusko-Gruzjińskiej **Komisji Współpracy Gospodarczej**.

W listopadzie 2017 roku w Mińsku odbyła się pierwsza w historii stosunków białorusko-gruzińskich **wizyta parlamentarna** delegacji wysokiego szczebla pod przewodnictwem przewodniczącego parlamentu Gruzji I. Kobakhidze, która może dać nowe impulsy do rozwoju całego kompleksu stosunków między dwoma państwami. Przecież w Mińsku wychodzi się z założenia, że dyplomacja ludowa i "wzmocnienie więzi międzyparlamentarnych stwarzają bardzo dobre podstawy do budowania tych samych stosunków handlowych i gospodarczych". Jest to dobra podstawa, a bez niej nie da się stworzyć bardzo głębokich, długoterminowych stosunków między krajami¹³⁷. Szczególnie ważne jest, aby wziąć ten czynnik pod uwagę, kiedy mówimy o Gruzji, gdzie parlament odgrywa decydującą rolę w życiu państwa, a wpływ posłów na społeczeństwo gruzińskie jest bardzo duży.

Wizyta parlamentarzystów gruzińskich na Białorusi odbyła się w czasie, gdy współpraca handlowa i gospodarcza pomiędzy dwoma krajami zaczęła wykazywać pozytywną dynamikę. I tak, "na koniec 2016 roku obroty handlowe pomiędzy Białorusią i Gruzją wzrosły o 63% i wyniosły 73,2 mln dolarów"¹³⁸. W tym samym czasie białoruski eksport wzrósł 2,5-krotnie. Ta dynamika interakcji pokazała, że istnieje realna szansa na to, aby do końca 2017 roku osiągnąć poziom 100 milionów dolarów wspólnego handlu białorusko-gruzińskiego, a w perspektywie

¹³⁶ Gratulacje dla prezydenta Gruzji Giorgi Margvelashvili [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-prezidentu-gruzii-georgiju-margvelashvili-16270/

¹³⁷ Spotkanie z przewodniczącym gruzińskiego parlamentu Irakli Kobakhidze [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-predsedatelem-parlamenta-gruzii-irakliem-kobakhidze-17492/

¹³⁸ Białoruś i Gruzja zacieśniają współpracę w zakresie realizacji polityki konkurencji [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://белга.бел/economics/view/belarus-i-gruzija-aktivizirujut-sotrudnichestvo-v-oblasti-realizatsii-konkurentnoj-politiki-276796-2017/>

średnioterminowej - 200 milionów dolarów. Rozwiązanie tak wielkiego zadania jest wykonalne, również pod warunkiem, że "stosunki między organami ustawodawczymi Białorusi i Gruzji powinny osiągnąć nowy poziom".¹³⁹ w którym parlamentarzyści obu krajów będą w ramach swoich kompetencji nie tylko wspierać rządy w ulepszaniu ram prawnych i umownych oraz dążyć do rozwijania konstruktywnego dialogu na temat działań legislacyjnych, ale także promować kontakty międzyregionalne i budować ich potencjał w obiecujących dziedzinach, a także pomagać w tworzeniu bezpośrednich powiązań między podmiotami gospodarczymi. Faktycznie, w tym celu - znacznej aktywizacji stosunków partnerskich - marszałkowie Zgromadzenia Narodowego Republiki Białoruś i parlamentu Gruzji w ramach wizyty I. Kobakhidze podpisali wspólne oświadczenie, w którym nakreślili główną istotę współpracy między parlamentarzystami - "promowanie pogłębiania dwustronnej współpracy w sferze handlowej, inwestycyjnej, naukowo-technicznej, kulturalnej, w zakresie polityki młodzieżowej, edukacji, turystyki, technologii informacyjnych, logistyki, komunikacji i informatyzacji"¹⁴⁰.

Należy zauważyć, że intensyfikacja białorusko-gruzińskich kontaktów międzyparlamentarnych rozpoczęła się w ostatnich latach, kiedy to w parlamentach obu krajów utworzono grupy przyjaźni. Już dziś stawia się przed nimi nowy problem: "Dla interakcji tematycznych szefowie grup przyjaźni obu stron mogliby sporządzić mapy drogowe i zaplanować pracę z uwzględnieniem przedstawionych w nich aspektów"¹⁴¹. Te mapy drogowe będą opierać się na jednym lub kilku dużych projektach, wokół których można by pogłębić nie tylko parlamentarny wymiar współpracy białorusko-gruzińskiej, lecz również wymiar produkcyjny i operacyjny, mający na celu stworzenie centrów biznesowych, które organizowałyby pracę przedsiębiorstw o wspólnych kompetencjach i zainteresowaniach. W rzeczywistości już dziś chodzi o zresetowanie pracy parlamentarnych grup przyjaźni, które "powinny nie tylko wykonywać działania, które zostały nakreślone przez liderów parlamentarnych, ale także dość aktywnie działać na własną rękę"¹⁴². I pod tym względem działalność parlamentarnych grup przyjaźni na rzecz tworzenia warunków

¹³⁹ Stosunki pomiędzy organami ustawodawczymi Białorusi i Gruzji powinny osiągnąć nowy poziom - Kobakhidze [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/otmosheniya-zakonodatelnih-organov-belarusi-i-gruzii-dolzhen-vyjti-na-novyy-uroven-kobahidze-276669-2017/>

¹⁴⁰ Prelegenci białoruskiego i gruzińskiego parlamentu podpisali wspólne oświadczenie w sprawie współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/spikery-belorusskogo-i-gruzinskogo-parlamentov-podpisali-sovmestnoe-zajavlenie-o-sotrudnichestve-276782-2017/>

¹⁴¹ Białoruscy posłowie są zdeterminowani do współpracy z parlamentem Gruzji - Andrejchenka [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/beloruskie-deputaty-nastroeny-na-predmetnuju-rabotu-s-parlamentom-gruzii-andrejchenko-276707-2017/>

¹⁴² Białoruś uważa Gruzję za jednego ze swoich strategicznych partnerów - Miasnikowicz [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/belarus-schitaet-gruziju-odnim-iz-strategicheskikh-partnerov-mjasnikovich-276652-2017/>

dla owocnej współpracy regionalnej, gospodarczej i rozwoju kontaktów między środowiskami biznesowymi wygląda bardzo obiecująco. Co więcej, Białoruś i Gruzja mają już przydatne doświadczenia we współpracy międzyregionalnej.

W styczniu 2018 roku w Mińsku odbyło się czwarte posiedzenie Międzyrządowej Białorusko-Gruzińskiej Komisji Współpracy Gospodarczej, na którym strony zadeklarowały zamiar zwiększenia wolumenu dwustronnej wymiany handlowej do 200 milionów dolarów do 2020 roku. Jednym ze skutecznych sposobów rozwiązania tego problemu jest rozwój białorusko-gruzińskiej **współpracy międzyregionalnej**, której potencjał "jest ogromny i powinien być w pełni wykorzystany"¹⁴³. Konkretnym krokiem w kierunku dalszej realizacji możliwości partnerstwa między regionami obu krajów był Program na lata 2018-2019, podpisany w ramach czwartego posiedzenia międzyrządowej komisji ds. realizacji porozumienia między Obwodowym Komitetem Wykonawczym w Mińsku a administracją komisarza państwowego - gubernatora Kachetii w sprawie współpracy handlowej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej. Dokument ten po raz kolejny podkreśla fakt, że dziś istnieje wiele powiązań między Minszczyzną a Kachetiją. Wystarczy powiedzieć, że w trzech przedsiębiorstwach górniczych Gruzji - JSC "RMG Cooper", JSC "Rustavi MK" i LLC "Sakcementi" - obecnie "eksploatuje 41 wywrotek" BELAZ "o ładowności 45-55 ton",¹⁴⁴ produkowanych w obwodzie mińskim. Oczywiście, podany przykład rozwoju partnerstwa pomiędzy regionami dwóch młynów nie jest jedyny. Ogólnie rzecz biorąc, "w dziedzinie porozumień o współpracy regionalnej i braterskiej zostały podpisane porozumienia/porządki między Mińskiem a Tbilisi, <...> Brześciem a Batumi, Połockiem a Tskaltubo, Homlęm a Kutaisi, Mohylewskim obwodem a Autonomiczną Republiką Adżarii".

Niewątpliwie sztandarowym elementem tego partnerstwa jest interakcja między obiema stolicami, która rozpoczęła się w 1994 roku, a we wrześniu 2015 roku Mińsk i Tbilisi podpisały porozumienie o stosunkach partnerskich w celu "promowania nawiązywania i rozszerzania stosunków dwustronnych w sferze gospodarczej, naukowej, technologicznej, kulturalnej, rozwoju działalności inwestycyjnej i innowacyjnej, współpracy w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, kultury i sportu, wymiany informacji o rozwoju miast, z uwzględnieniem organizacji samorządu

¹⁴³ Na początku 2018 roku w Mińsku ma się odbyć Regionalne Forum Zrównoważonego Rozwoju [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/regionalnyj-forum-po-ustojchivomu-razvitiu-planiruetsja-provesti-v-minske-v-nachale-2018-goda-264868-2017/>

¹⁴⁴ W ramach obchodów 80-lecia obwodu mińskiego, BELAZ OJSC odwiedził delegację gruzińskiego Kraju Kachetii [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://www.belaz.by/press/news/2018/oa0_belaz_v_ramkah_prazdnovanij/

terytorialnego"¹⁴⁵. A w ciągu zaledwie jednego roku eksport białoruskich towarów i usług do gruzińskiej stolicy podwoił się. "Lekarstwa, sprzęt rolniczy i komunalny, żywność produkowana na Białorusi cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród naszych braci"¹⁴⁶. W związku z tym obecnie wymiana handlowa i gospodarcza pomiędzy przedsiębiorstwami stolicy jest już stabilna, stale się rozwija, a "w Tbilisi białoruskie wyroby mięsne i mleczarskie cieszą się dużą popularnością, na Białorusi - gruzińskie wina i wody mineralne, owoce i warzywa"¹⁴⁷. Ten fakt również wiele mówi. Pierwszy sklep z białoruskimi produktami pojawił się w Tbilisi we wrześniu 2016 roku, a drugi - w listopadzie tego samego roku. Dziś w stolicy Gruzji jest już sześć sklepów spożywczych, które sprzedają białoruskie produkty. Zakres reprezentowanych w nich towarów jest dość szeroki. "Produkty mleczarskie są szczególnie popularne wśród mieszkańców - masło, mleko, kwaśna śmietana, ser, twarożek, jogurt". Ponadto w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie wzrosła wielkość sprzedaży. Gruzini dilerzy mogą rozwinąć sieć do 25 sklepów"¹⁴⁸.

W tym samym roku 2015 Brześć i Batumi przyjęły porozumienie bratnie w celu nawiązania stałych, przyjaznych stosunków dla wzajemnego poznania życia, historii i kultury miast bliźniaczych, a także rozwijania współpracy we wszystkich dziedzinach, w tym wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania miastem. "Planuje się, że w pierwszym etapie miasta bliźniacze skoncentrują się na branży turystycznej, która powinna napędzać gospodarkę"¹⁴⁹. Dwa lata później strony doszły do wniosku, że nadszedł czas, aby stosunki przenieść na wyższy poziom, tak aby "nie tylko Brześć i Batumi miały powiązania, ale również bliższe kontakty między obwodem brzeskim a Autonomiczną Republiką Adżarii"¹⁵⁰. I planują otworzyć białoruskie centrum handlowe w Batumi, gdzie będą prezentowane wyroby wytwarzane w Brzeszczynie. Należy tu przypomnieć, że "Adżara jest najbardziej rozwiniętym regionem nie tylko w Gruzji, ale i na wybrzeżu. Republika wnosi ponad 1 miliard dolarów do PKB kraju"¹⁵¹.

¹⁴⁵ Mińsk i Tbilisi stały się miastami bliźniaczymi [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <http://mamuli.by/minsk-i-tbilisi-stali-gorodami-pobratimami/>

¹⁴⁶ Żdanowicz, V. Twins. Mińsk i Tbilisi / W. Żdanowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://minsknews.by/pobratimiyi-minsk-i-tbilisi/>

¹⁴⁷ Na spotkaniu Ambasadora Białorusi w Gruzji M. Myatlikowa z Przewodniczącym Tbilisi Sakrebulo G. Tkemaladze [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://georgia.mfa.gov.by/ru/embassy/news/c2a863c0c016dd7f.html>

¹⁴⁸ Białoruskie produkty żywnościowe cieszą się dużym popytem w Gruzji [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/beloruskie-produkty-pitanija-polzujutsja-bolshim-sposom-v-gruzii-276694-2017/>

¹⁴⁹ Nedashkovskaya, M. Brest i Batumi stali się bliźniakami / M. Nedashkovskaya // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://mamuli.by/brest-i-batumi-stali-pobratimami/>

¹⁵⁰ W Batumi planowane jest otwarcie Białoruskiego Centrum Handlowego [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/beloruskij-torgovij-tsentr-planiruetsja-otkryt-v-batumi-259344-2017/>

¹⁵¹ Oficjalna wizyta w Gruzji [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-v-gruziju-11241/

Już w 2015 roku strona białoruska zaoferowała temu gruzińskiemu regionowi współpracę na najwyższym poziomie w dziedzinie inżynierii, budownictwa i turystyki. Jak widzimy, plany te zaczynają być stopniowo wdrażane.

A w Homlu, który podpisał porozumienie o przyjaźni i współpracy z Kutaisi w 2016 roku, priorytetem we współpracy międzyregionalnej są stosunki handlowe i gospodarcze. W końcu dopiero w 2015 roku "obroty handlowe między Homelem a Gruzją osiągnęły 1,1 mln dolarów". Eksport towarów wyniósł 0,8 mln USD, import - 0,3 mln USD"¹⁵². Otwarte spółki akcyjne Homelskie Zakłady Chemiczne, Gomeldrew, Homelskie Zakłady Elektrotechniczne, GZIP, Gomelsteklo, a także PUE Gomeloboi, IpUE Alkopak, ALC Vimala, LLC Antech, CJSC Belplastkhim stały się eksporterami swoich produktów na rynek gruziński.

Jeśli chodzi o współpracę między miastami Połockiem i Tskaltubo, to w czerwcu 2015 r. nawiązały one partnerstwo, a w lutym 2017 r. podpisały umowę o współpracy w celu aktywnego rozwoju partnerstwa w przemyśle, przedsiębiorczości, małych i średnich przedsiębiorstwach, handlu, rolnictwie, nauce, edukacji, ochronie zdrowia, środowisku i turystyce. Motywem powstania tego dokumentu był fakt, że w tym czasie szereg połockich przedsiębiorstw miało już doświadczenie w kontaktach biznesowych z gruzińskimi partnerami. W szczególności "mleczarze dostarczali do Gruzji mleko, mąkę dostarczano na mąkę żytnią, architekci i budowniczowie wznosili domy zgodnie z ich projektami"¹⁵³.

Ponadto, we wrześniu 2016 roku, w ramach trzeciego posiedzenia białorusko-gruzińskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej, które odbyło się w Tbilisi, obwodzie mohylewskim i Autonomicznej Republice Adżarii, podpisano memorandum o współpracy. Szereg innych dokumentów o współpracy zostało przyjętych przez okręg Gorecki i gminę Chashura, Bobruisk z miastami Kobuleti i Batumi, a także Mohylewską filię Białoruskiej Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Przemysłowo-Handlowej Adżarii. Już we wrześniu 2017 roku Mohylew i Batumi ogłosili nawiązanie przyjaznych stosunków. W podpisanym memorandum zgodzili się oni na "rozwijanie wzajemnie korzystnej współpracy we wszystkich sferach". Pierwszym krokiem będzie opracowanie programu wspólnych działań na przyszły rok, a także przygotowanie konkretnych projektów do późniejszej realizacji¹⁵⁴. W tym

¹⁵² Baidan, E. Umowa o przyjaźni i współpracy między Homelem a Kutaisi zostaje podpisana / E. Baidan // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://newsgomel.by/news/mezhdu-gomelem-i-kutaisi-podpisano-soglaszenie-o-druzhbe-i-sotrudnichestve>

¹⁵³ Shuia, O. Heart jest otwarty na przyjaźń. / O. Shuia. // [Zasoby elektroniczne] - - 2017. - URL: <http://belsmi.by/archive/article/73054>

¹⁵⁴ Kulyagin, S. Mogilev i Batumi podpisali memorandum o nawiązaniu przyjaznych stosunków / S. Kulyagin // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/mogilev-i-batumi-podpisali-memorandum-ob-ustanovlenii-druzhestvennyh-svjazej-265669-2017/>

samym czasie zostało podpisane memorandum o współpracy pomiędzy Mohylewską Agencją Rozwoju Regionalnego i Ministerstwem Finansów i Gospodarki Adżarii, a także umowa na dostawę produktów pomiędzy "Bakaleią Mohylewską" OJSC i firmą "Adżara Wine House". Białoruska Państwowa Akademia Rolnicza w Gorkach, obwód mohylewski, zgodziła się na współpracę z Batumskim Uniwersytetem Państwowym imienia Szoty Rustaveli. Oczywiście, zaangażowanie parlamentarzystów w te projekty może tylko przyspieszyć ich realizację.

Czwarta sesja Międzyrządowej Białorusko-Gruzińskiej **Komisji Współpracy Gospodarczej, która została** już omówiona powyżej, również pokazała rosnący wpływ tej formacji na rozwój całego kompleksu stosunków między dwoma byłymi republikami radzieckimi, które w ostatnim czasie stały się stabilne. I to pomimo faktu, że "jeszcze niedawno, zaledwie 5-7 lat temu, w ogóle nie wiedzieliśmy jak zbudować logistykę w handlu z Gruzją"¹⁵⁵. Należy przypomnieć, że na trzeciej sesji komisji międzyrządowej uwaga stron skupiła się na tym, że "rządy Białorusi i Gruzji powinny usunąć bariery uniemożliwiające działalność gospodarczą"¹⁵⁶. I już na czwartym spotkaniu stwierdzono, że "wypracowano poważne podejście we wszystkich kierunkach - od handlu do tworzenia wspólnych produkcji i miejsc pracy w takich dziedzinach jak budowa maszyn, produkcja urządzeń podnośnikowych"¹⁵⁷. Jednocześnie na pierwszy plan wysunął się zamiar rozwijania przez strony korzystnej dla obu stron współpracy, przede wszystkim w takich dziedzinach, jak współpraca handlowa i przemysłowa.

Jeśli chodzi o **handel**, to w 2016 roku nomenklatura białoruskiego eksportu na rynek gruziński wynosiła 318 pozycji, z których głównymi były "wagon kolejowy, ciężarówka, wyroby mleczarskie, nici syntetyczne, leki, meble, wyroby włókiennicze, cukier, sól, wyroby drzewne"¹⁵⁸. W dostawach z Gruzji na Białoruś dominowały wody mineralne, wina, alkohole, orzechy, żelazostopy, przyprawy, warzywa, owoce i herbata.

¹⁵⁵ Prezentacja referencji przez ambasadorów obcych państw [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vruchenie-veritelnyx-gramot-poslami-zarubezhnyx-gosudarstv-17869/

¹⁵⁶ Ogneva, Yu. Russy: rządy Białorusi i Gruzji powinny usunąć bariery uniemożliwiające działalność gospodarczą (w języku rosyjskim) / Yu.Ogneva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/rusyj-pravitelstva-belarusi-i-gruzii-dolzny-snjat-barjery-kotorye-meshajut-biznesu-rabotat-208221-2016/>

¹⁵⁷ Michaił Rusyi wziął udział w posiedzeniu Międzyrządowej Białorusko-Gruzińskiej Komisji Współpracy Gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/7814>

¹⁵⁸ Białoruś i Gruzja dyskutują na temat realizacji umów o handlu i współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-gruzija-obszhdajut-realizatsiju-dogovorenostej-po-razvitiu-torgovli-i-kooperatsii-273506-2017/>

Jedno z głównych i skutecznych narzędzi promowania eksportu do gruzińskich konsumentów, strona białoruska zdecydowała się na udział w dużych wystawach i targach w Gruzji. W szczególności, na początku września 2016 roku ponad 140 białoruskich firm wzięło udział w pierwszej Krajowej Wystawie Białorusi, zorganizowanej w Tbilisi. Opierały się one na "eksporterach produktów, towarów i usług z zakresu budowy maszyn, urządzeń przemysłowych, rolnictwa, dóbr konsumpcyjnych, żywności, materiałów budowlanych, przemysłu petrochemicznego, ochrony zdrowia, sportu, turystyki, transportu, logistyki, nauki, usług edukacyjnych, technologii informatycznych, telekomunikacji"¹⁵⁹. Owoce uczestnictwa w tym forum biznesowym pojawiły się dość szybko. Już w marcu 2017 roku strona białoruska i gruzińska podpisały umowę na dostawę 90 ciągników na Białoruś i rozpoczęły prace nad zagadnieniem "wspólnego montażu ciągników małej klasy"¹⁶⁰. Jednocześnie rozmawialiśmy o dodatkowych dostawach ciężkiego sprzętu białoruskich zakładów samochodowych, a "spółka" Stadler "wysłała pierwszą partię pociągów do Gruzji, zamierza nadal uczestniczyć w projekcie rozwoju komunikacji kolejowej między Tbilisi i Batumi"¹⁶¹. Zgodnie z wynikami z 2016 r. ponad jedna trzecia dostaw jej produktów do Gruzji została zwiększona przez przedsiębiorstwa koncernu Bellesbumprom. W tym samym czasie "zaopatrzenie w płyty wiórowe i papier gazetowy wzrosło 6-krotnie, sklejka - 2,3-krotnie. Przesyłki tapet wzrosły o 30%, mecze o 35%"¹⁶². A Pinskdev Holding wygrał nawet przetarg na dostawę mebli do gruzińskich hoteli. W związku z tym Gruzja stała się jednym z najbardziej obiecujących rynków dla przedsiębiorstw koncernu.

Udział białoruskich eksporterów stał się również bardzo efektywny w ekspozycji Made in Belarus, zorganizowanej w ramach międzynarodowej wystawy rolnictwa i przemysłu spożywczego Agro Food Drink Expo, która odbyła się w Tbilisi w listopadzie 2017 roku, gdzie oprócz Białorusi zaprezentowano szeroki asortyment produktów rolnych: maszyny, rośliny uprawne, zwierzęta gospodarskie, urządzenia do przetwórstwa i przechowywania żywności, opakowania produktów z Ukrainy, Rosji, Wielkiej Brytanii i Holandii. Szczególnie duży popyt gruzińskich klientów spowodowała produkcja białoruskiej spółki "Czerwona żywność" - pianki i

¹⁵⁹ Michaił Rusyi wziął udział w otwarciu Krajowej Wystawy Białorusi w Gruzji [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.government.by/ru/content/6663>

¹⁶⁰ Matveev, V. Belarus planuje zwiększyć obroty handlowe z Gruzją prawie trzy razy w ciągu dwóch lat - Rusy / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-za-dva-goda-planiruet-uvlichit-torgovyy-oborot-s-gruziej-pochti-v-tri-raza-rusyj-235499-2017/>

¹⁶¹ W Gruzji zostanie rozbudowana sieć sklepów z białoruskimi produktami - Ambasador [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-gruzii-rasshiritsja-set-magazinov-s-belorusskoj-produktsiej-posol-225439-2016/>

¹⁶² Przedsiębiorstwa "Bellesbumprom" w 2016 roku zwiększyły eksport do Gruzji o 35,4% [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-bellesbumproma-v-2016-godu-uvlichili-eksport-v-gruziju-na-354-235514-2017/>

marmolady. W tej ekspozycji uczestniczył również Piński Zakład Przetwórstwa Mięsa, który wszedł na rynek gruziński w czerwcu 2017 roku i sprzedaje tu prawie całą swoją linię eksportową - produkty gotowane, wędzone, surowe wędzone i surowe suszone. "W sumie 150 rodzajów produkcji dostarczanych jest do Gruzji"¹⁶³. Ponadto Belsolod dostarcza dużo słoju do produkcji piwa w tym kraju. Cóż, i taki fakt: "Dziś co piąty karton mleka produkowanego w Gruzji jest produkowany z odtłuszczonego mleka w proszku z Białorusi"¹⁶⁴.

Ogólnie rzecz biorąc, pod koniec 2017 r. przedsiębiorstwa Ministerstwa Rolnictwa i Żywności Białorusi 2,9 razy zwiększyły eksport swoich produktów do Gruzji. Wynikało to również z otwarcia białoruskiej sieci specjalistycznych sklepów w tym kraju, w których sprzedaje się wyłącznie białoruskie wyroby: wyroby mięsne i mleczarskie, artykuły spożywcze, słodczyce, pieczywo alkoholowe. Do połowy lutego 2018 roku w Gruzji było już dziewięć takich sklepów. "Ten kierunek rozwija się nie tylko w stolicy, ale i w regionach kraju"¹⁶⁵. Strona białoruska planuje rozszerzyć asortyment produktów rolnych, zwiększyć liczbę sklepów specjalistycznych, wejść do lokalnych sieci handlowych.

Mówiąc o perspektywach rozwoju białorusko-gruzińskich **więzi współpracy, należy przypomnieć**, że podczas oficjalnej wizyty białoruskiego prezydenta w Gruzji w kwietniu 2015 roku osiągnięto na najwyższym szczeblu porozumienie, że "współpraca przemysłowa będzie miała zasadnicze znaczenie w stosunkach dwustronnych"¹⁶⁶. Jednocześnie strony zgodziły się na realizację projektów pilotażowych mających na celu stworzenie w Gruzji zakładu montażowego dla białoruskich wind i ciągników o różnych modyfikacjach. Już w sierpniu 2017 roku w Tbilisi, z udziałem białoruskiego WKS "Mohylewlewliftmash" powstało konsorcjum "Gruzjińska winda", w którym planowano "zorganizować montaż białoruskich wind na Gruzjińskim Uniwersytecie Technicznym"¹⁶⁷. A do końca tego roku zainstalowano już 22 windy. Zadania na przyszłość są tu znacznie bardziej ambitne: w 2018 roku zebrać ponad 200 sztuk tego

¹⁶³ Białoruskie produkty żywnościowe cieszą się dużym popytem w Gruzji [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/beloruskie-produkty-pitanija-polzujutsja-bolshim-sposom-v-gruzii-276694-2017/>

¹⁶⁴ Białoruś i Gruzja pracują nad alternatywnymi sposobami dostarczania produktów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-gruzija-prorabatvjavjut-alternativnye-marshruty-dlja-postavok-produktsii-287901-2018/>

¹⁶⁵ Przedsiębiorstwa z Ministerstwa Rolnictwa zwiększyły eksport do Gruzji 2,9 raza w 2017 roku [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/предприятия-минсельхозпрода-в-2017-году-нарастили-экспорт-продукции-в-грузию-в-29-раза-290507-2018/>

¹⁶⁶ Oficjalna wizyta w Gruzji [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-v-gruziju-11241/

¹⁶⁷ Zapis przemówienia ministra spraw zagranicznych Białorusi W. Makieja do środków masowego przekazu po rozmowach z wicepremierem - ministrem spraw zagranicznych Gruzji (4 września 2017 roku, Mińsk) [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/d71a81478f220672.html

sprzętu, jako "fermę elewatorów punktowych break-even point - około 250 sztuk rocznie".¹⁶⁸a następnie "zorganizować produkcję do 2 tysięcy wind na terenie Gruzji"¹⁶⁹.

W związku z montażem białoruskiego sprzętu ciągnikowego na gruzińskiej ziemi, zakład montażowy na bazie gruzińskiej firmy "World Technik" został utworzony "zgodnie z memorandum podpisanym w 2015 roku pomiędzy gruzińską firmą a "Mińskim Zakładem Ciągników" OJSC.¹⁷⁰Pierwszym rezultatem jego pracy były modele "Białoruś-320,4" i "Białoruś-622" zmontowane przez JSC "Bobrujska fabryka części i zespołów ciągnikowych", zaprezentowane na wspomnianej już pierwszej Krajowej Wystawie Białorusi w Tbilisi jesienią 2016 roku. Rozwój więzi kooperacyjnych w kompleksie rolno-przemysłowym jest kontynuacją planów, wyrażonych na trzecim posiedzeniu międzyrządowej komisji ds. współpracy gospodarczej, dotyczących budowy gospodarstwa mleczarskiego dla 500 zwierząt na gruzińskiej ziemi przez białoruskich specjalistów w celu "przeniesienia technologii hodowli bydła mlecznego do Gruzji".¹⁷¹a także zamiary stron dotyczące realizacji wspólnych projektów w zakresie tworzenia ośrodków hodowlanych i plemiennych dla hodowli zwierząt. Wszystkie te fakty pokazują, że Białoruś naprawdę postrzega Gruzję jako ważnego i obiecującego partnera na Zakaukaziu i zamierza jedynie zintensyfikować dwustronne kontakty w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, petrochemii, farmacji i pomocy humanitarnej.

¹⁶⁸ Spotkanie z Pierwszym Wicepremierem Gruzji [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/7812>

¹⁶⁹ Michaił Rusyi wziął udział w posiedzeniu Międzyrządowej Białorusko-Gruzjińskiej Komisji Współpracy Gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.government.by/ru/content/7814>

¹⁷⁰ Kulyagin, S. Pierwsze ciągniki białorusko-gruzińskiego zespołu są prezentowane w Tbilisi / S. Kulyagin // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/pervye-traktory-belorusko-gruzinskoj-sborki-predstavleny-v-tbilisi-208304-2016/>

¹⁷¹ Ognewa, Yu. Białoruś zbuduje w Gruzji farmę mleczną na 500 głów (w języku rosyjskim) / Yu. Ognewa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-postroit-v-gruzii-molochnuju-fermu-na-500-golov-208213-2016/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Afryka:

punkt wyjścia - wspólny interes

Republika Białorusi tradycyjnie trzyma się jednolitego podejścia do rozwoju stosunków ze wszystkimi partnerami zagranicznymi, jednocześnie koncentrując swoje wysiłki w zakresie polityki zagranicznej na najważniejszych i najbardziej obiecujących wektorach, w tym tzw. krajach "dalekiego łuku" - w obwodach afrykańskim, latynoamerykańskim i afrykańskim, z którymi strona białoruska dąży do rozszerzenia i wzmocnienia współpracy, doprowadzając ją do poziomu partnerstwa strategicznego.

Białoruska polityka zagraniczna ma na celu rozwój stosunków z krajami "dalekiego łuku" w dwóch głównych kierunkach:

Po pierwsze, intensyfikacja kontaktów politycznych i gospodarczych z tradycyjnymi partnerami, wśród których oficjalny Mińsk obejmuje Argentynę, Brazylię, Chiny, Kubę, Egipt, Indie, Iran, Japonię, Republikę Południowej Afryki, Syrię, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Wenezuelę i Wietnam;

Po drugie, nawiązanie dialogu, aktywne wejście i konsolidacja na rynkach państw o znacznym potencjale współpracy przynoszącej wzajemne korzyści, w tym Białorusi, to Angola, Australia, Boliwia, Kambodża, Kolumbia, Ekwador, Etiopia, Indonezja, Laos, Malezja, Mongolia, Mozambik, Nikaragua, Nigeria, Pakistan, Peru, Katar, Arabia Saudyjska, Sri Lanka, Sudan, Zimbabwe.

Skupienie się Republiki Białoruś na aktywnym rozwoju współdziałania z krajami Afryki, Ameryki Łacińskiej i Azji tłumaczy się tym, że "dywersyfikacja handlu, pogłębienie współpracy gospodarczej z krajami wyżej wymienionych regionów planety jest ważnym warunkiem wstępnym dla rozwoju zorientowanej na eksport gospodarki białoruskiej"¹⁷². I należy powiedzieć, że w ciągu ostatnich kilku lat Republika Białorusi podjęła wiele konkretnych kroków w celu rozwoju każdego z tych regionów.

A zatem kraje azjatyckie są interesujące dla Białorusi jako pojemny, obiecujący i szybko rozwijający się rynek krajowych towarów i usług, a także jako obiecujący darczyńca dla białoruskiej gospodarki. I niech rynek azjatycki "nadal pozostaje słabo rozwinięty przez eksporterów z Białorusi w zakresie promocji wielu rodzajów ich wyrobów, w tym produkowanych przez przemysł maszynowy, elektroniczny i

¹⁷² Kraje i regiony [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/bilateral/>

petrochemiczny".¹⁷³Niemniej jednak Mińsk dąży do pełnej realizacji ambitnych planów zwiększenia dostaw białoruskich ciężarówek, ciągników, obrabiarek, łożysk, włókien chemicznych, sprzętu elektronicznego i medycznego do tego regionu, a także do wzmocnienia współpracy naukowej i przemysłowej z czołowymi krajami kontynentu.

Jeśli chodzi o Amerykę Łacińską, rozwój interakcji z państwami tego kontynentu jest ułatwiony dzięki wzmocnieniu dialogu z priorytetowymi partnerami oraz poszerzeniu geografii kontaktów dwustronnych i powiązań gospodarczych w obiecujących dla Białorusi sektorach. O tym, że "obroty handlowe Białorusi z krajami Ameryki Łacińskiej wzrosły w latach 2000 - 2015 ponad 4-krotnie, białoruski eksport rośnie szybciej i ponad 6-krotnie"¹⁷⁴.

A wydarzenia przeprowadzone w 2016 roku przez stronę białoruską z krajami afrykańskimi "przyczyniły się zarówno do aktywizacji stosunków politycznych, jak i do promocji współpracy handlowej i gospodarczej w zakresie dostaw białoruskich kamieniołomów, ładunków, maszyn drogowych i rolniczych oraz produktów petrochemicznych"¹⁷⁵. Doprowadziło to do ponad dwukrotnego wzrostu białoruskiego eksportu do Afryki w 2017 roku, a także do "ukształtowania się strategicznego podejścia do okopywania się w Afryce Południowej"¹⁷⁶. I już dziś na najwyższym szczeblu w Republice Białorusi ukształtowała się opinia, że "Afryka jest przyszłością całej planety". Dziś i jutro cały świat będzie się rozwijał kosztem Afryki"¹⁷⁷. W 2018 r. stosunki z państwami na kontynencie afrykańskim zostały jeszcze bardziej wzmocnione. Jednocześnie szybko rozwijające się partnerstwo Białorusi z **Sudanem** i **Zimbabwe** wygląda bardzo obiecująco.

I tak już w sierpniu 2017 roku Białoruś i **Sudan** przyjęły "mapę drogową" współpracy, w której określono parametry współpracy w branży naftowej i gazowej, zasobów wodnych i energii elektrycznej, przemysłu i handlu, szkolnictwa wyższego i badań naukowych, bankowości i finansów. Podpisany dokument powinien zapewnić

¹⁷³ Zalessky, B. Białoruś - Azja: wektor partnerstwa. Kronika obopólnie korzystnej współpracy / B. Zalessky. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018. - -- C. 5.

¹⁷⁴ Przegląd wyników polityki zagranicznej Republiki Białoruś i działalności Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2016 roku [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://mfa.gov.by/publication/reports/ea444d5cceb4798d.html>

¹⁷⁵ Przegląd wyników polityki zagranicznej Republiki Białoruś i działalności Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2016 roku [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://mfa.gov.by/publication/reports/ea444d5cceb4798d.html>

¹⁷⁶ Przegląd wyników polityki zagranicznej Republiki Białoruś i działalności Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2017 roku [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/publication/reports/a8a5169b6e487b3b.html>

¹⁷⁷ Adres do posłów do parlamentu Republiki Sudanu [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vystuplenie-pered-deputatami-parlamenta-respubliki-sudan-15402/

realizację porozumień zawartych w ostatnich latach między Mińskiem a Chartumem w sprawie całego zakresu współpracy dwustronnej, w tym wspólnych projektów, w tym "utworzenia w Sudanie zakładów produkcyjnych białoruskiego sprzętu, organizacji dostaw sprzętu drogowego, miejskiego, leśnego, kompleksów suszenia zboża, badań geologicznych w tym kraju"¹⁷⁸.

Sam fakt, że mapa drogowa została przyjęta, pokazuje, że Białoruś postrzega Sudan jako jednego z kluczowych partnerów na kontynencie afrykańskim i "jest zainteresowana znacznym zwiększeniem współpracy dwustronnej we wszystkich sektorach"¹⁷⁹. A statystyki pokazują, że w dwustronnym handlu białorusko-sudańskim wyraźnie dominują dostawy eksportowe ciągników, ciężarówek, różnego rodzaju maszyn, transformatorów, oprzyrządowania, opon z Białorusi. Wystarczy powiedzieć, że w latach 2010-2015 obroty handlowe między tymi dwoma krajami wzrosły z 15,4 do 41,3 mln dolarów, osiągając w 2013 r. rekordowy poziom 70,8 mln dolarów.

I nawet jeśli w 2016 roku wskaźnik ten spadł do 38 milionów dolarów, sam fakt przyjęcia "mapy drogowej", Mińsk i Chartum pokazały swoją determinację do powrotu do najwyższego poziomu wzajemnych obrotów handlowych w najbliższej przyszłości. Ponadto w ostatnich latach strony podjęły w tym celu szereg konkretnych działań - "wprowadziły w życie coroczne konsultacje polityczne, wznowiły działalność międzyrządowej komisji ds. współpracy po dziesięciu latach przestoju, ustanowiły bezpośrednie współdziałanie między ministerstwami przemysłu, rolnictwa, ropy i energii, edukacji"¹⁸⁰.

Oczywistym prologiem do przyjęcia "mapy drogowej" współpracy była wizyta prezydenta Białorusi w Sudanie w styczniu 2017 roku, podczas której nakreślono zainteresowane stanowisko Białorusi w sprawie udziału w projektach rozwoju przemysłowego i infrastrukturalnego na ziemi sudańskiej, utworzenia wspólnych przedsięwzięć w zakresie produkcji rolnej i produkcji samochodów ciężarowych na

¹⁷⁸ Białoruś i Sudan podpisały plan działania na rzecz współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-sudan-podpisali-dorozhnyju-kartu-razvitiya-sotrudnichestva-263976-2017/>

¹⁷⁹ Aleksander Łukaszenko pogratulował prezydentowi Sudanu Omarowi Hassanowi Ahmedowi Al-Baszirowi [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-pozdravil-prezidenta-sudana-omara-xasana-axmeda-al-bashira-15252/

¹⁸⁰ Białoruś i Sudan planują podpisać traktat o przyjaznych stosunkach i współpracy [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/belarus-i-sudan-planirujut-podpisat-dogovor-o-druzhestvennyh-otnoshenijah-i-sotrudnichestve-228043-2017/>

bazie istniejących zakładów w Sudanie. Mówiąc dokładniej, "pionierem w tym kierunku mógłby być projekt montażu ciągników"¹⁸¹.

Faktem jest, że Mińskie Zakłady Ciągnikowe współpracują z sudańskimi partnerami od 1994 roku. Lokalna firma MIG Agriculture jest wyłącznym dystrybutorem na rynku sudańskim produktów białoruskich producentów ciągników, ciężarówek, opon. W szczególności, sprzedając szereg modeli ciągników, była "jednym z trzech najlepszych dystrybutorów w Sudanie"¹⁸². Ponadto, w odległości zaledwie 15 kilometrów od Chartumu znajduje się miejsce, w którym można zamontować ciągnik. Z kolei w 2016 roku MTW dostarczyła do tego afrykańskiego kraju 123 ciągniki, w pierwszej połowie 2017 roku - 51 kolejnych maszyn, planując do końca roku wysłać tam co najmniej 80 sztuk. Jak widzimy, tendencja wzrostu eksportu jest oczywista. Ale strona białoruska postawiła sobie za cel znaczne zwiększenie obecności tego złożonego produktu technicznego w Sudanie, opierając się na szeregu ważnych argumentów. Po pierwsze, "projektanci zakładu dostosowali ciągnik o mocy 200 KM do warunków klimatycznych w Sudanie, nowy model BELARUS-2023.3 jest już testowany w zakładzie. Nowy ciągnik może pracować w 50-stopniowej temperaturze"¹⁸³. Po drugie, zakład montażowy w Sudanie może być wykorzystywany jako platforma dla białoruskich ciągników, aby dotrzeć do krajów sąsiednich i ogólnie do kontynentu afrykańskiego.

Wśród innych obiecujących obszarów białorusko-sudańskiej współpracy przemysłowej, które w styczniu 2017 roku środowiska biznesowe obu krajów rozważyły na forum biznesowym w Chartumie, znalazły się wspólne projekty "w dziedzinie budowy maszyn, górnictwa, kompleksu rolno-przemysłowego i farmacji"¹⁸⁴. Jeśli chodzi o budowę maszyn, w lutym 2017 roku do Sudanu przyjechała z Białorusi pierwsza partia maszyn Mińskich Zakładów Samochodowych - "10 ciężarówek dla firmy Petrola działającej w sektorze naftowym"¹⁸⁵. Wiosną 2017 roku Sudan przetestował kombajn zbożowy KZS-575 opracowany przez Gomselmash

¹⁸¹ Negocjacje z prezydentem Sudanu Omarem Hassanem Ahmedem Al-Bashirem [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/peregovory-s-prezidentom-sudana-omarom-xasanom-axmedom-al-bashirom-15397/

¹⁸² Matveev, V. Produkcja montażowa ciągników MTZ może pojawić się w Sudanie / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/sborochnoe-proizvodstvo-tractorov-mtz-mozhet-pojavitsja-v-sudane-228348-2017/>

¹⁸³ Sergiejewa, W. Montażowa produkcja białoruskich ciągników może powstać w Sudanie / W. Sergiejewa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/sborochnoe-proizvodstvo-beloruskich-tractorov-mozhet-byt-sozdano-v-sudane-263919-2017/>

¹⁸⁴ Białoruś zaofiarowała Sudanowi wspólne projekty biznesowe [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-predlozila-sudanu-sovmestnye-biznes-proekty-228663-2017/>

¹⁸⁵ Matveev, V.V. Pierwsza technika samochodowa MAZ przybyła do Sudanu / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-sudan-pribyla-pervaja-avtotehnika-maz-234543-2017/>

specjalnie dla tego kraju, gdzie sorgo jest jedną z głównych upraw zbożowych. Wersja sudańska odnosi się do dostaw tego sprzętu dla rolników, a perspektywy są bardzo znaczące, ponieważ "sorgo jest sadzone na kilku milionach hektarów"¹⁸⁶. Jednocześnie strona białoruska dąży do tego, aby nie tylko dostarczyć temu afrykańskiemu państwu sprzęt, lecz również zorganizować zgromadzenie na ziemi sudańskiej "pod pewnymi warunkami, które zostaną stworzone przez rząd Sudanu". Wtedy możliwe jest zorganizowanie tu produkcji montażowej maszyn rolniczych i osiągnięcie poziomu lokalizacji około 40%¹⁸⁷.

Ważna kontynuacja dialogu białorusko-sudyjskiego miała miejsce w grudniu 2018 roku, kiedy to prezydent Sudanu Omar al-Bashir złożył oficjalną wizytę w Republice Białorusi, co "dało znaczący impuls do dalszego pogłębiania dialogu międzypaństwowego i wykorzystania istniejącego potencjału współpracy białorusko-sudańskiej"¹⁸⁸. O poważnym potencjale i kuszących perspektywach współpracy między Białorusią a Sudanem świadczą następujące fakty: podczas wspomnianej wizyty w Mińsku szef państwa sudańskiego podpisał 17 dokumentów - umów, kontraktów o wartości około 250 milionów dolarów. Wśród dokumentów rozwijających ramy prawne stosunków białorusko-sudańskich należy wymienić międzyrządową umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania i zapobieganiu uchylaniu się od płacenia podatków w zakresie podatków dochodowych, a także memorandum o współpracy w sferze przemysłowej. Najwyraźniej jest to tylko punkt wyjścia dla rozwoju całego kompleksu stosunków dwustronnych, ponieważ, jak twierdzi O. Al-Bashir, "Sudan jest zainteresowany rozszerzeniem współpracy gospodarczej z Białorusią"¹⁸⁹. Aby podnieść te stosunki na nowy poziom w najbliższej przyszłości, strona sudańska otworzyła swoją misję dyplomatyczną w Mińsku w grudniu 2018 roku.

Białoruś wychodzi z założenia, że w stosunkach z Sudanem, który jest pomostem między cywilizacją arabską i Afryką, powinna polegać na eksporcie zaawansowanych technologicznie produktów, a następnie zakładać wspólne przedsiębiorstwa montażowe, ponieważ wzrost i dywersyfikacja białoruskiego eksportu powinna

¹⁸⁶ Sidorchik, V. "Gomselmash" przeprowadza testy kombajnu zbożowego w Sudanie (w języku rosyjskim) / V. Sidorchik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/gomselmash-provodit-ispytaniya-zernouborochnogo-kombajna-v-sudane-244896-2017/>

¹⁸⁷ Matwiejew, W. Białorusko-Sudyjskie umowy na 50 milionów dolarów są podpisane w Chartumie / W. Matwiejew // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belorusko-sudanskie-dogovorennosti-na-50-mln-podpisany-v-hartume-228714-2017/>

¹⁸⁸ Gratulacje dla prezydenta Omara Hassana Ahmeda Al-Bashira z Sudanu [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-prezidentu-sudana-omaru-xasanu-axmedu-al-bashiru-20193/

¹⁸⁹ Griszkiwicz, A. Sudan jest zainteresowany rozszerzeniem współpracy gospodarczej z Białorusią / A. Griszkiwicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/sudan-zainteresovan-v-rasshirenii-ekonomicheskogo-sotrudnichestva-s-belarusju-328885-2018/>

"przyczynić się do rozwoju gospodarczego Sudanu, rozwiązania problemów przemysłowienia, rozwoju rolnictwa i kształcenia miejscowych wysoko wykwalifikowanych pracowników"¹⁹⁰. Jeśli w 2017 roku z Białorusi po raz pierwszy na rynku sudańskim dostarczono wywrotki, prototypy zaawansowanych technologicznie kombajnów zbożowych i ciągników zasilanych energią, maszyny drogowe, sprzęt rolniczy, a także wznowiono dostawy samochodów ciężarowych, to "w pierwszych 10 miesiącach 2018 roku eksport białoruskich towarów do Sudanu wzrósł prawie dwukrotnie w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku"¹⁹¹.

Ten afrykański kraj przyciąga uwagę Białorusi nie tylko bogatymi zasobami naturalnymi i dobrym położeniem geograficznym, nie tylko możliwościami dostaw białoruskiego sprzętu i szkoleń dla Sudanu, lecz również otwarciem obiecujących obszarów współpracy, których lista jest dość szeroka: "Ta współpraca w sektorze rolno-przemysłowym, w zakresie rozwoju minerałów, infrastruktury i logistyki"¹⁹².

Jeśli chodzi o współpracę przemysłową, obecnie Białoruś i Sudan już opracowują i realizują dwanaście wspólnych projektów, które "dotyczą wydobycia złota, utworzenia wieloprofilowego przedsiębiorstwa budowy maszyn do montażu ciągników, samochodów ciężarowych MAZ i sprzętu Gomselmash"¹⁹³. Na tej samej liście należy wymienić udział białoruskich organizacji w projektach energetycznych, działania na rzecz poprawy wydobycia ropy naftowej na sudańskich złożach, utworzenie spółek joint venture do produkcji wyrobów mięsnych i mlecznych, pasz, uprawy warzyw i kiełków.

Jeżeli mówimy o rozwoju białorusko-sudyjskiej współpracy w dziedzinie rolnictwa, to przede wszystkim powinniśmy wspomnieć o umowie ramowej na dostawę z Białorusi 17 magazynów zboża o wartości 60 milionów euro do tego afrykańskiego kraju. Jeszcze we wrześniu 2018 roku białoruski Leedselmash i Selenergoprom podpisali odpowiednie dokumenty z Sudańskim Bankiem Rolnym Sudanu. W związku z tym "Leedselmash" podpisał umowę na dostawę ośmiu magazynów zbożowych o pojemności 50 tys. ton i czterech - 25 tys. ton o łącznej wartości 32,4 mln euro.

¹⁹⁰ Negocjacje z prezydentem Sudanu Omarem Hassanem Ahmedem Al-Bashirem [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/peregovory-s-prezidentom-sudana-omarom-xasanom-axmedom-al-bashirom-20033/

¹⁹¹ To jest to samo miejsce.

¹⁹² Podczas wizyty prezydenta Sudanu na Białorusi podpisano umowy na 250 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vo-vremja-vizita-prezidenta-sudana-v-belarus-podpisano-kontraktov-na-250-mln-328785-2018/>

¹⁹³ Griszkievicz, A. Białoruś i Sudan kładą nacisk na współpracę gospodarczą i przemysłową - Rachkov / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/belarus-i-sudan-delajut-aktsent-na-sotrudnichestve-v-ekonomike-i-promkooperatsii-rachkov-328692-2018/>

"Selenergoprom podpisał dokumenty na dostawę pięciu magazynów zbożowych o pojemności 100 tys. ton każdy, o wartości 27,25 mln euro"¹⁹⁴.

Prace poszukiwawcze w Sudanie są również obiecujące dla Białorusi. Odpowiednie białoruskie przedsiębiorstwo zostało już zarejestrowane w tym celu. W grudniu 2018 roku stało się jasne, że "Sudan zamierza w niedalekiej przyszłości przeznaczyć dla Białorusi drugie miejsce wydobywania złota, położone w pobliżu Nilu"¹⁹⁵. I wtedy białoruscy specjaliści w tym afrykańskim kraju będą prowadzić prace poszukiwawcze w dwóch miejscach jednocześnie. Co więcej, w najbliższej przyszłości w obu krajach zostaną również podjęte działania na poziomie parlamentów i kręgów biznesowych w celu "podniesienia stosunków między regionami Białorusi i państwami Sudanu na wyższy poziom".¹⁹⁶który pasuje do poziomu partnerstwa strategicznego.

Jeśli chodzi o **Zimbabwe**, w styczniu 2019 r. prezydent E. Mnangagwa złożył wizytę w Republice Białorusi, w ramach której strony uzgodniły opracowanie strategii i wdrożenie konkretnego planu rozwoju współpracy w przyszłości. Na Białorusi, ten afrykański kraj, położony na południu "czarnego" kontynentu, jest uważany za ważnego partnera w regionie południowoafrykańskim, starając się z tego powodu stopniowo osiągnąć strategiczny poziom interakcji z nim i dostrzec znaczący potencjał w rozwoju dwustronnych stosunków, mimo że "Zimbabwe przechodzi ciężkie chwile: przez prawie dwie dekady kraj ten był przedmiotem różnych sankcji gospodarczych, był praktycznie odizolowany"¹⁹⁷.

Oficjalny Mińsk dostrzega znaczny potencjał współpracy z Harare, przede wszystkim w dziedzinie handlu i gospodarki. Faktem jest, że obecnie w tym afrykańskim kraju "aktywnie zmienia się ustawodawstwo w celu przyciągnięcia inwestycji, daje się zielone światło dla tworzenia wspólnych przedsiębiorstw".¹⁹⁸Podjęwane są konkretne działania na rzecz wzrostu i industrializacji różnych sektorów gospodarki, a

¹⁹⁴ Białoruś dostarczy do Sudanu magazyn zboża o wartości 60 mln euro [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-postavit-v-sudan-zerohranilishcha-na-60-mln-evro-318290-2018/>

¹⁹⁵ Gryszkiewicz, A. Sudan zamierza przydzielić Białorusi drugie miejsce wydobywania złota / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sudan-nameren-vydelit-belarusi-vtoroj-uchastok-dlja-dobychi-zolota-328681-2018/>

¹⁹⁶ Współpraca międzyregionalna między Białorusią a Sudanem powinna zostać przeniesiona na wyższy poziom - Andrejczenko [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/politics/view/mezhregionalnoe-sotrudnichestvo-belarusi-i-sudana-sleduet-vyvesti-na-bolee-vysokij-uroven-andrejchenko-328837-2018/>

¹⁹⁷ Negocjacje z prezydentem Zimbabwe Emmersonem Mnangagwa [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-prezidenta-respubliki-zimbabwe-emmersona-mnangagvy-20303/

¹⁹⁸ Białoruś i Zimbabwe mogą przystąpić do współpracy gospodarczej na dużą skalę - Sheiman [Zasoby elektroniczne]. -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-zimbabwe-mogut-vyjti-na-masshtabnoe-ekonomicheskoe-sotrudnichestvo-shejman-333102-2019/>

modernizacja i mechanizacja rolnictwa i górnictwa oraz budowa infrastruktury społeczno-gospodarczej to główne priorytety polityki wewnętrznej. Nie zapominajmy, że "Zimbabwe posiada bogate zasoby naturalne - węgiel, diamenty, inne złoża mineralne. Dlatego też istnieje zapotrzebowanie na maszyny, które są produkowane na Białorusi¹⁹⁹.

Przypominamy, że kontakty między Białorusią a Zimbabwe znacznie się zintensyfikowały i otrzymały silny impuls do rozwoju w 2015 roku po wizycie E. Mnangagwy w naszym kraju, dopiero wtedy jako wiceprezydent tego południowoafrykańskiego państwa. W Mińsku powiedział trzy i pół roku temu, że "strona Zimbabwe jest zainteresowana rozszerzeniem współpracy handlowej i gospodarczej, a także współpracy w takich dziedzinach jak infrastruktura, rolnictwo i górnictwo²⁰⁰. Jednocześnie, mówiąc o potrzebie realizacji dużych projektów infrastrukturalnych w swoim kraju, wysocy rangą przedstawiciele Zimbabwe wyraźnie wskazali na ważny dla strony białoruskiej szczegół: "Z wielu obiektywnych powodów mieszkańcy Zimbabwe chcieliby z różnych powodów preferować samochody z Białorusi, a nie ich zachodnie odpowiedniki²⁰¹. Od tego czasu partnerstwo między Białorusią a Zimbabwe stopniowo się rozwija i umacnia. Należy zauważyć, że do niedawna podstawą eksportu z Białorusi do Zimbabwe były nawozy potasowe i części zamienne do sprzętu samochodowego, natomiast Białoruś importowała w niewielkich ilościach minerały, a także owoce cytrusowe i warzywa.

Już w 2014 roku Ministerstwo Przemysłu Republiki Białorusi w Zimbabwe dostarczyło wywrotki kopalniane i ładowarki, które rozpoczęły pracę w kopalni "Hwange". W 2017 r. zawarto umowy na dostawę wywrotek kopalnianych o mniejszej wydajności do Afryki Południowej. W 2018 roku Amkodor podpisał umowę na dostawę czterdziestu sztuk maszyn i części zamiennych na prawie cztery i pół miliona dolarów w Zimbabwe, przy wsparciu finansowym Banku Rozwoju Białorusi i Banku Rezerw Zimbabwe. Ale to właśnie w 2019 roku białoruskie dostawy na rynek Zimbabwe powinny zyskać nową skalę. Mówimy o wysyłce sprzętu do tego kraju w ramach wcześniej podpisanych umów - ciągniki, siewniki, produkty Mińskiego Zakładu Samochodowego - ciągniki, naczepy. W szczególności chęć zakupu około

¹⁹⁹ Matveev, V.V. Opracowywane są nowe kontrakty na dostawę białoruskiego sprzętu w Zimbabwe (w języku rosyjskim) / V.Matveev // [Electronic Repe6surs]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/prorabatyvajutsja-novye-kontrakty-na-postavku-beloruskoj-tehniki-v-zimbabwe-333019-2019/>

²⁰⁰ Spotkanie z wiceprezydentem Republiki Zimbabwe Emmersonem Mnangagwą [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-vitse-prezidentom-respubliki-zimbabwe-emmersonom-mnangagvoj-11803/

²⁰¹ Zimbabwe rozważa zakup dużej partii białoruskiego sprzętu [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/zimbabwe-rassmatrivaet-vozmozhnost-priobretenija-krupnoj-partii-beloruskoj-tehniki-5848-2015/>

dwustu ciężarówek Mińskiej Fabryki Samochodów została wyrażona przez zimbabweńską firmę Ajara Trucking, która zauważyła, że "potrzeby Zimbabwe mogą sięgać tysiąca sztuk". Samochody ciężarowe MAZ mają być wykorzystywane w przemyśle wydobywczym do transportu paliwa, zboża i nawozów²⁰². Białoruski Zakład Samochodowy wraz z firmą "Sohra" pracuje obecnie nad dostawą sześciu wywrotek i dwóch ładowarek. W sumie ponad 70 samochodów ciężarowych BelAZ pracuje tam z powodzeniem w różnych kamieniołomach. Należy również zaznaczyć, że finansowanie eksportu na dostawy białoruskiego sprzętu w Zimbabwe planuje się realizować przy udziale Panafrykańskiego Banku Handlu i Rozwoju Afryki Wschodniej i Południowej, któremu Białoruski Bank Rozwoju "otworzył w 2018 roku linię kredytową w wysokości 70 mln USD na odpowiednie potrzeby"²⁰³.

Po stronie białoruskiej otwierają się również interesujące możliwości w zakresie realizacji wspólnych projektów z partnerami z Zimbabwe w dziedzinie badań geologicznych i górnictwa. W szczególności "Białoruś spodziewa się rozpocząć komercyjne wydobycie w Zimbabwe w marcu 2019 roku"²⁰⁴. W tym kraju powstało już łącznie pięć wspólnych przedsiębiorstw białoruskich i Zimbabwe. Białoruscy geolodzy pracują w południowej Afryce od półtora roku i znaleźli tam "wystarczająco duże złoża minerałów"²⁰⁵.

Jeśli mówimy o perspektywach współpracy między tymi dwoma krajami w ogóle, to wśród dziedzin, w których Mińsk i Harare będą najaktywniej współpracować, znajdują się rolnictwo, budownictwo, energetyka, a także sfera nauki i edukacji. Jeśli chodzi o rolnictwo, Ministerstwo Rolnictwa i Żywności Białorusi oraz Ministerstwo Gruntów, Rolnictwa, Wody, Klimatu i Osiedli Wiejskich Zimbabwe przystąpiły do protokołu ustaleń w styczniu 2019 roku. Dokument ten może i powinien być prologiem do wielu projektów. Obejmuje to "utworzenie w Zimbabwe spółek joint venture zajmujących się produkcją i przetwarzaniem mięsa i mleka"²⁰⁶. Jedno z nich może stać się przedsiębiorstwem produkującym i przetwarzającym mięso i mleko z udziałem

²⁰² Sergeeva, V. Firma z Zimbabwe jest gotowa do zakupu około 200 ciężarówek MAZ / V. Sergeeva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/kompanija-iz-zimbabwe-gotova-zakupit-okolo-200-gruzovikov-maz-333067-2019/>

²⁰³ Bank Rozwoju będzie kredytował dostawy białoruskiego sprzętu w Zimbabwe [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/bank-razvitiya-prokredituet-postavki-belorusskoj-tehniki-v-zimbabwe-333485-2019/>

²⁰⁴ W marcu Białoruś zamierza rozpocząć komercyjne wydobycie minerałów w Zimbabwe [Zasoby Elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-v-marte-namerena-pristupit-k-promyshlennoj-dobyche-poleznych-iskopaemyh-v-zimbabwe-333402-2019/>

²⁰⁵ To jest to samo miejsce.

²⁰⁶ Matveev, V. Współpraca z Białorusią stworzy możliwości rozwoju gospodarki Zimbabwe i potencjału eksportowego / V. Matveev // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sotrudnichestvo-s-belarusiju-dast-vozmozhnosti-dlja-razvitiya-ekonomiki-i-eksportnogo-potentsiala-333049-2019/>

kompleksu rolno-przemysłowego Machulishchi, który wysłał już swoją propozycję do strony Zimbabwe. "Koszt projektu, jeśli kontrakt zostanie podpisany, przekroczy 26 milionów dolarów."²⁰⁷

W sektorze energetycznym "udział białoruskich przedsiębiorstw w budowie obiektów hydrotechnicznych, budowa pod klucz elektrowni na kolektorach słonecznych"²⁰⁸ może stać się obiecująca. Konkretnym krokiem w kierunku wzmocnienia dwustronnej białorusko-wibskiej współpracy naukowej było podpisanie w styczniu 2019 roku w Mińsku protokołu ustaleń w sprawie nauki, technologii i innowacji między Państwowym Komitetem Nauki i Technologii Białorusi a Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Technologii Zimbabwe. Dokument ten przewiduje powołanie dwustronnej komisji, która zajmie się tworzeniem potencjalnych wspólnych projektów naukowych. Pomimo tego, że rynek Zimbabwe jest dla Białorusi nowy, to już mówimy o najbardziej obiecujących obszarach współpracy naukowej, na których już powstały propozycje. Mówią oni w szczególności o wspólnych projektach "w dziedzinie rolnictwa, medycyny, produkcji maszyn i urządzeń, energii"²⁰⁹.

Mówiąc o zamiarach stron dotyczących rozwoju współpracy w dziedzinie edukacji, należy od razu wspomnieć o podpisanym w styczniu 2019 roku memorandum o współpracy między Ministerstwem Edukacji Białorusi a Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Technologii Zimbabwe, które dotyczy współpracy w dziedzinie specjalistycznego szkolnictwa średniego, wyższego, nauki i technologii. Należy zaznaczyć, że "podobne memoranda o obszarach współpracy zostały zawarte z udziałem Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego i Republikańskiego Instytutu Kształcenia Zawodowego Białorusi"²¹⁰. Pojawienie się tych dokumentów podyktowane jest faktem, że "rozwojowi stosunków handlowych i gospodarczych między Białorusią a Zimbabwe musi towarzyszyć odpowiednie szkolenie"²¹¹.

²⁰⁷ Matveev, V.V. Opracowywane są nowe kontrakty na dostawę białoruskiego sprzętu w Zimbabwe (w języku rosyjskim) / V.Matveev // [Electronic Repe6surs]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/prorabatvjavutsja-novye-kontrakty-na-postavku-beloruskoj-tehniki-v-zimbabwe-333019-2019/>

²⁰⁸ Negocjacje z prezydentem Zimbabwe Emmersonem Mnangagwa [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://presidents.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-prezidenta-respubliki-zimbabwe-emmersona-mnangagvy-20303/

²⁰⁹ Białoruś i Zimbabwe planują utworzenie komisji ds. współpracy w dziedzinie nauki i technologii [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/society/view/belarus-i-zimbabwe-planirujut-sozdat-komissiju-po-sotrudnichestvu-v-nauke-i-tehnologijah-333035-2019/>

²¹⁰ Białoruś i Zimbabwe podpisały pakiet dokumentów dotyczących współpracy w różnych dziedzinach [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-i-zimbabwe-podpisali-paket-dokumentov-o-sotrudnichestve-v-raznyh-sferah-333033-2019/>

²¹¹ Białoruś i Zimbabwe przygotowują umowę o wzajemnym uznawaniu dokumentów edukacyjnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/society/view/belarus-i-zimbabwe-gotovjat-soglaszenie-o-vzaimnom-priznanii-dokumentov-ob-obrazovanii-333074-2019/>

Statystyki mówią, że dziś na białoruskich uczelniach studiuje tylko sześciu studentów z Zimbabwe. Jasne jest, że w najbliższej przyszłości może i powinno być ich znacznie więcej. Do takiej dynamiki powinna przyczynić się przygotowywana dziś przez strony umowa o wzajemnym uznawaniu dokumentów edukacyjnych przez Białoruś i Zimbabwe.

Jak widać, zakres stosunków partnerskich między Białorusią a Zimbabwe znacznie się rozszerzył w ciągu ostatnich kilku lat, co stawia pilną kwestię powołania białorusko-białoruskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy handlowej i gospodarczej w praktycznej płaszczyźnie agendy stosunków dwustronnych, która mogłaby "lepiej stymulować realizację planów"²¹². Musimy założyć, że rok 2019 będzie punktem wyjścia dla działalności tego bardzo potrzebnego dziś podmiotu.

FOR AUTHOR USE ONLY

²¹² Negocjacje z prezydentem Zimbabwe Emmersonem Mnangagwa [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-prezidenta-respubliki-zimbabwe-emmersona-mnangagvy-20303/

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Algieria:

priorytety partnerstwa zostaną określone w mapie drogowej.

Algieria jest jednym z tych krajów kontynentu afrykańskiego, z którymi Białoruś widzi "znaczący potencjał rozwoju stosunków dwustronnych"²¹³. W lutym 2018 roku odbyła się pierwsza w historii stosunków białorusko-algierskich wizyta na Białorusi, założona jeszcze w październiku 1995 roku; minister spraw zagranicznych tego afrykańskiego kraju zgodził się na nawiązanie stosunków gospodarczych między państwami i ich intensyfikację; strony podpisały również pierwsze w historii stosunków dwustronnych dokumenty międzyrządowe, w tym umowę o utworzeniu Wspólnej Komisji ds. Pierwsze spotkanie tej nowej formacji ma się odbyć w 2018 roku w celu uzgodnienia mapy drogowej współpracy białorusko-algierskiej.

Zainteresowanie Białorusi w Algierii wynika z szeregu poważnych okoliczności. Przede wszystkim "to państwo jest największe obszarowo na kontynencie afrykańskim i graniczy z kilkoma państwami, co otwiera przed Białorusią ogromne możliwości w sferze handlowej i gospodarczej"²¹⁴. Algieria, licząca ponad 40 milionów mieszkańców, zajmuje drugie miejsce po Egipcie wśród państw arabskich. Kraj jest bogaty w minerały, w tym gaz ziemny i ropę naftową (odpowiednio 9. i 16. miejsce na świecie), które stanowią znaczną część produktu krajowego brutto i większość eksportu. Ponadto do najbardziej rozwiniętych gałęzi przemysłu w Algierii należą produkty elektryczne, w tym smartfony, telewizory, pralki, a także leki i produkty żywnościowe. W rezultacie "znaczący potencjał paliwowy Algierii, szybko rosnąca liczba ludności oraz zrównoważona i dynamiczna gospodarka czynią ją jednym z nowych liderów w świecie arabsko-muzułmańskim"²¹⁵.

Ta obecna tendencja w rozwoju państwa afrykańskiego jest wymownie uzupełniona przez fakt, że pod względem politycznym "Algieria pozostaje jednym z niewielu krajów świata arabskiego, który nie został dotknięty destabilizacją i zachował zdolność

²¹³ Gratulacje dla prezydenta Algierii Abdelaziza Boutefliki z okazji Dnia Rewolucji [Materiały elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-prezidenta-alzhira-abdeljajza-boutefliki-s-natsionalnym-prazdnikom-10092/

²¹⁴ Spotkanie z algierskim ministrem spraw zagranicznych Abdelkaderem Messahelem [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://president.gov.by/ru/search_ru/getExtendedResults/?query=search_type=type_all_wordsroup=0rom_day=20rom_month=2rom_year=2018o_day=20o_month=2o_year=2018search_type=sort=descearch_ok.x=34&earch_ok.y=8&search_mode=&search_node=news&search_node_id=374&search_title_name=events

²¹⁵ Zherlitsyna, N.A. Partnerstwo strategiczne między Rosją a Algierią w warunkach kryzysu: potencjał i wyzwania (w języku rosyjskim) // Biuletyn uniwersytecki. - - 2015. - - №8. - - C. 24.

do prowadzenia własnej polityki zagranicznej"²¹⁶. Nowy rząd Algierii, utworzony po wyborach parlamentarnych w maju 2017 r., uczynił rozwój gospodarczy priorytetem, aby ukierunkować "większe wysiłki na dywersyfikację gospodarczą w najbliższej przyszłości, ponieważ nie może być w pełni uzależniony od wzrostu cen ropy naftowej na rynkach międzynarodowych"²¹⁷. W tym kontekście widoczny jest pragmatyzm wizyty algierskiego ministra A. Messahella na Białorusi oraz utworzenie Wspólnej Komisji ds. Współpracy Handlowej, Gospodarczej, Naukowej i Technicznej, która "posłuży za podstawę do dalszego rozwoju współpracy gospodarczej między naszymi krajami"²¹⁸.

Z danych statystycznych białorusko-algierskich stosunków handlowych i gospodarczych wynika, że w 2012 roku maksymalny obrót handlowy między stronami wyniósł ponad 22 mln dolarów. Rok wcześniej białoruski eksport do tego afrykańskiego kraju osiągnął rekordową wielkość - ponad 18 milionów dolarów. Bazował on wówczas na samochodach ciężarowych, ciągnikach, metalach walcowanych, nawozach azotowych, produktach naftowych, oponach. Uważa się, że "wśród białoruskich przedsiębiorstw największy sukces na algierskim rynku odnosi obecnie JSC "MTZ" - od kilku lat w Algierii montażowa produkcja ciągników "Białoruś", które są następnie sprzedawane na lokalnym rynku"²¹⁹. Dokładnie mówiąc, produkcja montażowa białoruskich ciągników została zorganizowana w 2011 roku na bazie algierskiej firmy Belarus Motors Algerie w algierskim gubernatorstwie Setif. Jednak w kolejnych latach obroty handlowe między krajami nabrały negatywnej dynamiki, co sprawiło, że strony znacznie bardziej systematycznie podchodziły do tematu przywracania dawnych pozycji w interakcji. A utworzenie wspólnej białorusko-algierskiej komisji ds. współpracy handlowej, gospodarczej i naukowo-technicznej jest tylko pierwszym krokiem na tej drodze.

Kolejnym krokiem w tym kierunku jest budowanie więzi międzyparlamentarnych, tak aby "parlamentarzyści obu krajów aktywnie tworzyli ramy prawne współpracy białorusko-algierskiej"²²⁰. I taki krok zostanie podjęty w niedalekiej przyszłości,

²¹⁶ Balmasow, S. Algieria: "antyrecesyjny" partner Rosji w świecie arabskim / S. Balmasow // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: https://islam-today.ru/islam_v_mire/bliznij-vostok/alzir-antikrizisnyj-partner-rossii-v-arabskom-mire/

²¹⁷ Nowy premier Algierii nadał priorytet rozwojowi gospodarczemu kraju [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://russian.news.cn/2017-05/26/c_136318214.htm

²¹⁸ Zapis podejścia do prasy ministra spraw zagranicznych Białorusi W. Makieja po spotkaniu z ministrem spraw zagranicznych Algierii A. Messahellem (20 lutego 2018 r., Mińsk) [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/a52a6923d31941bf.html

²¹⁹ Ekspozycja narodowa Białorusi w Algierii [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belinterexpo.by/about/news/nacionalnaya-ekspoziciya-belarusi-v-alzhire.html/>

²²⁰ S. Savko, S. Myasnikovich proponuje Algierii zacieśnienie współpracy międzyparlamentarnej / S. Savko // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/mjasnikovich-predlagaet-alzhiru-aktivizirovat-mezhparlamentskoe-sotrudnichestvo-290692-2018/>

ponieważ "rozważane jest już podpisanie konwencji o unikaniu podwójnego opodatkowania, umów o współpracy handlowo-gospodarczej, wojskowo-technicznej i inwestycyjnej, a także umów o współpracy w dziedzinie rolnictwa i weterynarii sanitarnej".²²¹co powinno przyczynić się do intensyfikacji stosunków dwustronnych, a także do zwiększenia dostaw z Białorusi. Takie towary krajowe, jak ciągniki i inne maszyny rolnicze, ciężarówki, autobusy, wywrotki, nawozy azotowe, opony, wyroby mięsne i mleczarskie, mleko w proszku, drewno są obecnie jednym z punktów wzrostu eksportu Białorusi do tego afrykańskiego kraju.

Należy zaznaczyć, że strona białoruska interesuje się przede wszystkim rolnictwem, ponieważ "Algieria jest drugim importerem produktów mlecznych na świecie".²²²który kupuje dziesiątki miliardów dolarów w tych produktach każdego roku. Konsumpcja różnego rodzaju przetworów mlecznych jest tu tradycyjna i stanowi znaczną część codziennej diety ludności. Gospodarstwa domowe wydają do jednej czwartej swojego budżetu na produkty mleczne. Faktem jest, że znaczna część produktów mlecznych w Algierii jest produkowana z mleka w proszku przywożonego w dużych ilościach z zagranicy. Jednocześnie pracujemy nad rozwojem naszego własnego przemysłu mleczarskiego. Dlatego "w obecnych warunkach wskazane byłoby, aby białoruskie przedsiębiorstwa skoncentrowały się nie tylko na promocji gotowych produktów mlecznych, lecz również na tworzeniu spółek joint venture, których produkty mogą być sprzedawane zarówno na krajowym rynku algierskim, jak i na rynkach krajów sąsiednich"²²³.

Innym obiecującym obszarem interakcji jest edukacja, ponieważ od czasów radzieckich "w białoruskich instytucjach edukacyjnych kształciło się ponad 400 algierskich specjalistów z wyższym i średnim wykształceniem specjalistycznym, a także 14 kandydatów do nauki"²²⁴. A dziś istnieją wszystkie warunki do kontynuowania tej współpracy, w ramach której strona białoruska jest gotowa zapewnić szkolenie personelu, organizować staże w interesujących dla strony algierskiej specjalnościach, w tym inżynierijno-technicznych, a także w takich dziedzinach jak rolnictwo, medycyna i sprawy wojskowe.

Jednym z ważnych kierunków aktualizacji białorusko-algierskiej współpracy w 2018 roku powinno być również zintensyfikowanie działalności wystawienniczej i targowej stron. W szczególności, w ramach wspomnianej już wizyty ministra spraw zagranicznych Algierii A. Messahela na Białorusi, białoruskie przedsiębiorstwa

²²¹ Białoruś - Algieria [Zasoby elektroniczne]. - -- 2017. - URL: http://egypt.mfa.gov.by/ru/blr_algeria/

²²² Białoruś Perspektywy Algierii [Zasób elektroniczny]. - -- 2017. - URL: <https://belarus24.by/news/economics/belarus-alzhir-perspektivy/>

²²³ Algieria [Zasoby elektroniczne]. - -- 2018. - URL: <https://export.by/algeria>

²²⁴ Białoruś - Algieria [Zasoby elektroniczne]. - -- 2017. - URL: http://egypt.mfa.gov.by/ru/blr_algeria/

eksportowe zostały "zaproszone na wystawy, które odbywają się w Algierii"²²⁵. Jednocześnie strona algierska wyraziła swoje zobowiązanie do wzięcia udziału w zbliżającej się międzynarodowej wystawie "Belagro" w Mińsku latem 2018 roku.

Aktualizacja wystawy i wektora targowego w rozwoju białorusko-algierskiego partnerstwa wydaje się wynikać z udanego przeprowadzenia pierwszej Krajowej Wystawy Republiki Białorusi na 50. międzynarodowej wystawie FIA-2017, która odbyła się w Algierii w maju 2017 roku i w której wzięło udział "około 1 tysiąca firm z 40 krajów"²²⁶. Faktem jest, że ta wystawa jest naprawdę największą i najbardziej autorytatywną imprezą wystawienniczą w Algierii. Poza Białorusią, Chinami, Kubą, Czechami, Francją, Niemcami, Węgrami, Włochami, Japonią, Polską, Republiką Południowej Afryki, Turcją, Stanami Zjednoczonymi Ameryki reprezentowane były tam tylko ich ekspozycje narodowe. W sumie jest to 28 krajów. Rosja została wybrana jako gość honorowy na wystawie.

Uczestnikami białoruskiej ekspozycji narodowej na targach 227FIA-2017 zostały takie duże przedsiębiorstwa przemysłowe, jak JSC "Gomselmash", JSC "MAZ" - spółka zarządzająca holdingu "Bieławtomaz", JSC "Miński Zakład Elektrotechniczny imienia W.I. Kozłowa", JSC "Miński Zakład Ciągników". W szczególności, jeśli chodzi o wyposażenie białoruskich producentów samochodów, "przedstawiciele służb publicznych Algierii odnotowali osiągnięcia mińskich zakładów w zakresie projektowania i montażu urządzeń komunalnych, w szczególności <...> myjki kanałowej MAZ-4926W2.

W ramach wspólnego stanowiska Białoruskiego Komitetu Państwowego ds. Nauki i Techniki zaprezentowano ponad 120 osiągnięć naukowych i technicznych, powstałych w organizacjach podległych: Ministerstwo Edukacji - Białoruski Uniwersytet Państwowy, Park Naukowo-Technologiczny "Politechnika" Białoruskiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego, Białoruski Instytut Analiz Systemowych; Narodowa Akademia Nauk Białorusi - SNU "Instytut Metalurgii Prochowej", JSC "Centrum Organizacji Pozarządowych", RUE "SPC NAS Białorusi o mechanizmie mechanizacji wsi".

²²⁵ Griszkiwicz, A. Pierwsza sesja białorusko-algierskiej komisji odbędzie się w tym roku w Algierii / A. Griszkiwicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/pervoe-zasedanie-belorusko-alzhirskoj-komissii-projdet-v-etom-godu-v-alzhire-290659-2018/>

²²⁶ Białoruś i Algieria mają wszystkie przesłanki do rozszerzenia współpracy - Raczków [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-alzhir-imejut-vse-predposylki-dlja-rasshirenija-sotrudnichestva-rachkov-247000-2017/>

²²⁷ Wystawa FIA-2017 w Algierii [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://avtotehnolog-tula.ru/fia-2017>

Tylko Białoruski Uniwersytet Państwowy zaprezentował na ekspozycji narodowej ponad 20 opracowań wyrobów naukowo-technicznych. Szczególnym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się takie produkty, jak: kompleks urządzeń do produkcji wyrobów z elastycznych, integralnych i sztywnych pianek poliuretanowych oraz do stosowania uszczelniających konturów kompozycji poliuretanowych i silikonowych; preparaty weterynaryjne na bazie rekombinowanych regulacyjnych białek zwierzęcych; technologia przedsewniej obróbki nasion warzyw, zbóż, roślin leczniczych i nasion plantacji leśnych. "Odwiedzający byli również aktywnie zainteresowani możliwością zdobycia wykształcenia w BSU. Podczas wystawy odbyło się ponad 40 rozmów z przedstawicielami przedsiębiorstw, organizacji, instytucji naukowych, firm i osób prywatnych z Algierii"²²⁸.

Ekspozycję narodową Republiki Białorusi odwiedziła znaczna liczba gości, od producentów rolnych w Algierii po przedstawicieli dużych firm. "Algierskie środowiska biznesowe wyraziły zainteresowanie rozwojem białoruskich uczonych w dziedzinie inżynierii rolnej, przemysłu elektrycznego, energii alternatywnej, tworzenia nowych materiałów, produkcji materiałów chłonnych, wyrobów medycznych"²²⁹. I dał swoje konkretne rezultaty: w sumie w ramach ekspozycji krajowej "podpisano 10 protokołów intencyjnych i 3 umowy o współpracy"²³⁰. W szczególności podpisano memoranda o współpracy między Mińskimi Zakładami Ciągników i Białoruską Algierią Samochodową, a także między NAS Białorusi i potencjalnymi partnerami. Ponadto Białoruski Uniwersytet Państwowy oraz Uniwersytet Naukowo-Techniczny im. Huari Boumediena uznały za konieczne opracowanie umowy o współpracy naukowo-technicznej, a jednostki strukturalne tych uniwersytetów - Instytut Stosowanych Problemów Fizycznych im. A.N. Sewczenki oraz Wydział Inżynierii Mechanicznej i Rozwiązań Technicznych - podpisały protokół o zamiarze prowadzenia wspólnych badań i rozwoju w zakresie stosowanych problemów fizycznych.

Ogólnie rzecz biorąc, udział w 50. Międzynarodowej Wystawie Przemysłowej FIA-2017 pozwolił stronie białoruskiej zademonstrować potencjalnym partnerom z Algierii wysoki poziom potencjału naukowego i innowacyjnego Republiki Białoruś, szeroki zakres dziedzin naukowych i technicznych, które mogą stanowić podstawę opracowanej dziś przez strony mapy drogowej współpracy białorusko-algierskiej. Udział białoruskich przedsiębiorstw i organizacji w algierskich wystawach w 2018

²²⁸ Międzynarodowa wystawa "FIA 2017" - wyniki udziału BSU [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://research.bsu.by/2017/05/17/fia-2017-the-results-of-bsu-participation/>

²²⁹ Ekspozycja narodowa Republiki Białorusi na międzynarodowej wystawie FIA-2017 w Algierii [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: https://www.cci.by/ru/content/2017_news_99

²³⁰ 50. Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa "FIA 2017". (8-13 maja 2017 r., Algieria) [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belisa.org.by/ru/actions/exhibitions/b694dbc47be304e0.html>

roku może przynieść wiele nowych, ciekawych pomysłów i projektów do interakcji pomiędzy Białorusią i Algierią.

Jedna z nich - 51. Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa FIA-2018 - zgromadzi ponownie w maju 2018 roku w centrum wystawowym SAFEX około tysiąca firm z ponad 40 krajów. Są wśród nich producenci maszyn i urządzeń dla hutnictwa, przemysłu maszynowego, energetyki, budownictwa, górnictwa i przemysłu chemicznego, produktów chemicznych dla rolnictwa, materiałów i technologii budowlanych, produktów i technologii dla przemysłu celulozowo-papierniczego, gumowego, włókienniczego, pojazdów szynowych i samochodów.

Ta różnorodność tematyczna w jednej wystawie jest charakterystyczna dla współczesnej Algierii, która obecnie potrzebuje "modernizacji i budowy nowych obiektów zaopatrujących miasta i miasteczka w wodę pitną, budowy nowych oczyszczalni". Rząd krajowy planuje również rozwój infrastruktury publicznej²³¹. Wystarczy powiedzieć, że w ciągu najbliższych kilku lat Algieria zainwestuje siedem miliardów dolarów w same koleje. Ponadto modernizacja będzie miała wpływ na istniejące tu porty lotnicze i morskie. Rząd planuje utworzenie spółek joint venture w obszarze petrochemicznym. Z udziałem inwestorów zagranicznych na gruncie algierskim powstaną nowe elektrownie, wykorzystujące jako paliwo gaz ziemny i alternatywne źródła energii, a także gazociągi i ropociągi.

Należy zauważyć, że ogólnie rzecz biorąc, rok 2018 zapowiada się bardzo pracowicie, jeśli chodzi o organizację międzynarodowych wystaw w Algierii w wielu różnych obszarach tematycznych. Z reguły ich miejscem jest stolica - miasto portowe, w którym "rozвивa się przemysł maszynowy, spożywczy, włókienniczy, chemiczny i rafineryjny"²³². I tak w pierwszej dekadzie kwietnia planowana jest wystawa żywności, napojów, urządzeń i technologii dla przemysłu spożywczego DJAZAGRO 2018, której ekspozycja zwykle prezentuje smakołyki, wyroby cukiernicze i piekarnicze, dodatki i składniki do żywności, technologię przetwórstwa i produkcję wyrobów.

Ostatnia dekada kwietnia to czas międzynarodowej wystawy maszyn i materiałów budowlanych BATIMATEC Expo 2018, która w tym roku obchodzi swoje 20-lecie. W tym czasie stała się ona "największą imprezą branży budowlanej w Algierii, angażującą głównych agentów, dystrybutorów i przedstawicieli rządu".²³³ ponieważ obejmuje ona już większość głównych sektorów przemysłu budowlanego. Wśród

²³¹ FIA 2018 - 51. Międzynarodowa Algierska Wystawa Przemysłowa [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.expoclub.ru/db/exhibition/view/6754/>

²³² Wystawy w regionie Algierii [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://worldexpo.pro/region/alir>

²³³ BATIMATEC Expo 2018 [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - Adres URL dostępu: <https://worldexpo.pro/exhibition/batimatec-expo-2018>

głównych części ekspozycji należy wymienić również wyposażenie do prac wodociągowych i stolarskich, systemy klimatyczne, materiały do wykładzin ściennych i podłogowych, a także wyposażenie do ochrony domu. W drugiej połowie 2018 r. w tym afrykańskim kraju odbędą się kolejne trzy duże imprezy wystawiennicze. W ostatniej dekadzie września - trzecia międzynarodowa wystawa produktów i usług dla kopalń i kamieniołomów MICA 2018, która zgromadzi ponad 70 wystawców. Towarzyszyć jej będzie Północnoafrykańskie Forum Przemysłu Farmaceutycznego Maghreb Pharma Expo 2018, na którym zaprezentowana zostanie szeroka gama składników farmaceutycznych i produktów farmaceutycznych.

Wreszcie, na początku grudnia zaplanowano międzynarodowe targi Algeria Electricity & Water Expo 2018, które odbędą się po raz dziesiąty. Jest to największe forum poświęcone algierskiemu sektorowi energetycznemu, którego rola w tym afrykańskim kraju stale rośnie. Faktem jest, że już w 2002 r. rozpoczęto tu reformy w sektorze energetycznym, które sprowadziły na ziemię algierską dziesiątki firm zagranicznych. Jednak nawet obecnie, "aby utrzymać i zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną, które wzrasta o 2-4 procent rocznie, Algieria musi co roku dodawać 1500 MW do nowej mocy wytwórczych i związanej z nimi infrastruktury, takiej jak linie przesyłowe i podstacje²³⁴. Być może również z tego powodu rząd algierski podpisał ostatnio umowę z egipską firmą elektryczną na budowę 550 kilometrów linii przesyłowych wysokiego napięcia.

Problem stałego niedoboru wody pitnej jest równie istotny dla Algierii. Należy przypomnieć, że tutaj około 80 procent terytorium kraju znajduje się w strefach pustynnych, gdzie ilość opadów jest prawie zerowa. Dlatego też zbliżająca się grudniowa wystawa cieszy się coraz większym zainteresowaniem zarówno producentów, jak i konsumentów w zakresie gospodarki energetycznej i wodnej. Jest całkiem możliwe, że białoruscy eksporterzy również w tych dziedzinach powinni wykorzystać tę ciekawą okazję do promowania swoich interesów biznesowych na rynku algierskim.

²³⁴ Electricity & Water Expo 2018 [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://worldexpo.pro/exhibition/algeria-electricity-water-expo-2018>

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY